

**Sinteza obiecțiilor și propunerilor
la proiectul Legii cu privire la mediere**

I. Obiecții de ordin general

Instituția	Nr.	Obiecții și propuneri	Comentarii MJ
Ministerul Economiei al RM Scrisoare nr.11- 739din 07.02.13	1.	De a supune proiectul expertizei anticorupție.	Se acceptă
Consiliul Superior al Magistraturii Scrisoare nr. 278 din 15.03.13	2	La moment există mai multe proiecte de lege referitor la institutul medierii. Ar fi oportună unificarea acestor proiecte și examinarea lor într-un singur pachet.	Nu se acceptă. Conform prevederilor art. 56 alin (5) din Legea 797 din 02.04.1996, pentru aprobarea regulamentului Parlamentului, Competența de a uni proiectele „într-un singur pachet” o are Comisia permanentă a Parlamentului care a fost sesizată în fond.
	3	Din proiect nu rezultă concret care concept al medierii urmează a fi implementat în Republica Moldova:obligatoriu sau facultativ. Consiliul Superior al Magistraturii pledează pentru cel facultativ.	Se acceptă parțial. Ministerul Justiției de asemenea pledează pentru medierea benevolă.
Procuratura Generală Scrisoare nr. 28.3d/13-77 din 28.01.2013	4	Având în vedere prevederile art 2 alin (4) din Codul de procedură penală care stipulează că „normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod”, considerăm oportună modificarea și completarea legii procesuale penale în sensul reglementării exclusive a institutului medierii în cauzele penale. Pornind de la premisele enunțate, Procuratura Generală propune modificări și completări ale Codului de procedură penală [...].	Se acceptă parțial În acest sens va fi elaborat proiectul de lege pentru modificarea cadrului normativ conex, care de asemenea va fi remis spre avizare și coordonare. Propunerile vor fi analizate în procesul de modificare a cadrului normativ conex.
AO „Liga Națională a Notarilor” Scrisoare nr. 40 din 21.02.13	5	Proiectul de lege nu reglementează însă diverse aspecte importante cum ar fi: bugetul, onorariul mediatorului, modalitățile de control financiar și de control al legalității actelor Consiliului de mediere, reprezentarea Consiliului în judecată, remunerarea și	Se acceptă parțial Onorariul mediatorului va fi stabilit prin contractul de mediere, de către mediator și părți, de comun acord.

		răspunderea membrilor Consiliului de mediere.	Controlul legalității actelor Consiliului se va efectua prin contestarea hotărârilor acestuia în instanța de judecată. Modul de reprezentare a Consiliului în judecată va fi reglementată în Regulamentul de activitate al acestuia.
	6	Ține de menționat, că ar fi oportun ca proiectul să reglementeze unele aspecte ce țin de publicitatea profesiei de mediator, prin care să fie interzise folosirea mențiunilor comparative, nereale sau exagerate despre activitatea și experiența mediatorului, sau care conțin promisiuni de rezultat al medierii, precum și indicații referitoare la identitatea clienților, fără acceptul expres al acestora.	Se acceptă parțial. În proiect au fost reglementate principiile de bază ale activității de mediator. Detaliile referitoare la „folosirea mențiunilor comparative, nereale sau exagerate” vor fi stipulate în codul de etică și deontologie.
	7	Multe articole sunt extrem de lungi și conțin enumerări care ar putea fi fracționate în mai multe articole, pentru o mai bună înțelegere a textului. Este vorba în special de articolele 4, 5, 9, 14. În al doilea rând, formularea juridică este deseori discutabilă, întrucât semnificația și utilitatea pe care ar putea să le aibă dispozițiile nu sunt întotdeauna vizibile (art.18, 20).	Se acceptă parțial Conform art. 32 alin (1) din Legea nr 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, <i>articolul conține una sau mai multe dispoziții cu raport direct între ele și subordonate uneia și aceleiași idei.</i> Conținutul și mărimea articolelor menționate corespunde aspectelor pe care acestea le reglementează.
Consiliul de mediere Scrisoare din 01.03.2013	8	Legea nu reglementează însă diverse aspecte importante cum ar fi: bugetul Consiliului de mediere, onorariul mediatorului, modalitățile de control financiar și de control al legalității actelor Consiliului de mediere, reprezentarea Consiliului de mediere în judecată. Reforma preconizată, esența și obiectul principal al acesteia îl constituie încurajarea și promovarea utilizării medierii.	Se acceptă parțial Onorariul mediatorului va fi stabilit prin contractul de mediere, de către mediator și părți, de comun acord. Controlul legalității actelor Consiliului se va efectua prin contestarea hotărârilor acestuia în instanța de judecată. Modul de reprezentare a Consiliului în judecata va fi reglementată în Regulamentul de activitate al acestuia.
	9	Ar fi oportun ca proiectul să reglementeze unele aspecte ce țin de publicitatea profesiei de mediator, unde să interzică folosirea	Se acceptă parțial. În proiect au fost reglementate principiile de

		de mențiuni comparative, nereale sau exagerate despre activitatea și experiența mediatorului, sau care conțin promisiuni de rezultat al medierii, precum și indicații referitoare la identitatea clienților, fără acceptul expres al acestora.	bază ale activității de mediator. Detaliile referitoare la „folosirea mențiunilor comparative, nereale sau exagerate” vor fi stipulate în codul de etică și deontologie
	10	În primul rând, multe articole sunt extrem de lungi și conțin enumerări care ar putea fi fracționate în mai multe articole, pentru o mai bună înțelegere a textului. Este vorba în special de articolele 4, 5, 9, 14. În al doilea rând, formularea juridică este deseori discutabilă, întrucât semnificația și utilitatea pe care ar putea să le aibă dispozițiile nu sunt întotdeauna vizibile (art.18, 20).	Se acceptă parțial Conform art. 32 alin (1) din Legea nr 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, <i>articolul conține una sau mai multe dispoziții cu raport direct între ele și subordonate uneia și aceleiași idei.</i> Conținutul și mărimea articolelor menționate corespunde aspectelor pe care acestea le reglementează.
Andrei Munteanu, Președinte al Consiliului de mediere Scrisoare din 04.03.2013	11	Este important de a crea bază juridică, de competiție liberă, pentru cele două proceduri de mediere – <i>afiliată și ne-afiliată instanțelor de judecată</i> . Aceasta poate fi și în cazul medierii obligatorii și în cazul în care la bază se va lua proiectul de lege al M.J. Numai așa vom avea drept și temei solid de a considera care din acestea două sunt mai solicitate și mai plauzibile situației din R.M.	Se acceptă parțial. Proiectul conține prevederi referitoare la medierea la faza prejudiciară sau prearbitrală și medierea la faza judiciară sau arbitrală. Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială, la pct. (13) prevede: „Medierea prevăzută în prezenta directivă ar trebui să constituie o procedură voluntară în sensul că părțile sînt ele însele responsabile de procedură și o pot organiza după cum doresc și încheia în orice moment”. Astfel, pe plan internațional, în majoritatea statelor, medierea este tratată ca un proces benevol și nu obligatoriu. Pentru RM este prematur instituirea medierii obligatorii, ea fiind reglementată în proiect ca o modalitate de soluționare alternativă a litigiilor.

	12	<p>Se fac auzite deja opinii că, dacă eventual medierea ar fi stabilită prin lege ca și procedură prealabilă obligatorie, ar putea fi un impediment în accesul la justiție. Promovarea acestei idei, constituie o demonstrație evidentă a faptului că față de instituția medierii, la noi în societate, se manifestă atitudine ne-loială, care involuntar conduce la gândul că instituirea medierii în R.M., prin lege organică, afiliată Ministerului Justiției, prin definiție nu poate fi „etichetată” ca și potențial „impediment” în accesul la justiție, sub nici o formă.</p> <p>Este nevoie de a aproba prin lege, cel puțin un articol, în care să se stipuleze ca orice manifestare de atitudine ne-loială față de mediere să fie pasibilă de sancțiune.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Reglementarea medierii ca o procedură prealabilă obligatorie ar putea avea ca efect practic transformarea ei într-o formalitate, pentru ca ulterior părțile să poată depune acțiunea în judecată.</p> <p>Este imposibil de stabilit modalitatea și criteriile de calificare a unei atitudini ca „ne-loială față de mediere”. De asemenea nu este clar ce tip de sancțiuni se propun a fi aplicate.</p>
<p>Arelia Irodoi, membru al Consiliului de mediere <i>Scrisoare din</i> <i>22.01.13</i></p>	13	<p>Va fi necesară completarea Codului de executare nr. 443-XV din 24.12.2004 cu următoarele:</p> <p>Art.11 Documentele executorii:</p> <p>lit.e1) titlurile executorii eliberate în baza tranzacțiilor, investite cu formulă executorie.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>În acest sens va fi elaborat proiectul de lege pentru modificarea cadrului juridic conex, care de asemenea va fi remis spre avizare și coordonare.</p> <p>Propunerile vor fi analizate în procesul de modificare a cadrului juridic conex</p>
<p>ADEPT <i>Scrisoare din</i> <i>25.01.2013</i></p>	14	<p>Nota informativă la proiectul de Lege cu privire la mediere vine să susțină și argumenteze necesitatea unei noi reglementări în acest domeniu. În pofida extinderii (pe alocuri artificiale) a notei pe 6 pagini, informația prezentată necesită o considerare suplimentară. Pe de o parte, nota combină diferite alineate și pasaje fără o coerență între ele; pe de altă parte, se creează impresia că anumite compartimente sunt completate cu paragrafe și pasaje doar pentru a nu lăsa spațiul gol.</p> <p>Lipsește, din punctul nostru de vedere, fundamentul notei informative – argumentele de bază de ce s-a recurs la elaborarea unei legi noi. Experiența altor state este prezentată într-o formă inconsistentă cu reglementarea propusă, iar reglementările corespondente ale legislației comunitare (de exemplu, Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>comercială, Decizia-cadru a Consiliului din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale) nu sunt menționate.</p> <p>Costurile anticipate pentru implementarea noii reglementări nu sunt specificate, deși proiectul de lege introduce unele aspecte cu profund impact din punct de vedere al resurselor financiare și umane implicate (de exemplu, asistența tehnico-materilă și de secretariat a Consiliului de mediere (Art.4(7)), pagina web a Consiliului de mediere și alte eforturi de informare și sensibilizare (Art.5(1), lit.i)), alocarea spațiilor pentru activități de informare și sesiuni de mediere (Art.35(3)), constituirea Fondului național de modernizare a justiției și dezvoltare a medierii (Art.36), introducerea medierii garantate de stat (Art.37).</p> <p>Nota informativă nu stabilește clar asupra a două inovații absolute din proiectul de lege: (1) Fondul național de modernizare a justiției și dezvoltare a medierii și (2) introducerea medierii garantate de stat.</p> <p>Deși din textul proiectului de lege este evident că anumite reglementări (de exemplu, Art.2, lit.a)-b), Art.18(2), Art.22(1)-(2), Art.23) sunt inspirate din legislația comunitară (în special, Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială), nota informativă este sterilă la acest compartiment, menționând la punctul 7 că „Proiectul legii cu privire la mediere nu armonizează legislația Republicii Moldova la legislația Uniunii Europene, prin urmare includerea informației respective nu este oportună”. Este necesar de menționat că în conformitate cu Regulamentul privind mecanismul de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară¹ - „18. În cazul în care proiectul de act normativ preia doar parțial un act comunitar, inițiatorul va preciza expres care articole/secțiuni etc.</p>	
--	--	--

¹ HG nr. 1345/24.11.2006 cu privire la armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară

		din actul comunitar respectiv sînt preluate efectiv, precum și orice alte informații relevante, menite să asigure o imagine clară asupra procesului de transpunere a actului respectiv al Uniunii Europene.”	
--	--	--	--

II. Obiecții pentru articolele din proiect

Conținutul art. din proiect	Instituția	Nr.	Obiecții și propuneri	Comentarii MJ
Capitolul I. Noțiuni generale				
<p>Articolul 1. Obiectul și scopul legii</p> <p>(1) Scopul prezentei legi este de a promova și a încuraja utilizarea medierii în vederea soluționării pe cale amiabilă a litigiilor, de a facilita accesul la servicii calificate de mediere și a asigura o relație echitabilă și eficientă între mediere și procedurile judiciare.</p>	<p>Ministerul Economiei al RM</p> <p><i>Scrisoare nr.11-739din 07.02.13</i></p>	1	<p>Este necesar ca sub incidența proiectului legii în cauză, să se regăsească medierea în disputele care sînt sau pot forma obiectul unei proceduri judiciare în materie de <i>relații cu consumatorii</i>. Prin urmare, menționăm necesitatea includerii normelor special minime și de procedură care ar cuprinde <u>garantarea de stat a serviciilor mediatorilor</u> în cazul folosirii instituției medierii ca și cale extrajudiciară de soluționare a litigiilor în relațiile cu consumatorii. Astfel, propunem de completat art. 1 cu un nou alineat (4) cu următoarea redacție: “ <i>Prevederile prezentei legi sînt aplicabile și disputelor din domeniul protecției consumatorilor, în condițiile prevăzute de Legea cu privire la protecția consumatorilor</i>”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Textul propus a fost redactat. Particularitățile medierii acestui tip de litigii au fost reglementate într-un articol separat.</p>
<p>(2) Prezenta lege determină statutul mediatorului, modul de organizare și de reglementare a activității de mediere, principiile desfășurării procesului de mediere și efectele medierii.</p> <p>(3) Sub incidența prezentei legi se află medierea în litigiile care sunt sau pot face obiectul unei proceduri judiciare în materie de drept</p>	<p>Curtea de Arbitraj Comercial Internațional</p> <p><i>Scrisoare nr. 02-32 din 23.01.13</i></p>	2	<p>Practica demonstrează că medierea este posibilă la o stadiu timpurie a apariției conflictului, iar părțile își doresc aplanarea lui. La această etapă medierea este binevenită și poate da roade. În multe cazuri însă negocierile nu dau rezultate, conflictul se aprofundează și ca rezultat, partea nemulțumită se adresează în instanță pentru a fi despăgubită, pentru a i se face dreptate. În astfel de cazuri negocierea este întârziată, imposibilă.</p> <p>De adăugat aici că în foarte multe cazuri una din părți nu-și onorează obligațiile legale, contractuale și de alt ordin, manifestînt reavoință. onorarea obligațiunilor poate fi impusă doar prin forța coercitivă a statului - a instanței de judecată.</p> <p>Aceasta fiind starea de lucruri, proiectul Legii nu răspunde</p>	<p>Se acceptă</p>

civil, contravențional sau penal, cu excepția medierii școlare.		acestor împrejurări, provocări și în acest sens, practic cu nimic nu se deosebește de Legea în ivgoare și, prin urmare poate avea aceeași soartă. Deși scopul proiectului Legii este de a promova și a încuraja promovarea medierii, cum, prin ce mijloace, cine trebuie să promoveze și să încurajeze medierea în lege nu este specificat. Or, tot conținutul proiectului trebuie să corespundă scopului legii.	
		3 Pentru utilizarea cu succes a medierii, întru realizarea prevederilor proiectului Legii, în cazul în care va fi aprobat, va fi necesar de elaborat un plan de acțiuni concrete, aprobat de Guvern, îndreptat la promovarea și încurajarea medierii în așa fel, ca scopul și obiectivele acestei legi să fie atinse.	Se acceptă parțial Acțiunile de încurajare și promovare a medierii au fost deja incluse în Planul de acțiuni pentru implementarea SRSJ, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16.02.2012. Un plan de acțiuni suplimentar pentru promovarea medierii poate fi elaborat de către Consiliul de Mediere, însă acest fapt nu necesită a fi inclus în prezentul proiect.
	Procuratura Generală <i>Scrisoare nr. 28.3d/13-77 din 28.01.13</i>	4 Art 1, alin (3) din proiect precizează că „sub incidența prezentei legi se află medierea în <i>litigiile</i> care sînt sau pot face obiectul unei proceduri judiciare în materie de drept civil, contravențional sau penal, cu excepția medierii școlare”. Totodată, art. 2 lit d) prevede că „ <i>litigiu</i> reprezintă orice conflict în <u>materie civilă, comercială, de familie, contravențională, penală, de muncă, în relațiile cu consumatorul, precum și în alte materii...</u> ” Astfel, dispoziția alin (3) al art. 1 din proiect este incompletă și trebuie reformulată în sensul extinderii obiectului de reglementare al proiectului de lege cu mențiunea expresă a materiilor juridice la care se referă.	Se acceptă

	<p>ADEPT <i>Scrisoare din</i> 25.01.2013</p>	<p>5</p> <p>Art1 alin (1)</p> <p>De regulă, scopul unui act normativ este de a reglementa anumite categorii de relații sociale pentru a le oferi protecția legii și de a asigura respectarea acestora prin implicarea, în caz de necesitate, a forței de constrângere a statului. Este adevărat că lipsa de sensibilizare este unul dintre obstacolele în ceea ce privește dezvoltarea medierii într-un stat. Totuși, promovarea și încurajarea pot apărea în calitate de efecte secundare a reglementării, însă mai puțin în calitate de scop primordial al unei legi.</p> <p>În același timp, norma juridică urmează să evite formulări vagi și declarative. Sintagma „a asigura o relație echitabilă și eficientă între mediere și procedurile judiciare” pare să nu întrunească această caracteristică:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pe de o parte, proiectul de lege sugerează că în prezent există o relație inechitabilă între mediere și procedurile judiciare (prezumându-se că este vorba despre instanțele de judecată), deși în esență acestea sunt două mecanisme distincte de soluționare a litigiilor; • pe de altă parte, mai rezonabilă pare să fie gruparea medierii și a altor modalități de soluționare alternativă a litigiilor (precum ar fi negocierea sau concilierea) în raport cu modalitățile/procedurile jurisdicționale de soluționare a litigiilor (arbitrajul și instanțele de judecată). 	<p>Se acceptă</p>
		<p>6</p> <p>Art 1 alin (3)</p> <p>Categoriile de litigii care pot fi deferite medierii, reglementate în alineatul (3), implică câteva aspecte:</p> <p>a) nu este clar ce anume înglobează sintagma „proceduri judiciare” – este vorba doar despre procedura în fața instanțelor judecătorești sau aceasta implică și procedura în fața instanței arbitrale, care în esență este o instanță jurisdicțională (adică un terț decide asupra soluției litigiului)? O astfel de abordare este prevăzută în art. 2 alin.(3) din Legea nr 134/14.06.2007 cu privire</p>	<p>a) Se acceptă. b) Se acceptă. c) Se acceptă. La momentul actual, în RM nu există conceptul de mediere școlară. Noțiunea a fost exclusă. d) Se acceptă. Proiectul dat nu se răsfrânge</p>

		<p>la mediere, precum și este sugerată în Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială</p> <p>b) nu este clar dacă medierea poate fi aplicată în orice categorie de litigiu sau materie și dacă nu, care ar fi acele materii/litigii în care medierea nu ar fi aplicabilă sau admisă? Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială stipulează că <u>prevederile directivei nu ar trebui să se aplice în cazul drepturilor și obligațiilor de care părțile nu pot dispune în mod liber potrivit legislației aplicabile</u>. Astfel de drepturi și obligații se regăsesc în mod special în dreptul familiei și dreptul muncii</p> <p>c) nu este clară necesitatea introducerii excepției referitoare la medierea școlară – este vorba despre un instrument care nu are conexiuni cu medierea și doar utilizează această noțiune sau este vorba despre instituirea unui sistem diferit de mediere, cu reguli și principii distincte decât cele propuse în acest proiect de lege?</p> <p>d) o întrebare deschisă rămâne dacă prevederile acestui proiect de lege se vor răsfrînge și asupra activității mediatorilor comunitari – cu romii?</p>	<p>asupra mediatorilor comunitari, activitatea cărora este reglementată de HG nr. 557 din 17.07.2013.</p>
	<p>Biroul individual al mediatorului Victor Cojocari Scrisoare nr. 3/13 din 20.01.2013</p>	<p>7</p> <p>Art. 1</p> <p>În art. 1, între alin. (1) și (2) de introdus un nou alin. (2) iar restul numerotației de modificat – <i>”Medierea în litigiile care sunt sau pot face obiectul unei proceduri judiciare în materie de drept civil, comercial sau familiei, reprezintă procedura prealabilă a pricinelor pe cale extrajudiciară”</i></p> <p>E necesar de o perspectivă – mediere obligatorie, presupunem peste 18 luni, de la intrarea legii în vigoare. Benevol se va efectua medierea penală și contravențională. Litigiile contenciosului administrativ și de muncă au deja procedura prealabilă, prin alte metode. Totodată, intrarea în vigoare a acestui articol de efectuat după 18 luni din data intrării</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Reglementarea medierii ca o procedură prealabilă obligatorie ar putea avea ca efect practic transformarea acesteia într-o formalitate, pentru ca ulterior părțile să poată depune acțiunea în judecată.</p> <p>Procedura prealabilă în litigiile de contencios administrativ și de muncă</p>

			<p>legii în vigoare. Perspectiva obligativității medierii va permite activizarea mediatorilor atestați pentru înregistrarea biurourilor individuale și efectuarea cursurilor inițiale de avocați, notari și corespunzător existența a unui număr suficient de mediatori pentru a realiza medierea obligatorie.</p>	<p>nu reprezintă un proces de mediere în sensul prezentei legi.</p> <p>Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială, la pct. (13) prevede: „Medierea prevăzută în prezenta directivă ar trebui să constituie o procedură voluntară în sensul că părțile sînt ele însele responsabile de procedură și o pot organiza după cum doresc și încheia în orice moment”.</p> <p>Pentru RM este prematur instituirea medierii obligatorii, ea fiind reglementată în proiect ca o modalitate de soluționare alternativă a litigiilor.</p>
<p>Articolul 2. Noțiuni</p> <p>În sensul prezentei legi se aplică următoarele noțiuni:</p> <p>a) <i>medierea</i> - este un proces structurat, indiferent cum este denumit sau cum se face referire la acesta, în care</p>	<p>Consiliul Superior al Magistraturii</p> <p><i>Scrisoare nr. 278 din 15.03.13</i></p>	8	<p>Este necesar de a concretiza locul institutului de mediere în raport cu instanțele judecătorești, autoritățile publice locale din punct de vedere organizațional și funcțional. Asigurarea activității mediatorului din punct de vedere organizațional, de asemenea, urmează a fi concretizată în proiectul menționat.</p>	Se acceptă

<p>două sau mai multe părți într-un litigiu încearcă să ajungă la un acord privind soluționarea amiabilă a litigiului dintre ele, cu asistența unui mediator;</p> <p>b) <i>mediator</i> - reprezintă orice terț chemat să conducă procesul de mediere într-o manieră eficace, imparțială și competentă, indiferent de profesia acestuia, precum și modul în care a fost desemnat;</p> <p>c) <i>instituție de mediere</i> - reprezintă persoana juridică de drept public sau privat sau subdiviziunea acesteia, care ține o listă a mediatorilor, recomandă sau numește un mediator, propune sau definește regulile de desfășurare a medierii, administrează costurile medierii și realizează alte acțiuni pentru asigurarea derulării procesului de mediere;</p> <p>d) <i>litigiu</i> - reprezintă orice conflict în materie civilă, comercială, de familie, contravențională, penală, de muncă, în relațiile cu consumatorul, precum și în alte materii, care poate fi supus</p>	<p>ADEPT <i>Scrisoare din</i> <i>25.01.2013</i></p>	<p>9</p>	<p>Art 2 lit.a)</p> <p>Această definiție este inspirată substanțial din definiția specificată în Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială. Pornind de la faptul că această Directivă se referă în special la litigiile transfrontaliere, ea face precizarea „indiferent cum este denumit sau cum se face referire la acesta” luând în calcul faptul că în state diferite pot fi utilizate noțiuni și mecanisme diferite în ceea ce privește unul și același lucru. Necesitatea acestei precizări nu este clară în cazul cadrului legal național, unde se prezumă că prin definiția medierii se va înțelege anume acel conținut care îi va fi dat prin acest proiect de lege.</p>	<p>Se acceptă</p>	
		<p>10</p>	<p>Art 2 lit.d)</p> <p>Spectrul de litigii specificat aici diferă de cel indicat la Art.1(3) din proiectul de lege. Aceste două prevederi necesită o corelare (a se vedea suplimentar comentariile de mai sus de la Art.1(3)). În același timp, nu este exclus faptul ca un litigiu să aibă mai multe componente distincte, care în parte pot constitui obiectul medierii.</p>	<p>Se acceptă.</p>	
			<p>11</p>	<p>Art 2 lit e)</p> <p>Pare să fie rezonabilă specificarea că este vorba despre persoana fizică, persoana juridică sau autoritatea publică implicată în litigiu sau care are un interes legal în litigiu.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În cazul în care partea „are un interes legal în litigiu”, ea deja se implică în acel litigiu, deci își dă acordul de a-l soluționa prin mediere.</p> <p>Noțiunea utilizată în proiect cuprinde în sine și concretizările făcute de ADEPT.</p>
		<p>AO „Liga Națională a</p>	<p>12</p>	<p>Potrivit art.2 lit b) al proiectului orice terț poate fi “mediator”, ceia ce nu este corect, deoarece mediatorul, în prisma legii, este o</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Textul a fost redactat.</p>

<p>medierii în condițiile prezentei legi;</p> <p>e) <i>parte</i> - este orice persoană fizică, persoană juridică, autoritate publică care manifestă acordul de a soluționa un litigiu prin mediere.</p>	<p>Notarilor” <i>Scrisoare nr. 40 din 21.02.13</i></p>		<p>terță persoană specializată în calitate de mediator. Poate mai potrivit ar fi definirea mediatorului ca fiind persoana specializată și aptă să faciliteze negocierile dintre părțile aflate într-un conflict și să le sprijine pentru soluționarea conflictului, prin metode și tehnici care trebuie să servească exclusiv intereselor legitime și obiectivelor urmărite de părțile aflate în conflict. Profesia de mediator se exercită numai de către mediatorii autorizați, înscriși în Tabelul mediatorilor autorizați.</p>	
		<p>13</p>	<p>E de o importanță majoră respectarea cerinței conform căreia o lege trebuie să fie formulată într-un limbaj clar și ușor de înțeles, să nu conțină decât dispozițiile necesare din punct de vedere juridic, în virtutea semnificației lor în drept. În acest sens poate fi menționat articolul 2 din proiect, care fixează niște noțiuni ce-și pot avea sediul într-un manual de drept (<i>parte, litigiu</i>) și necesită o formulare mai clară.</p>	<p>Se acceptă parțial. Conform prevederilor art. 28, alin. (1) lit.c) din Legea nr. 780 din 27.12.2001, <i>dispozițiile generale ale actului legislativ sînt prevederile care explică termeni și definesc concepte.</i> Avînd în vedere complexitatea și caracterul novator al proiectului, considerăm necesar definirea termenilor utilizați.</p>
	<p>Consiliul de mediere <i>Scrisoare din 01.03.2013</i></p>	<p>14</p>	<p>Noțiunea de “mediator”, prevăzută în art.2 lit b) al proiectului prevede că este orice terț ceia ce considerăm că nu este corect, deoarece mediatorul, în prisma legii, este o terță persoană specializată în calitate de mediator. Poate mai potrivit ar fi definirea mediatorului ca fiind persoana specializată și apta sa faciliteze negocierile dintre părțile aflate într-un conflict și sa le sprijine pentru soluționarea conflictului, prin metode și tehnici care trebuie să servească exclusiv intereselor legitime și obiectivelor urmărite de părțile aflate în conflict. Profesia de mediator se exercită numai de către mediatorii autorizați, înscriși</p>	<p>Se acceptă parțial. Textul a fost redactat.</p>

			în Tabelul mediatorilor autorizați.	
		15	<p>Este foarte important de respectat cerința ca o lege să fie formulată într-un limbaj clar și ușor de înțeles și să nu conțină decât dispozițiile necesare din punct de vedere juridic, în virtutea importanței lor în drept.</p> <p>Astfel, articolul 2, care fixează noțiunile care și-ar avea mai degrabă locul într-un manual de drept (parte, litigiu) Plus la toate, aceste definiții nu sunt bine formulate.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Conform prevederilor art. 28, alin. (1) lit.c) din Legea nr. 780 din 27.12.2001, <i>dispozițiile generale ale actului legislativ sînt prevederile care explică termeni și definesc concepte.</i></p> <p>Avînd în vedere complexitatea și caracterul novator al proiectului, considerăm necesar definirea termenilor utilizați.</p>
<p>Articolul 3. Activitatea de mediere</p> <p>(1) Activitatea de mediere constituie o activitate profesională reglementată în condițiile prezentei legi prin:</p> <p>a) instituirea și delimitarea competenței instituțiilor statului în domeniul medierii;</p> <p>b) stabilirea condițiilor și a modului de dobîndire, de suspendare și retragere a calității de mediator;</p> <p>c) determinarea formelor de organizare a activității de mediere și a cerințelor pentru atestarea instituțiilor de</p>	<p>Curtea de Arbitraj Comercial Internațional</p> <p><i>Scrisoare nr. 02-32 din 23.01.13</i></p>	16	<p>Se cer precizări în ceea ce privește litigiile care nu pot fi soluționate prin mediere, cînd mediatorul este remunerat și cînd se face pe bază de voluntariat.</p>	Se acceptă
	<p>Ministerul Finanțelor</p> <p><i>Scrisoare nr. 09.04/83 din 20.02.2013</i></p>	17	<p>Ținînd cont de efectele fiscale mediate și imediate ale reglămintărilor care definesc activitatea de mediere ca fiind lipsită de elemente antreprenoriale, și avînd în vedere tendința generală de a instrui regimuri privilegiate de impozitare pentru unele categorii de profesii, considerăm necesară și oportună revizuirea articolelor 3 și 12 din proiectul de lege prezentat.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p><i>Considerăm că raportul "părțile medierii – mediator" nu are caracter economic, deci nu reprezintă o operațiune economică. Încasarea de către mediator a</i></p>

<p>mediere;</p> <p>d) stabilirea principiilor de răspundere a mediatorului și a instituțiilor de mediere pentru încălcările admise în exercitarea activității de mediere.</p> <p>(2) Activitatea de mediere este de interes public, nu constituie activitate de întreprinzător și nu poate fi raportată la o astfel de activitate.</p> <p>(3) Activitatea de mediere se desfășoară în mod egal pentru toate persoanele, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, etc.</p> <p>(4) Activitatea de mediere poate fi remunerată sau voluntară. Doar mediatorii atestați și instituțiile de mediere atestate în condițiile prezentei legi sunt în drept să perceapă onorarii pentru serviciile de mediere oferite.</p>				<p><i>remunerării pentru serviciile de mediere nu este un criteriu decisiv pentru stabilirea caracterului economic al acestei activități de liber profesionist. Activitatea de mediator este similară celei de avocat sau notar.</i></p>
	<p>ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i></p>	<p>18</p>	<p>Art 3 alin (1) lit. a) În cazul sintagmei „activitate profesională” formularea potrivită pentru contextul dat ar fi „activitate profesionistă”. Proiectul de lege este foarte sumar în ceea ce privește competențele instituțiilor statului în domeniul medierii. Este reglementată competența Consiliului de mediere și implicit anumite atribuții ale Ministerului Justiției. Rolul altor actori importanți, precum ar fi judecătorii, avocații, nu este menționat decât implicit în acest proiect de lege, deși rolul activ al acestora în promovarea și aplicarea medierii este unanim recunoscut.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>19</p>	<p>Art 3 alin (1) lit. b) Retragerea calității de mediator presupune aplicarea unei sancțiuni pentru încălcarea obligațiilor stabilite și nu implică renunțarea benevolă la această calitate. Reieșind din aceste două aspecte (retragerea în calitate de sancțiune și renunțare benevolă), se propune substituirea cuvântului „retragere” cu cuvântul „de încetare”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>20</p>	<p>Art 3 alin (3) Discriminarea între persoane poate avea loc în baza unui șir mai extins de criterii. Enumerarea exhaustivă a acestora nu este posibilă, dar nici necesară. În acest sens, Art. 1(1) din Legea nr. 121/25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității utilizează sintagma „sau orice alt criteriu similar”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>AO „Liga</p>	<p>21</p>	<p>Potrivit art.3 alin 4) din proiect, activitatea de mediere poate fi</p>	<p>Nu se acceptă</p>

	Națională a Notarilor” <i>Scrisoare nr. 40 din 21.02.13</i>		remunerată sau voluntară. Nu sunt prevăzute condițiile de stabilire a remunerației sau metodologia calculării acesteia.	Cuquantumul remunerației mediatorului va fi stabilit de comun acord de către mediator și părți în contractul mediere
	Consiliul de mediere <i>Scrisoare din 01.03.2013</i>	22	Potrivit art.3 alin 4) din proiect, activitatea de mediere poate fi remunerată sau voluntară. Nu sunt prevăzute condițiile de stabilire a remunerației sau metodologia calculării acesteia, care sunt stabilite pentru alte profesii libere.	Nu se acceptă Cuquantumul remunerației mediatorului va fi stabilit de comun acord de către mediator și părți în contractul mediere
Capitolul II. Consiliul de mediere				
<p>Articolul 4. Consiliul de mediere</p> <p>(1) Consiliul de mediere reprezintă un organ colegial cu statut de persoană juridică constituit pentru implementarea politicilor în domeniul medierii în condițiile prezentei legi.</p> <p>(2) Consiliul de mediere este compus din 7 membri: un judecător desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii, un procuror desemnat de Consiliul Superior al Procurorilor, un mediator-avocat desemnat de Consiliul Uniunii Avocaților din Moldova, un profesor universitar reprezentant al</p>	Ministerul Finanțelor <i>Scrisoare nr. 09.04/83 din 20.02.2013</i>	23	Totodată, la elaborarea proiectului în cauză nu au fost respectate prevederile art. 20 al Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, conform cărora nota informativă urmează să includă fundamentarea economico-financiară, ce are menirea de a contribui la evaluarea cheltuielilor financiare pentru realizarea noilor reglementări. Mai mult ca atât, proiectul de lege nominalizat prevede că, Consiliul de mediere devine un organ de importanță publică cu personalitate juridică și considerăm oportun <u>descrierea impactului economico-financiar a acestor prevederi asupra bugetului de stat.</u>	Se acceptă
	ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i>	24	Art 4 – titlul Nota informativă la proiectul de Lege cu privire la mediere menționează că la constituirea Consiliului de mediere s-a urmat modelul Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat. Totuși, pornind de la experiența Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, anumite aspecte necesită a fi menționate: <ul style="list-style-type: none"> • CNAJGS a beneficiat în perioada incipientă de suport din partea partenerilor de dezvoltare; • devotamentul și abnegația primilor membri ai CNAJGS au avut un rol crucial în dezvoltarea sistemului; 	Se acceptă.

<p>mediului academic desemnat de către Ministerul Justiției în urma concursului public, trei mediatori atestați desemnați de către Ministerul Justiției în urma concursului public. Ședințele Consiliului de mediere sînt deliberative cu prezența a cel puțin 5 membri. În procedura de votare nu este admisă abținerea de la vot.</p> <p>(3) Termenul mandatului membrilor Consiliului de mediere este de 4 ani, cu posibilitatea prelungirii lui o singură dată.</p> <p>(4) Președintele Consiliului de mediere este ales prin vot secret, dintre membrii acestuia, pe o durată de 2 ani, fără posibilitatea de a prelungi mandatul. Pe durata mandatului, președintele poate fi revocat la cererea unei treimi din numărul membrilor. Hotărîrea de revocare a președintelui Consiliului de mediere se adoptă cu votul secret a două treimi din numărul membrilor.</p> <p>(5) Calitatea de membru al Consiliului de mediere încetează odată cu</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Experiența CNAJGS a demonstrat că asigurarea secretariatului de către Ministerul Justiției, fără a fi constituită o subdiviziune specializată sau, cel puțin, desemnarea unei persoane învestite doar cu aceste împuterniciri, este o soluție care nu întotdeauna întrunește așteptările. 	
	25	<p>Art 4 alin (1)</p> <p>Pornind de la ideea că noua structură a Consiliului de Mediere urmează modelul Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, se propune substituirea sintagmei „persoană juridică ” cu sintagma „persoană juridică <u>de drept public</u>”. A se vedea Art. 11(1) din Legea nr. 198/26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.</p> <p>În același timp, apare întrebarea: dacă Consiliul de mediere este organul constituit pentru implementarea politicilor în domeniul medierii, atunci care este organul/ instituția/autoritatea care vor elabora și adopta aceste politici?</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Pct. 4 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 736 din 03.10.2012 : „În vederea realizării misiunii sale, Ministerul exercită următoarele funcții de bază: 1) elaborarea și monitorizarea implementării documentelor de politici în domeniul justiției și protecției drepturilor omului;</p>
	26	<p>Art 4 alin (2)</p> <p>Legea nr. 1260 din 19.07.2002 cu privire la avocatură în art.9 stabilește incompatibilitățile (și excepțiile de la acestea) cu profesia de avocat. Activitatea de mediator nu este renumerată printre activitățile care sunt compatibile cu activitatea de avocat. Avînd în vedere acest fapt, prevederea „un mediator-avocat desemnat de Consiliul Uniunii Avocaților din Moldova” contravine normelor din Legea cu privire la avocatură. În acest context, mai rezonabilă pare să fie desemnarea unui avocat (cuvîntul „mediator” se exclude) din partea Uniunii Avocaților.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În acest sens va fi elaborat proiectul de lege pentru modificarea cadrului juridic conex, care de asemenea va fi remis spre avizare și coordonare.</p> <p>Propunerile vor fi analizate în procesul de modificare a cadrului juridic conex.</p>

<p>expirarea mandatului, la cerere, sau în caz de deces. Membrul Consiliului poate fi revocat înainte de expirarea mandatului prin decizia organului care l-a desemnat, la demersul Consiliului adoptat cu votul secret a două treimi din numărul membrilor. Noul membru al Consiliului este desemnat pentru un nou mandat.</p> <p>(6) Consiliul de mediere este în drept să formeze comisii consultative specializate în vederea asistării în elaborare de politici și standarde în domeniul medierii familiale, civile, penale, de muncă, etc.</p> <p>(7) În vederea realizării activității sale și pentru asigurarea implementării deciziilor, Consiliul instituie un secretariat tehnic. Secretarul Consiliului de mediere se desemnează de Ministrul Justiției. Asistența tehnico-materială și activitatea de secretariat a Consiliului de mediere sunt asigurate de către Ministerul Justiției.</p> <p>(8) Consiliul de</p>	27	<p>Art 4 alin (2)</p> <p>Este evidentă intenția de a implica mediul academic în această activitate. Totuși, indicarea gradului didactic de profesor universitar pare să aibă un caracter restrictiv. Pot exista reprezentanți ai mediului academic interesați și calificați în acest domeniu, care însă nu dețin titlul de profesor universitar. Astfel, se propune excluderea sintagmei „profesor universitar”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>A fost utilizată noțiunea de <i>reprezentant al societății civile</i>.</p>
	28	<p>Art 4 alin (2)</p> <p>În același timp, luând în calcul art. 37 din proiectul de lege, pare rezonabilă includerea în lista membrilor Consiliului de mediere a reprezentantului sistemului de asistență juridică garantată de stat. Acest fapt ar implica fie revizuirea numărului de membri, fie reconsiderarea apartenenței instituționale a membrilor Consiliului de mediere.</p>	<p>Se acceptă</p>
	29	<p>Art 4 alin (2)</p> <p>Periodicitatea ședințelor Consiliului de mediere nu este stabilită nici în acest alineat, nici în alte alineate din acest articol și capitol.</p> <p>Având în vedere caracterul tehnic al normei se propune excluderea prevederii „În procedura de votare nu este admisă abținerea de la vot” din proiectul de lege și includerea acesteia în regulamentul Consiliului de Mediere, care urmează a fi elaborat</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Periodicitatea ședințelor va fi stabilită în regulamentul de activitate a Consiliului. Reglementarea interdicției abținerii de la vot este necesară din punct de vedere a ordonării procesului de votare și a evitării situațiilor în care majoritatea membrilor s-ar abține de la vot.</p>
	30	<p>Art 4 alin (5)</p> <p>Revocarea la fel este o modalitate prin care încetează calitatea de membru. Se propune reconsiderarea acestui alineat și divizarea acestuia în două părți: una - referitoare la modalitățile de încetare a calității de membru al Consiliului de mediere, și alta - referitoare la procedura de revocare.</p>	<p>Se acceptă</p>

<p>mediere activează în baza Regulamentul aprobat de către Ministerul Justiției.</p>		<p>Proporțiile prin fracție raportate la numărul (7) de membri ai Consiliului, care nu este divizibil la 3, ar putea provoca anumite incertitudini. Astfel, se propune fie reconsiderarea numărului de membri ai Consiliului în așa mod, încât să fie divizibil la 3 (de exemplu, 9 membri), fie indicarea unei proporții fixe, de exemplu „la demersul Consiliului adoptat cu votul secret a cel puțin 5 membri ai Consiliului”. Acest comentariu este valabil și pentru alte alineate, unde sunt specificate astfel de proporții.</p>	
	<p>AO „Liga Națională a Notarilor” <i>Scrisoare nr. 40 din 21.02.13</i></p>	<p>31</p> <p>Activitatea de mediere prezintă o activitate profesională liberă și independentă, respectiv mediatorii fac parte din familia profesiilor libere, cum ar fi avocații, executorii judecătorești și notarii. Respectiv, majoritatea membrilor din Consiliul de mediere ar fi trebuit să fie mediatorii, care vor reprezenta comunitatea mediatorilor, fiind aleși la adunarea generală a mediatorilor în mod democratic. Însă proiectul conține o nouă formulă de componență a Consiliului de Mediere, care diferă de legea anterioară, printre care sunt: un judecător desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii, un procuror desemnat de Consiliul Superior al Procurorilor. Legea nu prevede care sunt condițiile de desemnare a acestora, criteriile de selectare, ce poate degenera impedimente la aplicarea legii, corupere și selectare subiectivă, neglijând principiile democratice și doar adunarea generală a judecătorilor și a procurorilor va fi capabilă în mod democratic să aleagă persoana competentă. Ce ține de avocatul care are și calitatea de mediator, de asemenea este desemnat de Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, fără a specifica modalitatea de alegere a acestuia. Prin urmare, propunem ca legea să prevadă posibilitatea că acesta să fie ales la adunarea generală a avocaților, sau de exclus această normă deoarece el, fiind în calitate de mediator, poate fi ales la adunarea generală a mediatorilor, în condiții egale pentru toți mediatorii. Desemnarea de către Uniunea Avocaților a mediatorului din rândurile avocaților, fără concurs, discriminează pe alți mediatorii</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>La etapa actuală de dezvoltare a „comunității mediatorilor” este prematur selectarea de către aceasta a mediatorilor din Consiliu. Din punct de vedere practic este mai eficient cei 5 mediatorii din Consiliu să fie selectați de Ministerul Justiției prin concurs.</p> <p>Modul de desemnare a reprezentanților altor profesii urmează a fi determinat de instituțiile care îi desemnează.</p>

			<p>în ce privește condițiile de selectare în Consiliul de mediere. De ce în componența Consiliului de mediere nu a fost inclus și notarul ce desfășoară activitate de mediere? De asemenea, legea nu prevede care sunt consecințele dacă acel judecător, procuror, avocat, notar, mediator nu mai dețin această funcție, de care era condiționată alegerea sa, și în continuare fac parte din Consiliul de mediere.</p>	
		32	<p>Conform art.4 al proiectului, Consiliul de mediere devine un organ cu personalitate juridică și în Nota informativă a Ministerului Justiției se menționează că este necesară și oportună pentru consolidarea atribuțiilor Consiliului, dar și pentru transferul de autonomie în administrarea acestui domeniu, referindu-se la modelul din România și Malta, iar studiul comparativ al medierii din România de fapt indică că Consiliul de mediere activează independent și pe cont propriu, de asemenea în componența Consiliului fac parte majoritatea mediatorilor, aleși la adunarea generală a mediatorilor. Proiectul nu aduce o claritate în ce privește asigurarea financiară a Consiliului de mediere fie este din contul statului sau este pe cont propriu. Potrivit art. 4 alin. (8), Consiliul de mediere activează în baza Regulamentului aprobat de către Ministerul Justiției, pe când mediatorii și Consiliul de mediere sunt independenți și pot adopta Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de mediere desinestător și procedura de modificare și completare a acestuia va fi mai simplificată în cazul adoptării de către Consiliu.</p>	Se acceptă
		33	<p>Atît în art. 4, art. 10, 13, 14, cît și în alte norme din proiect este menționat incorect că Consiliul de mediere emite decizii, doar un organ colegial adoptă hotărîri.</p>	Se acceptă.
	Consiliul de mediere <i>Scrisoare din 01.03.2013</i>	34	<p>Activitatea de mediere prezintă o activitate profesională liberă și independentă, respectiv mediatorii fac parte din familia profesiilor libere, cum ar fi avocații, executorii judecătorești și notarii. Respectiv, majoritatea membrilor din Consiliul de mediere ar fi trebuit sa fie mediatorii, care vor reprezenta comunitatea</p>	Se acceptă parțial La etapa actuală de dezvoltare a „comunității mediatorilor” este prematur selectarea de către aceasta a

		<p>mediatorilor, fiind aleși la adunarea generală a mediatorilor în mod democratic. Însă proiectul conține o nouă formulă de componență a Consiliului de Mediere, care diferă de legea anterioară, printre care sunt un judecător desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii, un procuror desemnat de Consiliul Superior al Procurorilor. Legea nu prevede care sunt condițiile de desemnare a acestora, criteriile de selectare, ce poate degenera impedimente la aplicarea legii, corupere și selectare subiectivă, neglijând principiile democratice și doar adunarea generală a judecătorilor și a procurorilor va fi capabilă în mod democratic să aleagă persoana competentă. Ce ține de avocatul care are și calitatea de mediator, de asemenea este desemnat de Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, fără a specifica modalitatea de alegere a acestuia. Prin urmare, propunem ca legea să prevadă posibilitatea că acesta să fie ales la adunarea generală a avocaților, sau de exclus această normă deoarece el fiind în calitate de mediator poate fi ales la adunarea generală a mediatorilor, în condiții egale pentru toți mediatorii. Desemnarea de către Uniunea Avocaților a mediatorului din rândurile avocaților, fără concurs, discriminează pe alți mediatorii în ce privește condițiile egale de selectare în Consiliul de mediere. De ce în componența Consiliului de mediere nu a fost inclus și notarul ce desfășoară activitate de mediere sau poate executorul judecătoresc? De asemenea, legea nu prevede care sunt consecințele dacă acel judecător, procuror, avocat, notar, mediator nu mai dețin această funcție, de care a fost condiționată alegerea sa, și în continuare fac parte din Consiliul de mediere.</p>	<p>mediatorilor din Consiliu. Din punct de vedere practic este mai eficient cei 5 mediatorii din Consiliu să fie selectați de Ministerul Justiției prin concurs. Modul de desemnare a reprezentanților altor profesii urmează a fi determinat de instituțiile care îi desemnează.</p>
	35	<p>Conform art.4 al proiectului, Consiliul de mediere devine un organ cu personalitate juridică și Nota informativă a Ministerului Justiției menționează că este necesară și oportună pentru consolidarea atribuțiilor Consiliului, dar și pentru transferul de autonomie în administrării în acest domeniu, referindu-se la modelul din România și Malta, iar studiul comparativ al medierii</p>	<p>Se acceptă</p>

			din România de fapt indică că Consiliul de mediere activează independent și pe cont propriu, de asemenea în componența Consiliului fac parte majoritatea mediatorilor, aleși la adunarea generală a mediatorilor. Proiectul nu aduce o claritate în ce privește asigurarea financiară a Consiliului de mediere fie este din contul statului sau este pe cont propriu și poate gestiona de sine stătător finanțele fără implicarea Ministerului Justiției. Potrivit art.4 alin. (8) Consiliul de mediere activează în baza Regulamentului aprobat de către Ministerul Justiției, pe când mediatorii și Consiliul de mediere sunt independenți și pot adopta Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de mediere de sine stătător și procedura de modificare și completarea a acestuia va fi mai simplificată în cazul adoptării de către Consiliu.	
		36	Afît în art.4, art.10, 13, 14 și în alte norme din proiect este menționat incorect că Consiliul de mediere emite decizii, deoarece organul colegial adoptă hotărîri.	Se acceptă.
	Andrei Munteanu, Președinte al Consiliului de mediere <i>Scrisoare din 04.03.2013</i>	37	Art. 4/2 din start dezavantajează medierea, or, echitatea trebuie să constituie și abordarea pe bază de paritate cu alte componente ale sectorului justiției. Dacă Consiliul de Mediere se creează cu scopul de a fi o instituție creativă în scopurile de: (i) monitorizare, (ii) analiză domeniu, și (iii) elaborare propuneri de politici relevante situației din R.M., eficacitatea și eficiența instituției medierii poate fi descurajată de manifestări ne-loiale ale acestor scopuri. Pornind de la aceste premise, consider că toate componentele sectorului de justiție care sunt reprezentate în Consiliul de Mediere, ar fi bine să aibă și reprezentanți ai Consiliului de mediere în componența acestora. Astfel, Consiliul de Mediere. ar putea dispune de pârghii de a debloca mult mai rapid impasul în care se află Instituția Medierii, și prin integrarea mai rapidă în sistem. Funcțiile Consiliului ar putea fi exercitate de o manieră mai creativă, pe bază de relații, contacte și informații ad-hoc de la toate ședințele organelor de gestiune ale	Se acceptă parțial. Din profesiile juridice conexe sistemului justiției fac parte notarii, executorii judecătorești, administratorii procedurii de insolvență, interpretii și traducătorii. Includerea în componența Consiliului a reprezentanților tuturor acestor profesii ar duce la mărirea numărului de membri. Practica recentă denotă faptul că un număr mare de membri în Consiliu

		<p>componentelor sectorului de justiție al R.M.</p> <p>Maniera în care se propune formarea componenței Consiliului de Mediere, este în contradicție logică cu Art. 1/1 care prevede importanța „asigurării unei relații echitabile și eficiente între mediere și procedurile judiciare”. <i>În acest caz – cea mai bună echitate ar fi paritatea.</i></p>	<p>este ineficient din motive organizatorice.</p> <p>Din acest considerent, numărul membrilor-mediatorilor va fi mărit pînă la 5 membri.</p>
<p>Biroul individual al mediatorului Victor Cojocari</p> <p>Scrisoare nr. 3/13 din 20.01.2013</p>	38	<p>Art. 4 alin (2)</p> <p>De înlocuit cifra "7" cu cifra "9", iar cuvîntul "trei" cu "cinci"</p> <p>Aceasta proporție va permite ca mediatorii să fie majoritatea pentru că este domeniul de activitate a lor</p> <p>Activitatea CM va fi din start blocată, în situația cînd cantitatea membrilor care au profesii altele decît medierea și care nu prea doresc medierea, depășește cantitatea de mediatorii. Totodata, nici un mediator nu este prezent la nici unul din organele de conducere al celorlalte profesii, incluse în CM, creind de fapt o presiune asunsă.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>A.O. Centrul de analiă și prevenire a corupției</p>	39	<p>art.4 alin.(4)</p> <p>Considerăm oportun de a indica prin ce număr de voturi se alege președintele Consiliului. Am putea propune varianta alegerii președintelui cu majoritatea simplă de voturi a membrilor Consiliului de mediere.</p> <p>Coruptibilitate: Lacune de drept. Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative. Formulare ambiguă care admite interpretări abusive</p> <p>Sugerăm următoarea expunere a textului art.4 alin.(4) din proiect: "(4) Președintele Consiliului de mediere este ales prin vot secret, dintre membrii acestuia, cu votul majorității membrilor Consiliului, pe o durată de 2 ani, fără posibilitatea de a prelungi mandatul.</p>	<p>Se acceptă</p>
	40	<p>art.4 alin.(5)</p> <p>Nu este clar ce se are în vedere prin expresia „Noul membru al Consiliului este desemnat pentru un nou mandat.”, ori în cazul în care un membru este revocat din funcție, noul membru va fi</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Desemnarea noului membru al consiliului are drept scop asigurarea</p>

			<p>desemnat să activeze pînă la finele mandatului membrului revocat sau va activa pentru un mandat deplin de 4 ani conform prevederilor proiectului.</p> <p>Coruptibilitate Lacune de drept. Norme irealizabile. Formulare ambiguă care admite interpretări abusive.</p> <p>Recomandăm indicarea expresă de autor a formei de exercitare a mandatului unui membru revocat din funcție.</p>	<p>continuității activității acestuia. Astfel, se va evita întreruperea care ar putea apărea în cazul în care mandatul tuturor membrilor Consiliului ar expira la aceeași dată.</p>
<p>Articolul 5. Atribuțiile Consiliului de mediere</p> <p>(1) Consiliul de mediere are următoarele atribuții:</p> <p>a) promovează medierea ca modalitate de soluționare alternativă a litigiilor;</p> <p>b) face propuneri pentru elaborarea politicilor și perfecționarea legislației în domeniul medierii;</p> <p>c) adoptă regulamente necesare activității Consiliului, în condițiile prezentei legi;</p> <p>d) aprobă Codul deontologic al mediatorului;</p> <p>e) determină criteriile de formare profesională inițială și continuă a mediatorilor și acreditează furnizorii de formare;</p> <p>f) administrează procedura de atestare a mediatorilor, suspendare și încetare a calității de mediator atestat, ține Tabelul</p>	<p>ADEPT <i>Scrisoare din</i> <i>25.01.2013</i></p>	41	<p>Art 5 alin (1)</p> <p>lit. d) Pentru a evita interpretări tendențioase sau abuzive, se propune completarea acestei propoziții cu sintagma „profesională inițială și continuă”.</p> <p>În același timp, pentru a asigura o utilizare corectă a termenilor se propune substituirea sintagmei „determină criteriile” cu sintagma „stabilește standardele” și cuvîntul „acreditează” cu cuvîntul „autorizează”. Acest comentariu este valabil și în cazul altor alineate din proiectul de lege unde acestea se utilizează în sensul menționat mai sus.</p> <p>lit. g) Aplicarea sancțiunilor disciplinare este rezultatul unui proces complex de examinare a plîngerilor și a altor tipuri de sesizări privind activitatea mediatorilor. Reglementarea în proiect doar a atribuției de aplicare a sancțiunilor disciplinare ar constitui o abordare parțială a acestui proces.</p> <p>lit. i) Din proiectul de lege nu rezultă clar dacă activitatea membrilor Consiliului va fi remunerată și asistată prin anumite dotări speciale, iar asistența tehnico-materială și activitatea de secretariat vor fi asigurate de către Ministerul Justiției (a se vedea Art.4(7) din proiectul de lege). Necesitatea unui buget aparte al Consiliului trebuie argumentată și detaliată în conținutul legii.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Reglementarea procesului de aplicare a sancțiunilor va fi efectuată în Regulamentul de activitate a Consiliului.</p>
		42	<p>Art 5 alin (2)</p> <p>Luna ianuarie este, de regulă, luna de raportare a mai multor instituții, datele cărora sunt necesare Consiliului de mediere pentru a întocmi propriul raport. Avînd în vedere acest lucru, se propune indicarea lunii februarie drept lună de raportare în cazul medierii.</p>	<p>Se acceptă</p>

<p>mediatorilor atestați;</p> <p>g) efectuează atestarea instituțiilor de mediere, ține lista instituțiilor de mediere atestate;</p> <p>h) decide privind sancționarea mediatorilor atestați;</p> <p>i) facilitează accesul publicului larg, autorităților publice, instanțelor de judecată și organelor de urmărire penală la Tabelul mediatorilor, lista instituțiilor de mediere atestate, lista furnizorilor de formare inițială și continuă și alte materiale informative privind implementării prezentei legi;</p>	<p>AO „Liga Națională a Notarilor” Scrisoare nr. 40 din 21.02.13</p>	<p>43</p>	<p>În art. 5 lit. e) se menționează că una din atribuțiile Consiliului de mediere, este acreditarea furnizorilor de formare. Oare necesită o instituție de învățământ acreditată de Ministerul Educației să mai fie acreditată de Consiliul de mediere pentru 40 de ore de formare inițială? O soluție ar fi ca Consiliul de mediere să stabilească programul minim de formare inițială, curriculum și orice instituție abilitată care se conformează poate desfășura cursuri de specialitate. Candidatul la profesia de mediator oricum va fi atestat de Consiliul de Mediere și în dependență de cunoștințe va obține calitatea de mediator. Efectuarea acestor studii nu este neapărat să fie condiționată de obținerea atestatului de mediator.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Furnizori de formare, prin definiție, pot fi nu doar instituții de învățământ acreditate de Ministerul Educației, ci și alte persoane juridice (de ex. Organizații de mediere, ONG) care doresc să organizeze cursuri pentru mediatori. Din acest considerent este necesară instituirea controlului activității acestora de către Consiliu.</p>
<p>j) decide privind bugetului anual al Consiliului;</p> <p>k) exercită alte atribuții în condițiile legii.</p> <p>(2) În luna ianuarie a fiecărui an, Consiliul publică pe pagina sa oficială de internet un raport anual cu privire la mersul implementării prezentei legi și în acest scop solicită informații de la mediatorii atestați, instituții de mediere, instanțele de judecată, organele de urmărire</p>	<p>Consiliul de mediere Scrisoare din 01.03.2013</p>	<p>44</p>	<p>În art.5 lit. e) se menționează că una din atribuțiile Consiliului de mediere, este acreditarea furnizorilor de formare. Oare necesită o instituție de învățământ acreditată de Ministerul Educației să mai fie acreditată de Consiliul de mediere pentru 40 de ore de formare inițială. O soluție ar fi ca Consiliul de mediere să stabilească programul minim de formare inițială, curriculum și orice instituție abilitată care se conformează poate desfășura cursuri de specialitate. Candidatul la profesia de mediator oricum va fi atestat de Consiliul de Mediere și în dependență de cunoștințe va obține calitatea de mediator. Efectuare acestor studii nu este neapărat să fie condiționată de obținerea atestatului de mediator. Dacă va fi o competiție „sănătoasă” pentru instituție candidatul o va alege pe cea mai bună.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Furnizori de formare, prin definiție, pot fi nu doar instituții de învățământ acreditate de Ministerul Educației, ci și alte persoane juridice (de ex. Organizații de mediere, ONG) care doresc să organizeze cursuri pentru mediatori. Din acest considerent este necesară instituirea controlului activității acestora de către Consiliu.</p>
	<p>Biroul individual al</p>	<p>45</p>	<p>Art. 5 alin (2) De înlocuit cuvântul ”ianuarie” cu ”martie” Având în vedere faptul, că toate instituțiile menționate nu vor</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Considerăm raportarea în luna martie prea</p>

penală, autorități publice.	mediatorului Victor Cojocari <i>Scrisoare nr. 3/13 din 20.01.2013</i>		putea furniza careva informații pînă nu vor face bilanțul personal al instituției sale, nu cred că informația solicitată va fi disponibilă Consiliului de mediere în ianuarie.	întîrziată.Luna raportării va fi februarie.
	A.O. Centrul de analiză și prevenire a corupției	46	art.5 alin.(1) Autorul utilizează în textul proiectului expresia "furnizori de formare", însă în art.2 din proiect nu găsim o definiție a acestei noțiuni, ceea ce poate duce la o interpretare eronată din partea celui ce citește legea. Coruptibilitate: Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect. Recomandăm definirea în art.2 din proiect a noțiunii "furnizori de formare".	Se acceptă
Capitolul III. Mediatorul atestat. Instituția de mediere				
Articolul 6. Formarea inițială și continuă a mediatorilor (1) Formarea profesională inițială și continuă a mediatorilor cât și a formatorilor în domeniul medierii se asigură prin organizarea cursurilor de specialitate de către Institutul National de Justiție. Instituțiile de mediere atestate în condițiile art.10 pot efectua formarea profesională inițială și continuă a mediatorilor dacă au fost acreditate în acest scop de către Consiliul de mediere.	Ministerul Economiei <i>Scrisoare nr.11-739din 07.02.13</i>	47	La art. 6 alin (3), ținînd cont de atribuțiile Consiliului de mediere stabilite în art. 5, considerăm oportun de substituit cuvîntul “ <i>elaborate</i> ” cu cuvîntul “ <i>aprobate</i> ”.	Se acceptă
		48	La art. 6 alin (5) și art. 7 alin (2) urmează de concretizat <i>sursa legală</i> unde se vor regăsi procedurile de recunoaștere precum și criteriile de confirmare a dobîndirii certificatului de instruire și a calității de mediator în străinătate.	Se acceptă
	Curtea de Arbitraj Comercial Internațional <i>Scrisoare nr. 02-32 din 23.01.13</i>	49	Apar întrebări ce țin de statutul mediatorului, în primul rînd cele ce țin de instruirea lui. Actualmente va fi greu de selectat persoane care vor accepta condițiile indicate în proiect (în condițiile în care medierea nu se practică).	Nu se acceptă Condițiile pentru a deveni mediator și modul de instruire propus – sînt cerințe esențiale în vederea dezvoltării unui contingent profesionalist de mediatori.
	Ministerul	50	Totodată, la articolele 6, 7, 10 se stabilește perceperea anumitor	Nu se acceptă

<p>Accreditarea se efectuează contra unei taxe de 500 de lei achitată în contul Consiliului de mediere.</p> <p>(2) Furnizorii care desfășoară programe de formare inițială și continuă a mediatorilor se înscriu de către Consiliul de mediere pe o listă care este publică.</p> <p>(3) Programele de formare inițială și continuă în domeniul medierii trebuie să corespundă standardelor de formare în domeniu, elaborate de Consiliul de mediere, și vor fi avizate în prealabil de către acesta, conform regulamentului adoptat de Consiliu.</p> <p>(4) Formarea inițială pentru mediatori va constitui cel puțin 40 de ore. Mediatorul atestat este obligat de a urma instruirea continuă care să sumeze cel puțin 20 de ore anual în primii 5 ani de activitate și cel puțin 10 ore anual în fiecare an următor, având obligația să confirme anual în fața Consiliului de mediere instruirea efectuată.</p> <p>(5) În cazul în care</p>	<p>Finanțelor <i>Scrisoare nr. 09.04/83 din 20.02.2013</i></p>		<p>taxe în contul Consiliului de mediere, dar nu este clar dacă acestea sînt <u>taxe sau tarife</u> la serviciile ce vor fi prestate de Consiliul de mediere. Menționăm că, potrivit art. 12 alin(3) al Legii nr. 847 mai 1995 privind sistemul bugetar și procesul bugetar: „<i>nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată, efectuate și prestate de instituțiile publice, și mărimea taxelor la servicii, precum și modul și direcțiile de utilizare a mijloacelor speciale pe tipuri se stabilesc de către Guvern, dacă ectele normative nu prevăd altfel, sau de către autoritățile administrației publice locale, conform competenței lor.</i>”</p>	<p>Atenționăm asupra faptului că biroul mediatorului și organizația de mediere nu au statut de instituții publice. Acestea reprezintă forme de organizare a activității de mediator. Prețul pentru servicii mediatorului va fi stabilit de mediator și părți, de comun acord, în contractul de mediere.</p>
	<p>Procuratura Generală <i>Scrisoare nr. 28.3d/13-77 din 28.01.13</i></p>	51	<p>Art.6 alin (1) conține specificația regulatorie coform căreia „accreditarea se efectuează contra unei taxe de 500 lei achitată în contul Consiliului de mediere”, iar art. 10 alin (1) prevede că „atestarea se efectuează contra unei taxe de 300 lei achitată în contul Consiliului de mediere”</p>	<p>Nu se acceptă. Obiecția nu este clară.</p>
	<p>ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i></p>	52	<p>Art 6 alin (1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raportul de monitorizare a implementării Legii cu privire la mediere indică faptul ca instituțiile de învățămînt superior nu și-au manifestat interesul față de dezvoltarea cursurilor de formare a mediatorilor. Se poate opina că această inactivitate s-a datorat în mod special lipsei de „cerere” în acest sens. Astfel, considerăm că păstrarea instituțiilor de învățămînt superior, pe lângă Institutul Național al Justiției, în șirul centrelor de formare a mediatorilor, împreună cu alți prestatori de formare a mediatorilor, va aduce un plus de valoare sistemului și va constitui un element al concurenței pozitive în acest sens. • Pe de altă parte, nu este clară intenția de a acorda instruire formatorilor, care în esență au sarcina de a forma acele cunoștințe și abilități necesare mediatorilor. Urmînd acest lanț, există riscul 	<p>Se acceptă parțial Considerăm utilizarea noțiunii „Furnizori de formare” potrivită pentru a da posibilitate unui cerc mai larg de subiecți de a organiza asemenea cursuri.</p>

<p>mediatorul a absolvit un curs de formare inițială sau continuă în străinătate, certificatul ce confirmă instruirea este supus procedurii de recunoaștere conform criteriilor stabilite de Consiliul de mediere.</p>		<p>de a nimeri într-un cerc vicios unde este nevoie de „formare de formatori pentru a forma formatori”. Scopul formatorului este de a transmite cunoștințele și abilitățile necesare, aceștia fiind profesioniști în domeniile prevăzute de standardele de formare a mediatorilor. Este puțin probabil ca aceștia să necesite o formare suplimentară.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reglementarea cuantumului tarifelor în textul legii (în măsura în care aceasta nu constituie element indispensabil al obiectului reglementării) nu este o practică recomandabilă. Cea mai viabilă soluție ar fi aprobarea separată a unui nomenclator cu tarife, aprobate de Consiliul de mediere, care va putea fi modificat/completat în funcție de necesitate. Acest comentariu se referă și la alte articole și alineate din proiectul de lege unde sunt indicate tarife. 	
	53	<p>Art 6 alin (4)</p> <p>Pornind de la scopul formării inițiale (acumularea cunoștințelor și abilităților necesare și suficiente pentru desfășurarea activității de mediere), indicarea în textul de lege a numărului minim de 40 de ore pare să fie de prisos. Consiliul de mediere are atribuția de a elabora și aproba standardele de formare inițială. Anume acestea și trebuie să constituie mecanismele prin care formarea inițială va oferi persoanelor minimul necesar de cunoștințe și abilități, care va fi cuantificat în numărul de ore.</p> <p>Ghidurile pentru o mai bună implementare a recomandărilor privind medierea, elaborate de CEPEJ sugerează că cel puțin următoarele elemente ar trebui să figureze în programele de instruire a agenților de mediere: principiile și obiectivele medierii; conduita și deontologia mediatorului; fazele procesului de mediere; modurile de reglementare tradițională a litigiilor și medierea; cazurile în care medierea este indicată, structura și desfășurarea medierii; cadrul juridic al medierii; arta și tehnicile de comunicare și de negociere; arta și tehnicile medierii; număr corespunzător de jocuri de rol și exerciții practice; particularitățile</p>	<p>Se acceptă.</p>

		<p>medierii în diferite materii (civil, familială, penală, etc.); cunoștințe specifice în funcție de domeniul medierii (de exemplu, cunoștințe de bază a sistemului de justiție penală, modalitățile diferite de justiție reparatorie, particularități ale căilor alternative de rezolvare a litigiilor administrative, etc.), evaluarea cunoștințelor și competențelor persoanelor instruite.</p> <p>În același timp, CEPEJ recomandă că această formare ar trebui să fie urmată de o supraveghere, tutelă sau o formare profesională continuă. În acest sens, o anumită perioadă de stagiere pentru candidații pentru calificarea în calitate de mediatori atestați ar putea fi utilă.</p>	
<p>Andrei Munteanu, Președinte al Consiliului de mediere</p> <p>Scrisoare din 04.03.2013</p>	54	<p>Articolul 6. Formarea inițială și continuă a mediatorilor propune ca formarea profesională inițială și continuă a mediatorilor, cât și a formatorilor în domeniul medierii, se asigură prin organizarea cursurilor de specialitate de către Institutul Național de Justiție. Consider că la formarea inițială trebuie să aibă dreptul și alte instituții superioare de învățământ din R.M., care demonstrează că dispun de echipe de formatori, și care vor lua ca bază curricula unică de formare inițială aprobată de Consiliu, și în baza unor contracte semnate cu C.M.</p>	Se acceptă.
	55	<p>Propun ca formarea inițială pentru mediatori să fie de cel puțin 80 de ore, și nu 40, așa cum propune proiectul.</p>	Se acceptă parțial. Numărul de ore va fi stabilit în standardele minime, aprobate de Consiliu.
<p>Biroul individual al mediatorului Victor Cojocari</p> <p>Scrisoare nr. 3/13 din</p>	56	<p>Art. 6 alin(4)</p> <p>De expus in varianta nouă: (4) Formarea inițială pentru mediatori va constitui cel puțin 40 de ore. Mediatorul atestat este obligat de a urma instruirea continuă, care să sumeze cel puțin 20 ore: a) la fiecare 5 ani de activitate; b) în cazul suspendării activității pe o perioadă care depășește 2 ani;</p>	Se acceptă parțial. Detaliile referitoare la numărul de ore pentru formarea inițială vor fi stabilite de Consiliu, la aprobarea condițiilor minime pentru cursuri. În vederea sporirii

	20.01.2013	<p><i>c) modificarea esențială a legislației medierii;</i> Instruirea continuă anuală nu este motivată în situația când:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediatorul are studii superioare, este atestat, ca urmare a corespunderii cerințelor legale și nu este de înțeles, de ce se presupune o posibilă degradare profesională într-un timp atât de scurt, de un an de zile; - personal am activat în armată în domeniul exploatarea armelor nucleare (8 ani) și a armelor convenționale (13 ani), fiind domenii foarte periculoase din toate punctele de vedere, dar în care perioada de perfecționare continuă era stabilită una dată la 5 ani, sau înainte de a trece la un nou tip de armament. Așa perioade, din câte cunosc, sunt stabilite și la cadrele didactice și alte profesii mult mai importante. Mediatorul nu prezintă un risc mai ridicat decât profesiile menționate, în situația posibilității părților, de a renunța la serviciile mediatorului, dacă consideră, că nu corespunde criteriilor legale, acțiune, care practic este imposibilă de realizat în alte profesii sau servicii. Avocații sunt mult mai importanți în procesul judiciar și nu sunt obligați de a efectua instruire anuale; - în situația, când membrii CM sunt angajați de bază la alte funcții, în alte organe, organizații sau întreprinderi, cerința anuală de a confirma instruirea continuă în fața CM, va transforma CM într-un organ biurocrat, cu posibilități de dezvoltare a corupției; este oportună instruirea continuă, sau admit și inițială, dacă mediatorul a suspendat activitatea pe o perioadă mai mare de 2 ani, sau la modificarea esențială a legislației medierii, cum este cazul acestui proiect. În acest sens, poate fi introdusă o cerință la capitolul ”Dispoziții finale și tranzitorii”, prin care se va cere, ca mediatorii deja atestați, până la intrarea în vigoare a proiectului de lege, sau într-un termen de 6 luni și după intrarea în vigoare, să efectueze o instruire continuă sau un seminar organizat de Consiliul de mediere, privind cerințele noi a legislației din domeniul medierii. 	profesionalismului mediatorilor și calității procesului de mediere, cursurile de formare continuă sînt strict necesare în fiecare an.
--	------------	--	---

	A.O. Centrul de analiă și prevenire a corupției	57	art.6 alin.(2) Aceași obiecție ca și la pct.4 din analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile. Coruptibilitate: Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect. Vezi recomandarea de la pct.4 din analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.	Se acceptă
<p>Articolul 7. Condițiile de dobândire a calității de mediator atestat</p> <p>(1) Poate dobândi calitatea de mediator atestat persoana care îndeplinește cumulativ condițiile:</p> <p>a) are capacitate deplină de exercițiu;</p> <p>b) vârsta depășește 25 ani;</p> <p>c) deține diplomă de studii superioare;</p> <p>d) nu are antecedente penale;</p> <p>e) a absolvit cursurile de formare inițială a mediatorilor.</p> <p>(2) Calitatea de mediator atestat se confirmă prin atestatul eliberat de Ministerul Justiției și înscrierea în Tabelul mediatorilor atestați conform Regulamentului privind atestarea mediatorilor, aprobat de Consiliul de mediere. Atestarea mediatorilor se efectuează contra unei taxe de</p>	Curtea de Arbitraj Comercial Internaționa l <i>Scrisoare nr. 02-32 din 23.01.13</i>	58	Proiectul Legii nu cere ca mediatorul să aibă studii superioare juridice. Totodată în proiect întâlnim mai multe dispoziții care cer cunoștințe profunde a legislației civile, penale și alt ordin. De exemplu, conform alin. (1) art. 22, pot fi supuse medierii în materie civilă și comercială cu privire la drepturile și obligațiile care sînt sau pot face obiect de examinare în instanța de judecată de care părțile pot dispune liber prin tranzacție. La fel se cere cunoștințe profunde în ceea ce privește respectarea dispozițiilor art. 27 și 28 al proiectului. Nici chiar fiecare jurist nu cunoaște aceste particularități ale legislației civile și procesual civile.	Se acceptă
	Ministerul Finanțelor <i>Scrisoare nr. 09.04/83 din 20.02.2013</i>	59	Totodată, la articolele 6, 7, 10 se stabilește perceperea anumitor taxe în contul Consiliului de mediere, dar nu este clar dacă acestea sînt taxe sau tarife la serviciile ce vor fi prestate de Consiliul de mediere. Menționăm că, potrivit art. 12 alin(3) al Legii nr. 847 mai 1995 privind sistemul bugetar și procesul bugetar: „ <i>nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată, efectuate și prestate de instituțiile publice, și mărimea taxelor la servicii, precum și modul și direcțiile de utilizare a mijloacelor speciale pe tipuri se stabilesc de către Guvern, dacă ectele normative nu prevăd altfel, sau de către autoritățile administrației publice locale, conform competenței lor.</i> ”	Nu se acceptă Atenționăm asupra faptului că biroul mediatorului și organizația de mediere nu au statut de instituții publice. Acestea reprezintă forme de organizare a activității de mediator. Prețul pentru servicii mediatorului va fi stabilit de comun acord în contractul de mediere.
	Consiliul Superior al Magistraturi i	60	Urmează a se concretiza statutul mediatorului (cerințe înaintate de persoana care pretinde a fi mediator)	Se acceptă

100 de lei achitată în contul Consiliului de mediere. (3) Persoana care întrunește condițiile alin.(1) lit. a) – d) și a dobândit calitatea de mediator în străinătate este în drept să solicite Consiliului de mediere recunoașterea calității de mediator atestat conform cerințelor stabilite de Consiliul de mediere.	<i>Scrisoare nr. 278 din 15.03.13</i>			
	ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i>	61	Art 7 alin (1) lit b) Stabilirea unei condiții privind vârsta minimă de 25 ani este restrictivă (pe alocuri discriminatorie), fără a prezenta vreun argument plauzibil în acest sens. Este adevărat că experiența de viață este un factor important pentru a putea realiza cu succes medierea, însă aceasta nu este un factor determinant. Se propune excluderea acestei condiții.	Nu se acceptă Practica internațională cunoaște următoarele criterii de vîrstă: 25 de ani în Kazahstan și Albania; 28 ani în Austria; vechime în muncă de cel puțin 3 ani în Romania Considerăm stabilirea unei vîrste minime ca criteriu strict necesar pentru a admite în profesie persoane cu o anumită maturitate intelectuală și emoțională, cu atît mai mult că, la această vîrstă majoritatea persoanelor au absolvit deja instituții de învățămînt superior.
		62	Art 7 alin (1) lit c) Deținerea diplomei de studii superioare ar putea fi o condiție și mai restrictivă decît vîrsta minimă. Valoarea acestei condiții este inexplicabilă atît timp cît o cerință de bază este absolvirea cursurilor de formare inițială, iar profilul sau nivelul de studii este irelevant în acest sens. Se propune excluderea acestei condiții.	Nu se acceptă Practica internațională cunoaște următoarele cerințe referitoare la studii: deținerea diplomei de studii de masterat și susținerea unui examen (Republica Cehă); 100 ore de instruire și susținerea unui examen (Slovacia); studii superioare și cursuri de

			instruire în domeniu (Kazahstan, Albania); specializare profesională (Austria); studii superioare și master în domeniu sau cursuri de formare (Romania). Considerăm deținerea diplomei de studii superioare ca o condiție esențială pentru crearea unui corp profesionist de mediatori.
		63	Art 7 alin (2) Reglementarea cuantumului tarifelor în textul legii (în măsura în care aceasta nu constituie element indispensabil al obiectului reglementării) nu este o practică recomandabilă. Cea mai viabilă soluție ar fi aprobarea separată a unui nomenclator cu tarife, aprobate de Consiliul de mediere, care va putea fi modificat/completat în funcție de necesitate. Acest comentariu se referă și la alte articole și alineate din proiectul de lege unde sunt indicate tarife.
	AO „Liga Națională a Notarilor” Scrisoare nr. 40 din 21.02.13	64	Propunem modificarea și completarea unor prevederi ale art.7 din proiect în următoarea redacție: lit. c) are studii superioare; d) se bucură de o bună reputație și nu a fost condamnată definitiv pentru săvârșirea unei infracțiuni intenționate.
		65	Art. 7 doar face trimitere, dar nu conține reglementări certe și suficiente ce ar stabili o procedură de recunoaștere pentru persoana, care a absolvit cursurile pentru formarea mediatorilor în străinătate sau care a dobândit calitatea de mediator în străinătate și dorește să desfășoare activitate de mediere în Republica Moldova. Regulamentul la care se face trimitere nu poate naște norme care nu sunt stabilite în lege, din aceste considerente este necesar în
			Se acceptă
			Se acceptă parțial Procedura de recunoaștere a actelor ce atestă calitatea de mediator obținute în alte state va fi reglementată în Regulamentul privind

			lege de stabilit principii sau standarte, condiții clare care vor fi ulterior explicate în Regulament. Ar fi bine ca suspendarea și încetarea activității de mediator să fie indicate în două articole distincte.	atestarea mediatorilor.
	Consiliul de mediere <i>Scrisoare din 01.03.2013</i>	66	Este oportun de modificat și completat unele prevederi ale art.7 din proiect în următoarea redacție: „lit. c) are studii superioare; d) se bucură de o bună reputație și nu a fost condamnată definitiv pentru săvârșirea unei infracțiuni intenționate”.	Se acceptă
		67	Art. 7 doar face trimitere dar nu conține reglementări certe și suficiente ce ar stabili o procedură de recunoaștere pentru persoana, care a absolvit cursurile pentru formarea mediatorilor în străinătate sau care a dobândit calitatea de mediator în străinătate și dorește să desfășoare activitate de mediere în Republica Moldova. Regulamentul la care se face trimitere nu poate naște norme care nu sunt stabilite în lege, din aceste considerente este necesar în lege de stabilit principii sau standarte, condiții clare care vor fi ulterior explicate în Regulament, ce contravine Legii nr.780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative.	Se acceptă parțial Procedura de recunoaștere a actelor ce atestă calitatea de mediator obținute în alte state va fi reglementată în Regulamentul privind atestarea mediatorilor.
Articolul 8. Tabelul mediatorilor atestați (1) Tabelul mediatorilor atestați este ținut de Consiliul de mediere și se publică pe paginile oficiale de internet ale Ministerului Justiției și Consiliului de mediere. (2) Mediatorul atestat are obligația de a informa imediat Consiliul de mediere despre schimbarea datelor înscrise în Tabelul mediatorilor atestați. (3) Instanțele de judecată, organele administrației publice	Ministerul Economiei al RM <i>Scrisoare nr.11-739din 07.02.13</i>	68	La art.8 alin (1), art. 10 alin (4), art. 14 alin (3) sintagma “ <i>de internet</i> ” urmează a fi substituită cu cuvântul “ <i>web</i> ”	Se acceptă
	ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i>	69	Art 8 alin (2) Proiectul de lege nu prevede care date urmează a fi înscrise în Tabelul mediatorilor atestați, deși este exigent în ceea ce privește înștiințarea eventualelor modificări ale acestor date. A se vedea Art. 17(2) din Legea nr.134/14.06.2007 cu privire la mediere.	Se acceptă
	AO „Liga Națională a Notarilor”	70	În art.8 nu este reglementat suficient, procedura de modificare a datelor înscrise în Tabelul mediatorilor. Este necesar de stabilit obligația mediatorului condiționată de un termen, forma notificării	Se acceptă

locale și organele de urmărire penală vor asigura plasarea Tabelului actualizat al mediatorilor atestați în locurile ușor accesibile publicului.			și sancțiunea pentru încălcarea acestei obligații.	
	Consiliul de mediere <i>Scrisoare din 01.03.2013</i>	71	În art.8 nu este reglementat suficient, procedura de modificare a datelor înscrise în Tabelul mediatorilor. Este necesar de stabilit obligația mediatorului condiționată de un termen, forma notificării și sancțiunea pentru încălcarea acestei obligații.	Se acceptă
	Andrei Munteanu, Președinte al Consiliului de mediere <i>Scrisoare din 04.03.2013</i>	72	Art. 8/3 prevede că instanțele de judecată, organele administrației publice locale și organele de urmărire penală vor asigura plasarea Tabelului actualizat al mediatorilor atestați în locurile ușor accesibile publicului. Dar ce se va întâmpla dacă acestea nu se vor conforma, așa cum bunăoară, nu se respectă necesitatea de a asigura și efectua imprimările audio ale ședințelor de judecată?	Nu se acceptă. Nu putem stabili sancțiuni pentru organele statului, dacă acestea nu fac publicitate mediatorilor. Neconformarea prevederilor legale, de către funcționari va fi calificată ca abatere disciplinară.
Articolul 9. Organizarea activității mediatorului atestat (1) Mediatorul atestat își poate desfășura activitatea în cadrul unui birou individual de mediere care se prezintă în raporturile juridice ca persoană fizică. Mediatorul atestat poate angaja specialiști și personal auxiliar necesar pentru desfășurarea activității biroului de mediere. Condițiile de activitate și modul de remunerare a personalului se stabilesc în baza contractului individual de munca încheiat cu mediatorul potrivit legislației muncii.	Ministerul Finanțelor <i>Scrisoare nr. 09.04/83 din 20.02.2013</i>	73	Un alt aspect ce necesită o abordare suplimentară ține de determinarea principiilor de impunere pentru profesiile ce au un regim de impozitare diferențiat și care sînt exercitate concomitent (cum este cazul avocaților care pot deveni mediatorii)	Se acceptă parțial. Activitatea de mediator nu este activitate de întreprinzător, la fel ca și activitatea de avocat, de notar. Persoanele care practică concomitent mai multe profesii liberale, urmează a fi impozitați ca persoane fizice, conform prevederilor Codului Fiscal, pentru fiecare profesie separat.
	ADEPT	74	Art 9 alin (1)	Se acceptă parțial

<p>(2) Indiferent de faptul dacă desfășoară activitatea de mediere în forma menționată la alin. (1), mediatorul atestat poate fi inclus în listele mediatorilor aprobate de:</p> <p>a) instituții de mediere de drept privat de pe lângă asociații obștești, asociații profesionale, instituții superioare de învățământ, etc., înregistrate în condițiile legii, care sînt atestate și administrează servicii de mediere în condițiile prezentei legi;</p> <p>b) instituții de mediere de drept public de pe lângă instituții publice, organe ale administrației publice, instanțe judecătorești, organe de urmărire penală etc., care administrează servicii de mediere în condițiile prezentei legi și a legislației speciale.</p> <p>(3) Mediatorul are obligația să prezinte Consiliului de mediere date despre biroul individual de mediere și oricare alte instituții de mediere în cadrul căreia activează.</p> <p>(4) Avocații, notarii și</p>	<p><i>Scrisoare din</i> 25.01.2013</p>		<p>Pentru claritate, se propune substituirea sintagmei „biroului de mediere” cu sintagma „biroului individual de mediere”.</p>	Textul a fost redactat
		75	<p>Art 9 alin (2) lit b)</p> <p>Prevederile acestui alineat în raport cu prevederile art.2, lit.c) din proiectul de lege, pot crea confuzii. Definiția de la art.2, lit.c) conține elementele necesare, fiind explicită că instituțiile de mediere pot fi de drept privat și de drept public. Logica acestei dihotomii este clară, avînd intenția de a oferi posibilitatea diferitor instituții, atît de drept public, cît și de drept privat, de a organiza activitatea de mediere (similar organizării instituțiilor de arbitraj pe lângă diferite instituții).</p> <p>Se propune o formulare de alternativă a acestui alineat: „Mediatorul atestat poate fi inclus în listele mediatorilor a unei sau cîtorva instituții de mediere. Includerea în lista mediatorilor se efectuează în baza cererii scrise a mediatorului, dacă solicitantul întrunește criteriile suplimentare de calificare, stabilite de instituția de mediere.”</p>	Se acceptă.
		76	<p>Art 9 alin (3)</p> <p>În momentul în care Art. 8 din proiectul de lege va fi completat cu prevederi referitoare la datele ce urmează să se conțină în Tabelul mediatorilor atestați, necesitatea acestui alineat dispare.</p>	Se acceptă
		77	<p>Art 9 alin (4)</p> <p>Există opinii care sugerează că reprezentanții profesiilor juridice (avocații, notarii, judecătorii) nu ar trebui să fie mediatorii în litigii, avînd în vedere faptul că din cauza (de)formării profesionale, ei sunt mai puțin sensibili la necesitățile părților și riscă, din această cauză, să le fie afectată imparțialitatea și neutralitatea.</p> <p>Totuși, dacă se insistă pe această opțiune, urmează a fi modificate legile speciale pentru a asigura compatibilitatea activităților de bază cu activitatea de mediere și de a institui garanții/interdicții suplimentare.</p> <p>Se propune o formulare de alternativă a alin.(4): „Activitatea de</p>	Se acceptă.

<p>reprezentanții altor profesii reglementate care au dobândit calitatea de mediatori atestați își pot desfășura activitatea complementar la profesia lor și pot fi incluși în liste aprobate în condițiile alin. (2).</p> <p>(5) Instituțiile de mediere menționate la alin. (2) sînt în drept de a stabili criterii suplimentare pentru calificarea mediatorilor atestați care doresc să fie incluși în listele aprobate cum ar fi studiile, instruirea inițială și continuă, specializarea mediatorului și alte criterii. Includerea în lista mediatorilor se efectuează cu consimțământul prealabil în scris al mediatorului.</p> <p>(6) Instituțiile de mediere menționate la alin. (2) sînt în drept de a include în listele aprobate mediatori neatestați din rândul persoanelor care corespund criteriilor menționate la art. 7 lit. a) și lit. d) și oferă medierea pe principii de voluntariat.</p> <p>(7) Listele mediatorilor aprobate de instituțiile de mediere menționate la alin. (2)</p>			mediator este compatibilă cu orice altă profesie sau activitate, dacă legile speciale care reglementează această profesie sau activitate nu prevăd altfel.”.	
		78	Art 9 alin (5) Instruirea inițială este una dintre condițiile pentru dobîndirea calității de mediator atestat, fără de care includerea în listele instituțiilor de mediere nu are sens. Pe de altă, parte formarea continuă este una dintre obligațiile mediatorului atestat și nu este rezonabilă în calitate de criteriu suplimentar pentru admitere. În cazul în care formularea de alternativă a alin. (2) se acceptă, alin. (5) se exclude.	Se acceptă
		79	Art 9 alin (6) Definiția instituției de mediere este menționată la art.2, lit.c), fiind detaliată în art.9(2). Orice referință ulterioară la alin. (2) din prezentul articol duce la o situație de supra-reglementare. Se propune excluderea sintagmei „menționate la alin. (2)”. Acest comentariu se referă și la alte alineate și articole din proiectul de lege, care fac referință la instituțiile de mediere menționate la art.9(2), spre exemplu art.9(7), art. 10(1).	Se acceptă
		80	Art 9 alin (7) Se propune excluderea sintagmei „menționate la alin. (2)”.	Se acceptă
	<p>Andrei Munteanu, Președinte al Consiliului de mediere <i>Scrisoare din 04.03.2013</i></p>	81	Articolul 9/1. În loc de „Mediatorul atestat își poate desfășoară activitatea” – „Mediatorul atestat își poate desfășura activitatea...”.	Se acceptă.
<p>Biroul individual al</p>	82	Art 9 alin(1) După cuvîntul ” persoană fizică ” de întrodus o propoziție nouă –” <i>Biroul individual de mediere se va considera înregistrat numai</i>	Nu se acceptă. Consiliul de Mediere este organul care coordonează	

sînt publice.	mediatorului Victor Cojocari Scrisoare nr. 3/13 din 20.01.2013		după înregistrarea corespunzătoare în Inspectoratul fiscal de stat și Casa Națională de Asigurări Sociale”. După care restul textului rămîne. Lipsa unei așa mențiuni în legea curentă a indus în eroare mediatorii care au înregistrat birouri, bazîndu-se numai pe atestatul și Ordinul Ministrului Justiției și faptul, că medierea nu se atribuie la activitate de întreprinzător și corespunzător încălcînd legislația fiscală.	activitatea mediatorilor, respectiv, înregistrarea unui birou individual în vederea creării acestuia este de competența Consiliului. Or, CNAS și la IFS nu pot înregistra un birou care <i>de iure</i> încă nu există.
		83	Art 9 alin(2) Similar punctului de mai sus este probabil că există careva cerințe specifice ale FIScului, dar nu le cunosc. Deaceia trebuie de consultat FIScul ca să se pronunțe.	Se acceptă.
		84	Art 9 alin(4) După cuvîntul ”alin. (2)” se va pune virgulă și următoarea frază ” acestea sunt obligați să înregistreze prin declararea modificărilor Inspectoratului fiscal de stat și Casa Națională de Asigurări Sociale”, practicarea acestui gen de activitate” Lipsa unei așa mențiuni în legea curentă a indus în eroare mediatorii care au birou notarial sau de avocat, bazîndu-se numai pe atestatul și Ordinul Ministrului Justiției și faptul, că ei erau deja înregistrați ca persoane care prestează servicii profesionale. Acest lucru este menționat în anexa nr.1 la Instrucțiunea IFPS aprobată prin Ordinul nr.236 din 18.12.2006 http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=322837	Se acceptă parțial. Ordinul menționat este abrogat. Procedura înregistrării va fi detaliată în regulamentul aprobat de Consiliu.
Articolul 10. Instituția de mediere atestată (1) Instituțiile de mediere menționate la art. 9 alin. (2) lit. a) sînt supuse atestării de către Consiliul de mediere, conform Regulamentului adoptat de acesta, prin înscrierea în lista	Curtea de Arbitraj Comercial Internațional Scrisoare nr. 02-32 din	85	Camera de Comerț Industrie a aprobat o listă de mediatorii, care pot practica medierea conform Regulamentului cu privire la mediere aprobat de Consiliul Camerei de Comerț și Industrie în corespundere cu Legea cu privire la mediere. Conform proiectului nou acești mediatorii nu vor putea activa deoarece nu sunt atestați, la fel nu este atestată această listă ca instituție de mediere. Acești juriști de înaltă calificare nu credem că vor accepta cursurile de instruire și încă contra plată.	Nu se acceptă Proiectul oferă posibilitatea de a crea pe lîngă CCI o organizație de mediatorii, precum și de a organiza cursuri de formare inițială a acestora în cadrul organizației respective. De

<p>instituțiilor de mediere atestate și eliberarea certificatului de atestare care poate specifica domeniul de specializare ales de instituție. Atestarea se efectuează contra unei taxe de 300 de lei achitată în contul Consiliului de mediere.</p>	23.01.13			<p>asemenea, mediatorii deja existenți la CCI vor fi scutiți de efectuarea cursurilor de formare inițială, urmînd să se prezinte doar la examenul de atestare.</p>
<p>(2) Instituția de mediere atestată trebuie să corespundă următoarelor criterii:</p> <p>a) ține o listă de mediatori atestați;</p> <p>b) a aderat la Codul deontologic al mediatorului aprobat de Consiliul de mediere;</p> <p>c) a adoptat regulamente (reguli) privind procedurile de mediere administrate de instituție;</p>	<p>Ministerul Finanțelor <i>Scrisoare nr. 09.04/83 din 20.02.2013</i></p>	86	<p>Totodată, la articolele 6, 7, 10 se stabilește perceperea anumitor taxe în contul Consiliului de mediere, dar nu este clar dacă acestea sînt taxe sau tarife la serviciile ce vor fi prestate de Consiliul de mediere. Menționăm că, potrivit art. 12 alin(3) al Legii nr. 847 mai 1995 privind sistemul bugetar și procesul bugetar: „<i>nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată, efectuate și prestate de instituțiile publice, și mărimea taxelor la servicii, precum și modul și direcțiile de utilizare a mijloacelor speciale pe tipuri se stabilesc de către Guvern, dacă ectele normative nu prevăd altfel, sau de către autoritățile administrației publice locale, conform competenței lor.</i>”</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Atenționăm asupra faptului că biroul mediatorului și organizația de mediere nu au statuat instituții publice. Acestea reprezintă forme de organizare a activității de mediator. Prețul pentru servicii mediatorului va fi stabilit de comun acord în contractul de mediere.</p>
<p>d) asigură evaluarea și verificarea calității serviciilor oferite de mediatorii înscriși pe lista aprobată de instituție.</p> <p>(3) Actele de constituire a instituției de mediere și actele ce reglementează prestarea serviciilor de mediere în cadrul instituției sînt publice.</p> <p>(4) Calitatea de instituție de mediere atestată încetează la cererea instituției de mediere</p>	<p>ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i></p>	87	<p>Art10 alin (1)</p> <p>În acest alineat se reglementează atestarea instituției de mediere de drept privat și pare rezonabilă indicarea directă a acestui fapt, fără a recurge la norme de trimitere. Se propune substituirea sintagmei „menționate la art. 9 alin. (2) lit. a)” cu sintagma „de drept privat”.</p> <p>Atestarea presupune un proces de confirmare a capacităților/calităților necesare, în rezultatul căreia (nu ca și modalitate de atestare) are loc înscrierea în listă/registru și eliberarea certificatului de atestare.</p> <p>Reiterăm comentariul că reglementarea cuantumului tarifelor în textul legii (în măsura în care aceasta nu constituie element indispensabil al obiectului reglementării) nu este o practică recomandabilă. Cea mai viabilă soluție ar fi aprobarea separată a</p>	<p>Se acceptă</p>

sau prin decizia Consiliului de mediere în cazul în care instituția de mediere nu mai întrunește condițiile stabilite la alin.(2). Decizia Consiliului de mediere privind încetarea activității instituției de mediere se publică pe paginile oficiale de internet ale Ministerului Justiției și Consiliului de mediere și servește drept temelie pentru modificarea listei instituțiilor de mediere atestate.			unui nomenclator cu tarife, aprobate de Consiliul de mediere, care va putea fi modificat/completat în funcție de necesitate.	
	88	Art10 alin (2) lit a) Nu este clar dacă prin listă se înțelege orice număr de mediatori (inclusiv un singur mediator) sau prin aceasta se are în vedere totuși un număr minim (de exemplu, cel puțin 2 mediatori) care permite o anumită rotație/flexibilitate.	Se acceptă	
	89	Art10 alin (4) Proiectul de lege nu este explicit în ceea ce privește responsabilul de ținerea listei de instituții de mediere atestate. Probabil aceasta ar trebui să fie atribuția Consiliului de mediere. În acest caz este necesară completarea art.5 din proiectul de lege.	Se acceptă	
	Andrei Munteanu, Președinte al Consiliului de mediere <i>Scrisoare din 04.03.2013</i>	90	Termenul de „instituție de mediere” trebuie să fie înlocuit cu „birou de mediere” sau „oficiu de mediere”. Instituția de mediere în context stilistic plenar, înseamnă: „Formă de organizare a raporturilor sociale, potrivit normelor juridice stabilite pe domenii de activitate; institut (3). Instituția căsătoriei. 3. Organizație care desfășoară o activitate de interes internațional.	Se acceptă parțial În vederea evitării confuziilor ce le-ar putea crea utilizarea noțiunii de „instituție”, va fi utilizată noțiunea de „organizație de mediere”. Aceeași noțiune este utilizată și în Kazahstan.
Articolul 11. Obligațiile profesionale ale mediatorului atestat (1) Mediatorul atestat este obligată să acționeze cu profesionalism, promptitudine, diligență și bună credință, în conformitate cu legea, bunele moravuri și normele deontologice, respectând principiile medierii. (2) Mediatorul atestat nu	ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i>	91	Art 11 - titlul O întrebare deschisă rămâne faptul dacă aceste prevederi se răsfrâng și asupra persoanelor care oferă medierea pe principii de voluntariat.	Se acceptă.
	Andrei Munteanu, Președinte al Consiliului de mediere <i>Scrisoare din</i>	92	Art. 11/3 propune ca mediatorul să nu fie în drept să ofere consultații juridice părților cu privire la litigiul supus medierii. De ce? Consider că acest amendament contravine stilului de Mediere Evaluativă – una din cele 4 metode de mediere - care, prevede prin definiție că mediatorul, <i>bazându-se pe capacitatea sa de expertiză, pe lângă controlul procedurii se implică mult mai mult în dezvoltarea soluțiilor</i> pentru ajungerea la un consens. Prin urmare, prezentarea de către mediator al opiniilor și	Nu se acceptă. Consultațiile juridice referitor la un litigiu pot fi oferite de avocați, de parajuriști, dar nu de mediator. Rolul mediatorului este de a media un conflict, de a

<p>este în drept să accepte misiunea de mediator și este obligat să se retragă din procesul inițiat dacă nu dispune de abilitățile necesare pentru soluționarea litigiului părților sau nu va putea garanta independența, imparțialitatea sau neutralitatea sa pe parcursul procesului.</p> <p>(3) Mediatorul nu este în drept să ofere consultații juridice părților cu privire la litigiul supus medierii.</p> <p>(5) Mediatorul nu poartă răspundere pentru eșecul părților de a ajunge la un compromis privind soluționarea amiabilă a litigiului și nici pentru neexecutarea condițiilor împăcării convenite de părți.</p>	<p>04.03.2013</p>		<p>recomandărilor, din punct de vedere al naturii conflictului, conflictologiei, și sugerarea unor soluții alternative de rezolvare a litigiului – pot fi asociate cu consultațiile juridice. Mediatorul ar comite o neregulă dacă ar sugera doar o singură opțiune, cu eventuală tentă de „indicație”. Însă, dacă ar sugera, exclusiv la solicitarea părților cel puțin 2 (două) sau 3 (opțiuni), din experiența proprie sau din logica circumstanței n-ar trebui să fie interzis prin lege. Este foarte greu, sau chiar imposibil, să oferi opinii și recomandări, compatibile cu teoria medierii și relevante esenței conflictului, să sugerezi soluții de rezolvare a disputei, fără a ajunge în dimensiunea care poate fi interpretată ca și „consultanță”, și atunci apare prea mult spațiu pentru speculații în defavoarea medierii și eventual al mediatorului, din partea manifestanților de competiție ne-loială față de mediere.</p> <p>Consider această clauză, și alte restricții introduse în Proiectul de Lege al M.J. să fie incluse Codul Deontologic al Mediatorului, pentru facilitarea declanșării proceselor de mediere.</p>	<p>ajuta părțile să găsească un compromis, cu condiția ca acesta să nu contravină ordinii publice și bunelor moravuri. Soluția pe care o vor alege părțile, dacă le este convenabilă ambelor părți, nu este obligatoriu să corespundă întocmai soluției pe care ar fi dat-o un judecător în acest litigiu.</p> <p>Potrivit Recomandării nr. (98) 1 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind medierea familială, „mediatorul poate oferi informații cu caracter juridic, dar nu trebuie să ofere consultația juridică. Dacă este necesar, mediatorul trebuie să informeze părțile cu privire la posibilitatea de a consulta un avocat sau alt profesionist.”</p>
<p>Articolul 12. Remunerarea mediatorului atestat</p> <p>(1) Mediatorul atestat poate solicita un onorariu pentru munca sa, precum și compensarea cheltuielilor ocazionate de mediere, în</p>	<p>Ministerul Economiei <i>Scrisoare nr.11-739din 07.02.13</i></p> <p>Ministerul Finanțelor</p>	<p>93</p> <p>94</p>	<p>La art. 12 alin (3) urmează a fi concretizat termenul în care mediatorul va fi obligat să restituie plățile efectuate de către părți.</p> <p>Ținând cont de efectele fiscale mediate și imediate ale reglămintărilor care definesc activitatea de mediere ca fiind lipsită</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Nu se acceptă Activitatea de mediator este</p>

<p>mărimea stabilită prin acord cu părțile. În cazul medierii garante de stat remunerarea se efectuează în condițiile legii. Plățile percepute de mediator sânt supuse impozitării în condițiile legii.</p> <p>(2) Mediatorul atestat nu este în drept să perceapă onorarii pentru sesiunile de informare cu privire la mediere, explicațiile sau recomandările făcute părților cu privire la procesul medierii până la încheierea contractului de mediere. Actele încheiate de mediatorul atestat cu încălcarea acestei interdicții sânt nule.</p> <p>(3) În cazul în care mediatorul a fost determinat să se retragă din mediere în virtutea unor împrejurări ce-l împiedică să fie neutru și imparțial, el este obligat să restituie plățile efectuate de către părți.</p>	<p><i>Scrisoare nr. 09.04/83 din 20.02.2013</i></p>		<p>de elemente antreprenoriale, și avînd în vedere tendința generală de a instrui regimuri privilegiate de impozitare pentru unele categorii de profesii, considerăm necesară și oportună revizuirea articolelor 3 și 12 din proiectul de lege prezentat.</p>	<p>una liberală, la fel ca cea de notar, avocat, etc.</p>
		95	<p>La art. 12, propoziția a doua, urmează a fi revizuită dat fiind faptul că, nu este clar în condițiile cărui act legislativ urmează a fi efectuată remunerarea în cazul medierii garantate de stat.</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i></p>	96	<p>Art. 12 alin (1) Onorariul mediatorului nu trebuie să fie dependent de rezultatele medierii, fiecare dintre părțile implicate fiind obligate să achite partea convenită din onorariu. Este necesară o clarificare în condițiile cărui cadru legal se va efectua medierea garantată de stat, avînd în vedere că sistemul de asistență juridică garantată de stat are un cadru legal deja definit.</p>	<p>Se acceptă</p>
		97	<p>Art12 alin (3) Nu este clar dacă mediatorul este obligat, în aceste condiții, să restituie integral onorariul sau restituirea se face proporțional volumului de lucru efectuat pînă la intervenirea situației care afectează neutralitatea și imparțialitatea.</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>Andrei Munteanu, Președinte al Consiliului de mediere <i>Scrisoare din 04.03.2013</i></p>	98	<p>Articolul 12/2. Propune că: „<i>Mediatorul atestat nu este în drept să perceapă onorarii pentru sesiunile de informare cu privire la mediere, explicațiile sau recomandările făcute părților cu privire la procesul medierii până la încheierea contractului de mediere</i>”. Este o propunere care la fel descurajează esențial dezvoltarea medierii în R.M., deoarece atunci când se explică părților despre avantajele medierii, se dedică timp prețios, care dacă nu admite oportunități reale de a avea și motivație mediatorilor să se implice activ în proces, ei vor prefera să facă munci care le oferă șanse de a obține beneficii mai avantajoase, opțiunea implicării în activitate de mediere va rămâne pe planul secund sau eventual va dispărea din vizer, ca și opțiune. Este nevoie de elaborat un mecanism cu niște tarife măcar simbolice, dar nu gratis, or, aceasta va conduce la menținerea tentației de a percepe taxe de informare ne-oficiale,</p>	<p>Nu se acceptă. În vederea promovării medierii și stimulării părților, este binevenit ca prima ședință la mediator, care are un caracter informativ, să fie gratuită.</p>

			<p>asa cum se practica extensiv in activitatea de avocatura, iar senzatia ca medierea este la fel de compromisă ca și sistemul în ansamblu, va descuraja oamenii să se adreseze la serviciile de mediere.</p>	
<p>Articolul 13. Răspunderea mediatorului atestat</p> <p>(1) Orice persoană interesată poate sesiza Consiliul de mediere în legătură cu nerespectarea de către mediator a obligațiilor sale. Consiliul de mediere este în drept să se autosesizeze. Rezultatele examinării sesizării se aduc la cunoștința mediatorului și autorului sesizării.</p> <p>(2) Mediatorul atestat poartă răspundere pentru:</p> <p>a) încălcarea obligațiilor profesionale prevăzute de lege și normele deontologice;</p> <p>b) acțiuni contrare reglementărilor privind conflictul de interese, confidențialitatea, neutralitatea și imparțialitatea;</p> <p>c) fapte care aduc atingere onoarei, probității profesionale sau bunelor moravuri.</p> <p>(3) În raport cu gravitatea abaterii, mediatorului atestat i</p>	<p>Procuratura Generală <i>Scrisoare nr. 28.3d/13-77 din 28.01.13</i></p>	99	<p>Proiectul de lege prevede procedura de sancționare disciplinară a mediatorului însă nu conține norme care ar asigura dreptul la apărare a acestuia în fața Consiliului de mediere. Considerăm necesar de a completa proiectul acestui act normativ cu prevederi care ar garanta dreptul mediatorului de a compărea în fața Consiliului de mediere pentru a-și susține poziția, precum și dreptul de a contesta decizia Consiliului</p>	Se acceptă
	<p>A.O. Centrul de analiă și prevenire a corupției</p>	100	<p>art.13</p> <p>Articolul 13 din proiect prevede posibilitatea persoanelor interesate de a sesiza Consiliul de mediere în legătură cu nerespectarea de către mediator a obligațiilor sale. Însă aceste prevederi se referă doar la mediatorii atestați și nu este reglementată răspunderea mediatorilor neatestați, precum și competența Consiliului în această materie.</p> <p>Coruptibilitate: Lacune de drept. Norme care stabilesc derogări neîntemeiate. Formulare ambiguă care admite interpretări abusive.</p> <p>Propunem de a prevedea în proiect reglementări ce se referă la sancționarea și răspunderea mediatorilor "neatestați", care desfășoară medierea voluntară.</p>	Nu se acceptă Activitatea mediatorilor voluntari se va desfășura la faza prejudiciară, cu titlu gratuit, iar în cazul în care va fi încheiată o tranzacție, aceasta nu va fi executată silit, ci ca în ordinea strabilită pentru contractele civile. Această abordare va reduce la minimum posibilele riscuri.

<p>se pot aplica următoarele sancțiuni disciplinare:</p> <p>a) avertisment;</p> <p>b) mustrare;</p> <p>c) suspendarea exercitării activității de mediator pe o durată de la o lună la 6 luni;</p> <p>d) retragerea calității de mediator atestat.</p> <p>(4) Sancțiunea disciplinară se aplică mediatorului atestat prin decizia Consiliului de mediere în modul prevăzut de Regulamentul aprobat de Consiliu</p> <p>(5) Răspunderea disciplinară nu scutește mediatorul de răspunderea civilă pentru cauzarea de prejudicii prin încălcarea obligațiilor sale profesionale.</p>				
<p>Articolul 14. Suspendarea și încetarea activității mediatorului atestat</p> <p>(1) Calitatea de mediator atestat se suspendă:</p>	<p>ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i></p>	<p>101</p>	<p>Art 14 alin (2)</p> <p>Lipsirea sau limitarea capacității de exercițiu nu se găsește reflectată în lista situațiilor în care calitatea de mediator încetează (în comparație cu acele condiții care sunt necesare pentru a dobîndi calitatea de mediator atestat).</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>a) la cererea mediatorului;</p> <p>b) în cazul aplicării sancțiunii disciplinare de suspendare a calității de mediator.</p> <p>(2) Calitatea de mediator atestat încetează:</p>	<p>AO „Liga Națională a Notarilor” <i>Scrisoare nr. 40 din 21.02.13</i></p>	<p>102</p>	<p>Considerăm ca art.14 Suspendarea și încetarea activității mediatorului atestat, de redactat și completat cu aliniatele (2) și (3) în următoarea redacție: lit. a) la cerere, făcută în scris de către mediator, pe o perioada determinată sau nedeterminată; c) ca sancțiune disciplinară, potrivit art. 13 alin. (3) lit c) din lege. Alin. (2) Exercițarea calității de mediator se suspendă, în cazul în care împotriva mediatorului s-a luat măsura arestării preventive, pînă la</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Pentru operativitate, termenul de actualizare a tabelului mediatorilor a fost stabilit de 10 zile.</p>

<p>a) la cerere, prin renunțarea făcută în scris de către mediator;</p> <p>b) prin deces;</p> <p>c) în cazul aplicării sancțiunii disciplinare de retragere a calității de mediator;</p> <p>d) odată cu rămânerea definitivă și irevocabilă a unei hotărâri judecătorești de condamnare.</p> <p>(3) Deciziile Consiliului de mediere privind suspendarea sau încetarea calității de mediator se publică pe paginile oficiale de internet ale Ministerului Justiției și Consiliului de mediere și servesc drept temelie pentru modificarea datelor din tabelul mediatorilor atestați.</p>			<p>soluționarea procesului penal, potrivit legii. Alin (3) Suspendarea activității și reluarea activității la cererea mediatorului se constată prin decizia președintelui emisă în termen de 30 zile calendaristice și modificările respective se înscriu în Tabelul mediatorilor.</p>	
	103		<p>O altă normă distinctă ar fi încetarea calității de mediator. Pe lângă cele enumerate în art.14 alin 2) de completat cu lit. e) în cazul în care nu mai îndeplinește condițiile prevăzute de art.7 al legii. De asemenea, de modificat lit.d) în următoare redacție “în cazul condamnării definitive pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni”.</p> <p>Propunem de completat norma cu următoarele aliniate:</p> <p>alin. (2) Încetarea calității de mediator se constată de Consiliul de mediere.</p> <p>alin (3) În caz de încetare a calității de mediator, numele acestuia se radiază din tabelul mediatorilor.</p> <p>alin (4) Autorizarea ca mediator, solicitată consiliului ulterior încetării calității de mediator, se realizează în aceleași condiții prevăzute în alin.2 al prezentului articol, cu prezentarea actelor justificative de către solicitant.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Conținutul alin (3) a fost redactat. Celelalte propuneri reprezintă detalii care vor fi incluse în Regulamentele elaborate de Consiliu.</p>
	<p>Consiliul de mediere <i>Scrisoare din 01.03.2013</i></p>	104		<p>Ar fi oportun ca suspendarea și încetarea activității de mediator să fie indicate în două articole distincte. Considerăm ca art.14 cu privire la suspendarea și încetarea activității mediatorului atestat, de redactat și completat cu aliniatele (2) și (3) în următoarea redacție “lit. a) la cerere, făcută în scris de către mediator, pe o perioada determinată sau nedeterminată; c) ca sancțiune disciplinară, potrivit art. 13 alin. (3) lit c) din lege.</p> <p>Alin. (2) Exercițarea calității de mediator se suspendă, în cazul în care împotriva mediatorului s-a luat măsura arestării preventive, până la soluționarea procesului penal, potrivit legii.</p> <p>Alin (3) Suspendarea activității și reluarea activității la cererea mediatorului se constată prin decizia președintelui emisă în termen de 30 zile calendaristice și se înscrie modificările respective în Tabelul mediatorilor.”</p>

		105	<p>O altă normă distinctă ar fi încetarea calității de mediator. Pe lângă cele enumerate în art.14 alin 2) de completat cu lit. e) în cazul în care nu mai îndeplinește condițiile prevăzute de art.7 al legii;</p> <p>De asemenea, de modificat lit.d) în următoare redacție “în cazul condamnării definitive pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni”.</p> <p>Propunem de completat norma ce va prevedea încetarea calității de mediator cu următoarele aliniate:</p> <p>alin. (2) Încetarea calității de mediator se constată de Consiliul de mediere.</p> <p>alin (3) În caz de încetare a calității de mediator, numele acestuia se radiază din tabelul mediatorilor.</p> <p>alin (4) Autorizarea ca mediator, solicitată consiliului ulterior încetării calității de mediator, se realizează în aceleași condiții prevăzute alin.2 al prezentului articol, cu prezentarea actelor justificative către solicitant.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Conținutul alin (3) a fost redactat. Celelalte propuneri reprezintă detalii care vor fi incluse în Regulamentele elaborate de Consiliu.</p>
Capitolul IV. Principiile medierii				
<p>Articolul 15. Principiile de bază ale medierii</p> <p>(1) Medierea se bazează pe încrederea pe care părțile o acordă mediatorului, ca persoană aptă să faciliteze negocierile dintre ele și să le acorde asistență în soluționarea litigiului prin obținerea unei soluții reciproc acceptabile, eficiente și durabile.</p> <p>(2) Părțile pot recurge la mediere benevol, în baza acordului comun, dacă legea nu prevede altfel.</p>	<p>Curtea de Arbitraj Comercial Internațional</p> <p><i>Scrisoare nr. 02-32 din 23.01.13</i></p>	106	<p>Însăși construcția proiectului Legii are mai multe carențe. Principiile de bază ale unei legi fac parte din dispozițiile de bază fundamentale ale legii, iar dispozițiile ulterioare trebuie să fie în plină concordanță cu aceste principia. În actualul proiect principiile medierii sînt înserate pe la mijlocul legii, capitolul IV, de rînd cu înșirarea principiilor sînt cuprinse și unele norme de procedură. Pe tot parcursul proiectului întîlnim mai multe norme vagi, neclare, care pot fi interpretate în contradictoriu.</p>	<p>Se acceptă</p>

<p>(3) În procesul medierii părțile dispun de drepturi egale. Părțile sunt în drept de a determina prin acord comun toate aspectele ce țin de desemnarea mediatorului, inițierea, derularea și finalizarea procesului de mediere și conlucrează constructiv cu mediatorul pentru a asigura eficiența medierii.</p> <p>(4) Mediatorul trebuie să deruleze procesul de mediere în completă competență, în manieră independentă, neutră și imparțială fără a prejudicia interesele părților, ținând cont de natura conflictului și fără a exercita presiuni asupra părților pentru a obține acceptarea de către acestea a unui acord de împăcare care nu a fost încheiat în baza acordului de voință liber exprimat.</p>				
<p>Articolul 16. Conflictul de interese</p> <p>(1) Dacă, la inițierea sau pe parcursul medierii, apare o circumstanță de natură să afecteze scopul acesteia,</p>	<p>Ministerul Economiei Scrisoare nr.11-739din 07.02.13</p>	<p>107</p>	<p>Întru evitarea conflictului de interes, precum și reieșind din specificul diferențial al procedurii de arbitraj, considerăm oportun de exclus cuvintele “<i>cu excepția cazurilor când părțile își exprimă consimțământul expres în forma scrisă iar mediatorul acceptă</i>” din textul art. 16 alin (2) al proiectului legii.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În alin (2) nu este vorba de aflarea aceleași persoane concomitent în postură de mediator și de arbitru în același caz. Este vorba de</p>

<p>neutralitatea sau imparțialitatea mediatorului, acesta este obligat să o aducă la cunoștința părților care vor decide, de comun acord, asupra acceptării în continuare a serviciilor mediatorului sau renunțării la ele.</p>				<p>acordarea posibilității pentru părți de a desemna în calitate de arbitru persoana care le-a mediat cazul și cunoaște aspectele lui.</p>
<p>(2) Mediatorul nu este în drept să acționeze în calitate de arbitru în rezolvarea litigiului în care a fost desemnat ca mediator, cu excepția cazurilor când părțile își exprimă consimțământul expres în formă scrisă iar mediatorul acceptă.</p> <p>(3) Mediatorul nu poate fi reprezentantul uneia din părți la soluționare în instanța de judecată sau în arbitraj a litigiului în care a fost desemnat ca mediator. În cazul în care ca mediator a fost ales un avocat, acesta nu este în drept să accepte asistența sau reprezentarea ulterioară a intereselor uneia dintre părțile procesului de mediere în legătură cu conflictul mediat.</p> <p>(4) În cazul în care mediatorul este un notar, acesta nu este în drept să</p>	<p>Andrei Munteanu, Președinte al Consiliului de mediere <i>Scrisoare din 04.03.2013</i></p>	<p>108</p>	<p>Art. 16 este plin de interdicții pentru mediator, care, conform sugestiilor de mai sus, mai bine ar fi cuprinse în Codul Deontologic al Mediatorului.</p>	<p>Nu se acceptă. Drepturile și obligațiile generale ale mediatorului trebuie reglementate în lege. Detalierea acestora va fi făcută în Codul deontologic.</p>

autentifice tranzacția încheiată de părți în procesul medierii.				
<p>Articolul 17. Confidențialitatea</p> <p>(1) Procesul medierii nu este public.</p> <p>(2) Mediatorul este obligat să atenționeze participanții la procesul de mediere asupra obligației de păstrare a confidențialității informației, fiind în drept, după caz, să solicite semnarea unui acord de confidențialitate.</p> <p>(3) În procesul medierii mediatorul nu este în drept să divulge informațiile de care a luat cunoștință în decursul sesiunilor separate cu părțile și nu poate discuta asupra lor cu cealaltă parte fără acordul părții vizate.</p> <p>(4) Fără a ține cont de principiul confidențialității, mediatorul nu este ținut să respecte confidențialitatea informației de care ia cunoștință în cadrul procesului de mediere și este obligat să sesizeze autoritățile competente dacă nedivulgarea informației ar contravine interesului public, în special</p>	<p>ADEPT <i>Scrisoare din</i> <i>25.01.2013</i></p>	109	<p>Art 17 alin (4)</p> <p>Confidențialitatea este unul dintre caracterele de bază ale medierii. Mediatorul păstrează secretul informațiilor pe care le obține despre părți în timpul medierii, precum și cu privire la documentele întocmite sau care i-au fost predate de către părți pe parcursul medierii, și nu le divulgă, chiar și după încetarea funcției sale, decât cu consimțământul expres al ambelor părți.</p> <p>În consecință, instanța de judecată sau instanța arbitrală nu poate admite probe prezentate de către părți cu încălcarea principiului confidențialității procedurii de mediere. O reglementară suplimentară în acest sens este rezonabilă</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Propunerea a fost inclusă la art. 6-7 din proiect.</p>
	<p>A.O. Centrul de analiă și prevenire a corupției</p>	110	<p>art.17 alin.(4)</p> <p>Expresia „interesele superioare ale minorului” nu este de o largă utilizare și nu corespunde cerințelor tehnico-redacționale cuprinse în Legea nr.780/2001.</p> <p>Coruptibilitate: Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă.</p> <p>Propunem utilizarea expresiei "interesele majore ale minorului" sau "drepturile fundamentale ale minorului".</p>	<p>Se accept parțial.</p> <p>Codul familiei utilizează noțiunea de “interese superioare ale copilului”, care va fi utilizată în proiect.</p>

când se referă la o infracțiune iminentă sau la interesele superioare ale minorului				
<p>Articolul 18. Interzicerea audierii participanților la procesul de mediere</p> <p>(1) În scopul asigurării confidențialității procesului de mediere, în temeiul și în condițiile prezentei legi, părțile, mediatorul sau oricare altă persoană care a participat la procesul medierii nu poate divulga și nu poate invoca în alt proces de mediere, în instanța de judecată, arbitraj sau alte instanțe, informațiile de care a luat cunoștință în cadrul procesului de mediere sau în legătură cu acest proces. Este interzisă divulgarea inclusiv a următoarelor informații:</p> <p>a) propunerea unei părți de a iniția procesul de mediere, sau exprimarea acordului unei părți de a participa la procesul de mediere;</p> <p>b) opiniile sau propunerile enunțate de către una dintre părți cu privire la o eventuală soluționare amiabilă a litigiului;</p>	<p>Ministerul Economiei <i>Scrisoare nr.11-739din 07.02.13</i></p>	111	<p>În scopul excuderii interpretărilor eronate ale prevederilor legale, la art. 18 alin (3) urmează de concretizat acele “<i>cazuri excepționale</i>” în care, cu consimțământul scris al părților, mediatorul este în drept să facă declarații în favoarea părților mediate, cu excluderea participării lui ulterioare în o procesul de mediere.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Stabilirea cazurilor excepționale este lăsată la discreția părților și urmează a fi negociat de acestea la încheierea contractului de mediere. Este un drept al părților.</p>
	<p>Procuratura Generală <i>Scrisoare nr. 28.3d/13-77 din 28.01.13</i></p>	112	<p>Dispoziția alin (4) art 18 precizează că „Dacă instanța de judecată, tribunalul arbitral sau un organ de stat împuternicit solicită divulgarea informației prin încălcarea alin (3)-(3), informația dezvăluită va fi considerată drept probă inadmisibilă”. Opinăm pentru excluderea acestei prevederi normative deoarece admisibilitatea probelor se apreciază exclusiv în temeiul normelor legii procesual penale, iar în situația în care în cadrul procesului de mediere au fost relevate informații care ar proba pregătirea sau comiterea unei infracțiuni, acestea ar putea fi administrate prin procedee probatorii corespunzătoare cu utilizarea ulterioară în cadrul procesului penal.</p>	<p>Se acceptă</p>
	<p>ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i></p>	113	<p>Art 18 alin (1) lit d)</p> <p>Esența medierii constă în faptul că mediatorul are menirea de a asista părțile în ceea ce privește identificarea soluției potrivite în cazul litigiului dat. Acest fapt presupune că mediatorul nu are putere de decizie asupra soluției și nu poate propune o soluție. Spre deosebire de mediere, în cadrul concilierii, terțul are posibilitatea să propună soluția potrivită, în opinia lui, pentru o anumită dispută.</p>	<p>Se acceptă</p>
		114	<p>Art 18 alin (4)</p> <p>CEPEJ a menționat că principiul confidențialității este esențial pentru instituirea încrederii părților în procesul de mediere și</p>	<p>Se acceptă</p>

<p>c) declarațiile făcute de către o parte în cadrul procesului de mediere;</p> <p>d) propunerile mediatorului cu privire la soluțiile litigiului;</p> <p>e) exprimarea acordului unei părți de a accepta propunerile făcute de mediator;</p> <p>f) actele pregătite exclusiv în scopurile procesului de mediere.</p>			<p>rezultatele sale. Din acest punct de vedere, întinderea confidențialității ar trebui să fie definită la toate nivelurile procesului de mediere, cât și după finalizarea acestuia. Obligația de confidențialitate ar trebui să se impună mediatorului în toate etapele procesului de mediere și chiar după încheierea sa. Atunci când această obligație conține excepții (ex. dacă mediatorul este chemat în calitate de martor al unei crime aflate în proces de mediere sau dacă participarea mediatorului este cerută în calitate de martor într-un proces în interesul superior al copilului sau în scopul de a împiedica o vătămare a integrității fizice sau psihice a unei persoane) aceste excepții trebuie să fie clar definite prin lege, prin reglementare sau acord.</p>	
<p>(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1) divulgarea informației confidențiale este permisă prin acordul scris al părților, precum și în cazurile în care dezvăluirea informației este necesară în scopul executării tranzacției încheiate în rezultatul medierii sau este prevăzută expres de lege.</p> <p>(3) În cazuri excepționale, cu consimțământul scris al părților, mediatorul este în drept să facă declarații în favoarea părților mediate, însă darea declarațiilor, în aceste cazuri, exclude participarea lui ulterioară în procesul de mediere.</p> <p>(4) Dacă instanța de</p>	<p>Andrei Munteanu, Președinte al Consiliului de mediere Scrisoare din 04.03.2013</p>	<p>115</p>	<p>Art. 18/3 prevede că: „În cazuri excepționale, cu consimțământul scris al părților, mediatorul este în drept să facă declarații în favoarea părților mediate...”.</p> <p>- propun ca formularea „este în drept să facă declarații în favoarea părților mediate” să fie modificată cu formularea: „este în drept să facă declarații pentru elucidarea mai amplă a cauzelor părților mediate”, deoarece nu orice declarație este inerent în favoarea cuiva/uneia din părțile conflictului, dar poate fi și de real ajutor pentru facilitarea unui proces de judecată. Respectiv, dispar motivele pentru care „darea declarațiilor, în aceste cazuri, [ar necesita] excluderea participării lui ulterioară în procesul de mediere”. O a doua dilemă este că, dacă s-a încercat deja un proces de mediere care nu s-a bucurat de succes, și s-a ajuns la o altă fază – examinarea în instanță de judecată, probabilitatea că același caz va fi re-întors la mediere este efectiv nul. Plus la aceasta, dacă părerea mediatorului, pe marginea unui caz nereușit, ar fi luată în considerație de instanța de judecată, ar exclude tentativele unor părți implicate în conflict de a apela la serviciile de mediere doar în scopuri speculative, pentru a „câștiga timp” sau pentru a manipula situații prin tergiversări ne-plauzibile. De aici și conținutul întregului Art. 18, devine neavenită</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Alin (3) va fi exclus deoarece dublează prevederile alin (2). Prevederile art 18 vor fi menținute, deoarece este de strictă necesitate concretizarea informației care, în vederea respectării principiului confidențialității nu poate fi comunicată și a situațiilor care constituie excepție.</p>

<p> judecată, tribunalul arbitral sau un organ de stat împuternicit solicită divulgarea informației prin încălcarea alin. (1)-(3), informația dezvăluită fi considerată drept probă inadmisibilă.</p>		116	<p>Art. 18/(4) prevede: „<i>Dacă instanța de judecată, tribunalul arbitral sau un organ de stat împuternicit solicită divulgarea informației prin încălcarea alin. (1)-(3), informația dezvăluită fi considerată drept probă inadmisibilă</i>”. Dacă medierea nu va fi stabilită prin lege organica ca și obligatorie, acest paragraf nici o dată nu va avea utilitate.</p>	<p>Nu se acceptă. Considerăm că pentru RM este prematură instituirea medierii obligatorii, ea fiind reglementată în proiect ca o modalitate de soluționare alternativă a litigiilor. Actele internaționale, de asemenea recomandă instituirea medierii ca o procedură voluntară. (Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială).</p>
Capitolul V. Procesul de mediere				
<p>Articolul 19. Inițierea procesului de mediere. Desemnarea mediatorului (1) Medierea poate fi solicitată de către oricare dintre părți, din proprie inițiativă, precum și la recomandarea autorităților publice, instanțelor judecătorești sau organului de urmărire penală. (2) În cazul în care</p>	<p>Curtea de Arbitraj Comercial Internațional <i>Scrisoare nr. 02-32 din 23.01.13</i></p>	117	<p>Deși proiectul Legii susține că mediatorul trebuie să fie atestat, părțile în proces pot desemna mediatori care nu sînt în Tabelul mediatorilor atestați. Deci, cerința de a fi atestați nu este obligatorie pentru mediatorii.</p>	<p>Nu se acceptă. Competența mediatorilor atestați și a celor voluntari va fi detaliată în proiect. Părțile vor avea posibilitate, dacă legea nu prevede altfel, să aleagă un mediator atestat sau voluntar.</p>
		118	<p>Normele de procedură se cer transpuse în Codul de procedură civilă și procedură penală, în caz contrar ele nu sînt obligatorii pentru judecători și organele de urmărire penală.</p>	<p>Se acceptă</p>

<p>părțile au convenit să inițieze procesul de mediere, ele desemnează în mod liber unul sau mai mulți mediatori din rândul persoanelor pe care le consideră apte de a desfășura medierea chiar dacă acestea nu sânt înscrise în Tabelul mediatorilor atestați. Părțile urmează a obține acordul mediatorului pentru a desfășura procesul de mediere pentru care este desemnat.</p> <p>(3) Părțile pot stabili prin cerere sau prin acord comun ca instituția de mediere sesizată să le recomande și/sau să desemneze un mediator potrivit regulilor aprobate de instituție. Mediatorul desemnat trebuie să-și manifeste în scris acordul de a fi desemnat ca mediator.</p> <p>(4) Mediatorul și părțile aflate în conflict încheie un contract de mediere potrivit modelului aprobat de Consiliul de mediere.</p> <p>(5) Procesul medierii începe la data, ora și locul convenit de mediator cu părțile litigiului.</p> <p>(6) În cazul în care</p>	<p>ADEPT <i>Scrisoare din</i> <i>25.01.2013</i></p>	119	<p>Art 19 alin (3)</p> <p>Tehnica legislativă reclamă ca norma să fie clară și univocă. Utilizarea formulilor care pot induce în eroare este inacceptabilă. În acest sens, se propune substituirea cuvintelor „și/sau” cu cuvântul „sau”.</p>	Se acceptă
		120	<p>Se propune o formulare alternativă a propoziției a doua: „<i>Mediatorul trebuie să-și manifeste în scris acordul de a fi desemnat în calitate de mediator pe litigiul dat.</i>”</p>	Nu se acceptă Procesul de mediere începe la data semnării contractului de mediere. Ca confirmare a acordului mediatorului de a media un anumit litigiu este contractul de mediere semnat de acesta pe de o parte și de părțile în litigiu pe de altă parte. Orice alte acorduri suplimentare nu sânt necesare.
	<p>AO „Liga Națională a Notarilor” <i>Scrisoare nr. 40 din</i> <i>21.02.13</i></p>	121	<p>Potrivit art.19 alin. (4) din proiect, părțile încheie un contract de mediere potrivit modelului aprobat de Consiliul de mediere, ceea ce contravine principiului libertății contractuale, părțile fiind în drept să stabilească independent clauzele contracuale, fiecare caz fiind individual. Consiliul de mediere poate recomanda modelul contractului de mediere.</p>	Se acceptă
		122	<p>Pe de o parte, proiectul legii reglementează organizarea, funcționarea, obligațiile mediatorului atestat, răspunderea acestuia, pe de altă parte, în art.19 alin.(2) este descrisă desfășurarea procesului de mediere, prin care părțile pot desemna un mediator care nu este înscris în Tabelul mediatorilor atestați. Respectiv, nu este clar dacă prezenta lege se aplică și pentru orice persoană care mai prestează servicii de mediere sau numai pentru mediatorii atestați și care este răspunderea mediatorilor neatestați.</p>	Se acceptă Competența mediatorilor atestați și a celor voluntari va fi detaliată în proiect. Părțile vor avea posibilitate, dacă legea nu prevede altfel, să aleagă un mediator atestat sau voluntar. Pentru mediatorii

mediatorul desemnat este în imposibilitatea de a continua desfășura procedura de mediere, părțile desemnează un alt mediator.				voluntari, Consiliul va adopta un Ghid de bune practici, în baza căruia aceștia vor activa.
	Consiliul de mediere <i>Scrisoare din 01.03.2013</i>	123	Potrivit art.19 alin. (4) din proiect, părțile încheie un contract de mediere potrivit modelului aprobat de Consiliului de mediere, vine în contradicție cu principiul libertății contractuale prevăzut în art.1 și art.667 alin.(1) din Codul civil nr.1107-XV din 6 iunie 2002, părțile fiind în drept să stabilească independent clauzele contractuale, fiecare caz fiind individual. Consiliul de mediere poate recomanda modelul contractului de mediere.	Se acceptă
		124	Astfel art.19 alin.1) ar putea fi expus în următoarea redacție: (1) Dacă legea nu prevede altfel, părțile, persoane fizice sau persoane juridice, sunt obligate să participe la ședința de informare privind avantajele medierii, inclusiv, dacă este cazul, după declanșarea unui proces în fața instanțelor competente, în vederea soluționării pe această cale a conflictelor în materie civilă, de familie, în materie penală, precum și în alte materii, în condițiile prevăzute de lege. (1 ¹) Dovada participării la ședința de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea. Dacă una dintre părți refuză în scris participarea la ședința de informare, nu răspunde invitației ori nu se prezintă la data fixată pentru ședința de informare, se întocmește un proces-verbal, care se depune la dosarul instanței. (1 ²) Instanța va respinge cererea de chemare în judecată ca inadmisibilă în caz de neîndeplinire de către reclamant a obligației de a participa la ședința de informare privind medierea, anterior introducerii cererii de chemare în judecată, sau după declanșarea procesului până la termenul dat de instanță în acest scop, pentru litigiile în materiile civilă și comercială, raporturi de familie.	Nu se acceptă. Nu este corect sa obligăm părțile să se ducă la mediator pentru a fi informate. Informarea poate fi făcută nu doar de mediator la prima ședință cu părțile, până la încheierea contractului de mediere, ci și de instanță, sau de organul de urmărire penală. Pentru aceasta nu este necesar eliberarea uni certificat. Medierea nu este obligatorie!
		125	Iar art. 19 ¹ de modificat în următoarea redacție: (1) Procedura de informare, incluzînd și formalitățile pentru	

			convocarea părților, nu poate depăși 15 zile calendaristice. (2) Acceptarea participării sau participarea la ședința de informare nu constituie o recunoaștere a dreptului ce ar face obiectul litigiului și nu întrerupe cursul prescripției.”	
		126	Pe de o parte, proiectul legii reglementează organizarea, funcționarea, obligațiile mediatorului atestat, răspunderea acestuia, pe de altă parte, în art.19 alin.(2) este descrisă desfășurarea procesului de mediere, prin care părțile pot desemna un mediator care nu este înscris în Tabelul mediatorilor atestați. Respectiv, nu este clar prezenta lege se aplică și pentru orice persoană care mai prestează servicii de mediere sau numai pentru mediatorii atestați și cum răspund mediatorii neatestați, cum vor înregistra contractele, ect., deci va fi un segment în afara supravegherii.	Se acceptă Competența mediatorilor atestați și a celor voluntari va fi detaliată în proiect. Părțile vor avea posibilitate, dacă legea nu prevede altfel, să aleagă un mediator atestat sau voluntar. Pentru mediatorii voluntari, Consiliul va adopta un Ghid de bune practici, în baza căruia aceștia vor activa.
	Biroul individual al mediatorului i Victor Cojocari <i>Scrisoare nr. 3/13 din 20.01.2013</i>	127	Art 19 alin(4) De redat in alta variantă: <i>”(4) Mediatorul și părțile aflate în conflict încheie un contract de mediere. Condițiile minime ale contractului vor fi stabilite de Consiliul de Mediere.”</i> Nu este motivată stabilirea unui model de Consiliul de Mediere în situația unor diverse cazuri de conflicte, mediatorii, etc. Stabilirea unui model expres încalcă art. 666 al Codului Civil. Varianta propusa se încadrează în art. 667 (1) al Codului Civil, prin care se menționează faptul, că dacă, în scopul protecției intereselor prioritare ale societății sau ale unui individ, efectele unui contract depind de încuviințarea autorităților statului, limitările și condiționările trebuie reglementate prin lege. Personal nu agreez un contract prea general, deoarece el trebuie să reflecte situația reală și conflictul real și nu unul generalizat.	Se acceptă
Articolul 20.	ADEPT	128	Art 20 alin (6)	Se acceptă

<p>Desfășurarea medierii</p> <p>(1) Medierea se întemeiază pe cooperarea părților și utilizarea, de către mediator, a unor metode și tehnici specifice, bazate pe comunicare și negociere. Mediatorul are obligația să depună toată diligența pentru ca să asigure comunicarea eficientă și negocieri constructive în vederea medierii litigiului într-un termen rezonabil.</p> <p>(2) La etapa de inițiere a procesului de mediere mediatorul este obligat să informeze părțile despre scopul medierii, procedura, drepturile și obligațiile mediatorului și a părților, precum și despre consecințele procesului de mediere, efectele semnării unui acord de împăcare și despre consecințele nerespectării prevederilor acordului încheiat.</p> <p>(3) Mediatorul este în drept să ia cunoștință de informația privind fondul cauzei și părțile participante la mediere. În cauzele penale,</p>	<p><i>Scrisoare din 25.01.2013</i></p>		<p>Medierea este „a părților”, iar mediatorul este cel care facilitează acest proces, iar solicitarea acordului mediatorului la prezența unor terți în procesul de mediere, asupra căreia părțile au convenit, pare să fie irațională. Se propune excluderea sintagmei „și dacă mediatorul a consimțit”.</p>	
		129	<p>Art 20 alin (8)</p> <p>Retragerea mediatorului din procesul de mediere trebuie să fie fundamentată pe anumite raționamente (de exemplu, incompatibilitate sau conflict de interese) și nu ar trebui să fie arbitrară.</p>	Se acceptă
	<p>AO „Liga Națională a Notarilor”</p> <p><i>Scrisoare nr. 40 din 21.02.13</i></p>	130	<p>Art.20 alin.(5) al proiectului impune părților contractului de mediere obligativitatea angajării unui avocat, ce ar însemna de a suporta niște cheltuieli suplimentare, ce contravine drepturilor fundamentale ale persoanei de a-și apăra interesele de sine stătător, și este contrariu esenței medierii. Medierea, ca procedură e mai economă și rapidă, dar în cazul în care în mod obligatoriu vor fi implicați și terții, așa cum e prevăzut în proiect, durata medierii va fi mai îndelungată, dat fiind faptul că va depinde și de prezența acestor terți. E bine cunoscută situația din instanțele judecătorești când procesele sunt tergiversate din cauza lipsei avocaților.</p>	Se acceptă
	<p>Consiliul de mediere</p> <p><i>Scrisoare din 01.03.2013</i></p>	131	<p>Art.20 alin.(5) al proiectului impune părților obligativitatea angajării unui avocat, ce ar însemna de a suporta niște cheltuieli suplimentare, ce contravine drepturilor fundamentale a persoanei de a-și apăra și exercita drepturile sale de sine stătător, și este contrariu esenței medierii. Medierea fiind mai economă și mai rapidă, dar in cazul prevăzut în proiect durata medierii va depinde și de prezenta unor terțe persoane, mai ales știind situația în instanțele judecătorești când procesele sunt tergiversate din cauza lipsei avocaților.</p>	Se acceptă
<p>Biroul individual al mediatorului</p>	132	<p>Art 20 alin(1)</p> <p>De înlocuit cuvîntul ”<i>rezonabil</i>” cu ”<i>care nu va depăși trei luni, de la data încheierii contractului de mediere.</i>”</p> <p>Studiului realizat în Moldova cu susținerea proiectului UNDP a</p>	Se acceptă	

<p>mediatorul are dreptul să aibă întrevederi cu părțile, inclusiv cu partea privată de libertate, fără a i se limita numărul și durata întrevederilor.</p> <p>(4) Părțile decid prin acord comun cu asistența mediatorului asupra regulilor și a duratei procesului de mediere. Dacă părțile nu au ajuns la o înțelegere privind regulile de desfășurare a procesului de mediere, mediatorul este în drept de a realiza procesul de mediere în maniera pe care acesta o consideră adecvată, fiind luate în considerație circumstanțele cauzei, doleanțele părților și necesitatea ca procedura să fie desfășurată într-un termen rezonabil.</p> <p>(5) Părțile participă la procesul de mediere personal sau prin reprezentant. Dacă părțile litigiului sînt persoane fizice, acestea participă în mod obligatoriu la procesul medierii, cu excepția cazului în care una din părți este împiedicată să se înfățișeze personal din cauză aflării sale la o distanță considerabilă față</p>	<p>i Victor Cojocari <i>Scrisoare nr. 3/13 din 20.01.2013</i></p>		<p>constatat termene mici pentru efectuarea medierii, deasemenea, din experiența personală de mediere a litigiilor din patronat și a membrilor cu alte persoane din afara patronatului, soluționarea conflictului a fost efectuată în maxim 2 întâlniri. Termenul rezonabil – va fi folosit pentru a tergiversa medierea și corespunzător soluționarea litigiului.</p>	
		133	<p>Art 20 alin(5)</p> <p>De exclus propoziția <i>”Dacă una dintre părți este asistată de avocat, este necesar ca partea adversă să beneficieze de asemenea de asistența unui avocat pentru a se asigura echitatea procesului medierii.”</i> După cuvîntul din prima propoziție <i>”reprezentant”</i> de introdus cuvintele <i>”sau avocat”</i> și după cuvîntul <i>”reprezentantului”</i> din propoziția a 2-a de introdus cuvintele <i>”sau avocatului”</i></p> <p>Nici într-un proces judiciar nu există așa cerință și corespunzător, într-un proces extrajudiciar și mai mult nu este necesară așa restricție care va aduce la imposibilitatea medierii din motivul imposibilității angajării părții a 2 a unui avocat din cauza costurilor ridicate. Directiva 2008/52/CE la alin. (6) al preambulului menționează, că medierea poate asigura o soluționare extrajudiciară eficientă din perspectiva costurilor și rapidă a litigiilor în materie civilă și comercială prin intermediul unor proceduri adaptate nevoilor părților. Iar modificarea a 2-a dă posibilitatea participării și a unui avocat.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Noțiunea de „reprezentant” include în sine și noțiunea de „avocat”, deoarece avocatul este înputernicit să reprezinte părțile în procesul de judecată.</p> <p>Nu putem obliga partea sa aibă un avocat, deoarece s-ar încălca dreptul de a decide asupra modului de apărare și aceasta ar fi impusă să suporte cheltuieli suplimentare.</p>
	<p>A.O. Centrul de analiă și prevenire a corupției</p>	134	<p>art.20 alin.(1)</p> <p>Lipsa unui termen concret în interiorul căruia trebuie să aibă loc medierea, poate duce la tergiversarea procesului de soluționare a litigiului.</p> <p>Coruptibilitate: Lacune de drept</p> <p>Sugerăm autorului de a identifica și a prevedea expres în lege termenul maxim în interiorul căruia va avea loc procesul de mediere.</p>	<p>Se acceptă</p>
	135	<p>art.20 alin.(5)</p>	<p>Se acceptă</p>	

<p>de locul medierii sau din cauza altor circumstanțe, iar partea adversă consimte desfășurarea medierii cu participarea reprezentantului părții care lipsește. Dacă una dintre părți este asistată de avocat, este necesar ca partea adversă să beneficieze de asemenea de asistența unui avocat pentru a se asigura echitatea procesului medierii.</p> <p>(6) Pe parcursul procesului de mediere părțile pot fi asistate de traducători, experți, interpreți dacă au convenit astfel de comun acord și dacă mediatorul a consimțit.</p> <p>(7) În decursul procesului de mediere, mediatorul se poate întruni cu ambele părți în sesiuni comune sau în sesiuni cu fiecare parte separat.</p> <p>(8) Mediatorul este în drept să se retragă din procesul de mediere în orice moment cu condiția de a informa părțile și, după caz, instanța de judecată sau organul de urmărire penală.</p>			<p>Aceste prevederi ar putea crea diverse probleme la aplicarea lor în practică, deoarece din diferite motive de ordin psihologic, afectiv etc., părțile în litigiu ar putea întâlni dificultăți în interacțiunea directă. De asemenea, se menționează că dacă una dintre părți este asistată de avocat în procesul de mediere, este necesar ca și partea adversă să beneficieze de asistența unui avocat, ceea ce presupune cheltuieli suplimentare, venind astfel în contradicție cu scopul și beneficiile specifice medierii și anume costurile reduse.</p> <p>Coruptibilitate: Lacune de drept. Costuri exagerate de implementare a normei în raport cu beneficiul public</p> <p>Propunem revizuirea acestor norme pentru a fi aduse în concordanță cu scopul și principiile instituției de mediere.</p>	
		136	<p>art.20 alin.(8)</p> <p>Acest fapt ar putea crea probleme la aplicarea legii în practică, creând o situație de nesiguranță pentru părțile în procesul de mediere.</p> <p>Coruptibilitate: Lacune de drept</p> <p>Propunem revizuirea acestor norme pentru a fi aduse în concordanță cu scopul și principiile instituției de mediere.</p>	Se acceptă
<p>Articolul 21. Încetarea medierii</p>	<p>ADEPT Scrisoare</p>	137	<p>Art 21 alin (1) lit a)</p> <p>Probabil sensul acestei norme este de a sublinia că medierea</p>	Se acceptă

<p>(1) Medierea încetează dacă:</p>	<p><i>din</i> <i>25.01.2013</i></p>		<p>încetează din momentul în care părțile ajung la un numitor comun, pe care îl înscriu în acordul de împăcare. O revizuire a acestei norme, pentru a întruni aceste așteptări, este necesară.</p>	
<p>a) părțile consimt soluționarea litigiului prin împăcare;</p> <p>b) mediatorul constată, după consultarea cu părțile, că acestea nu pot ajunge la un acord, sau că medierea nu mai este oportună;</p> <p>c) o parte sau ambele părți de comun acord renunță la mediere;</p> <p>d) mediatorul se retrage din procesul medierii prin renunțare în cazurile prevăzute de prezenta lege.</p> <p>(2) Mediatorul constată că medierea nu este oportună și poate declara încetarea procesului de mediere dacă termenul stabilit inițial pentru mediere a expirat și părțile nu solicită continuarea medierii sau dacă continuarea procesului nu este posibilă din motive ce nu depind de voința mediatorului sau a părților.</p> <p>(3) Încetarea medierii se consemnează într-un proces-verbal semnat de mediator și părți potrivit modelului aprobat de Consiliul de</p>	<p><i>AO „Liga Națională a Notarilor”</i> <i>Scrisoare nr. 40 din 21.02.13</i></p>	<p>138</p>	<p>Proiectul nu conține prevederi cu privire înregistrarea și arhivarea documentelor specifice în cadrul formei de exercitare a profesiei de mediere.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>La art 25 a fost prevăzută păstrarea timp de 5 ani a procesului-verbal și a materialelor aferente procesului de mediere.</p>

mediere, care se înmânează părților și, după caz, se prezintă instanței de judecată și organelor de urmărire penală. Mediatorul este obligat să asigure păstrarea procesului-verbal timp de 5 ani de la data încetării procesului de mediere.				
Capitolul VI. Dispoziții speciale privind medierea în litigiile civile și comerciale				
	Ministerul Economiei <i>Scrisoare nr.11-739din 07.02.13</i>	139	La Capitolul VI a proiectului Legii urmează a fi completat cu un nou articol cu următoarea redacție: ”Pot fi supuse medierii disputele în domeniul protecției consumatorilor în cazul în care consumatorul invocă existența unui prejudiciu ca urare a achiziționării unor produse sau servicii defectuoase, a nerespecării clauzelor contractuale ori a garanțiilor acordate, a existenței unor clauze abuzive cuprinse în contractele încheiate între consumatori și agenții economici ori a încălcării altor drepturi prevăzute de Legea privind protecția consumatorilor”.	Se acceptă
Articolul 22. Medierea în litigiile civile și comerciale (1) Pot fi supuse medierii litigiile în materie civilă și comercială cu privire la drepturile și obligațiile care sânt sau pot face obiect de examinare în instanța de judecată și de care părțile pot dispune liber prin tranzacție, în condițiile legii, pentru a preveni un proces ce poate să înceapă, a termina un proces început sau a rezolva	ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i>	140	Art 22 alin (2) Se recomandă revizuirea acestui alineat pentru a asigura corespunderea acestuia cu cerințele tehnicii legislative. A se vedea în acest sens Art.19, lit.g) din Legea nr.780/27.12.2001 privind actele legislative.	Se acceptă
	AO „Liga Națională a Notarilor” <i>Scrisoare nr. 40 din 21.02.13</i>	141	Nu sînt clare prevederile din art. 22 alin. (4) din proiect, conform cărora medierea litigiilor civile și comerciale este voluntară (gratuită) în sensul art. 3 alin (4) din proiect.	Se acceptă
	Consiliul de mediere <i>Scrisoare</i>	142	Nu este clar ce s-a avut în vedere la art.22 alin. (4), că medierea litigiilor civile și comerciale este voluntară (gratuită) în sensul art.3 alin (4) din proiect.	Se acceptă

<p>dificultățile ce apar în procesul executării unei hotărâri judecătorești.</p> <p>(2) În litigiile izvorâte din raporturile fiscale, vamale sau administrative, precum și în litigiile privind răspunderea statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice („<i>acta iure imperii</i>”), dispozițiile prezentei legi se aplică complementar la legislația specială care reglementează negocierea tranzacțiilor cu participarea persoanelor juridice de drept public și condițiile de încheiere a acestor tranzacții.</p> <p>(3) Dispozițiile prezentei legi nu se aplică concilierii efectuate de judecător în cadrul exercitării funcțiilor sale la examinarea cauzelor civile.</p> <p>(4) Medierea litigiilor civile și comerciale este voluntară. În cazurile prevăzute de lege părțile pot fi obligate să parcurgă medierea litigiului până la sau după sesizarea instanței de judecată.</p>	<p>din 01.03.2013</p>			
	<p>Biroul individual al mediatorului i Victor Cojocari</p>	143	<p>Art 22 alin(1)</p> <p>De înlocuit cuvintele ”Pot fi supuse” cu cuvintele ”Se supun”</p> <p>Ca urmare a modificărilor propuse anterior privind obligativitatea medierii</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Medierea nu este o procedură prealabilă obligatorie. Este o procedură alternativă de soluționare a litigiilor.</p>
	<p>Scrisoare nr. 3/13 din 20.01.2013</p>	144	<p>Art 22 alin(4)</p> <p>De exclus alin. (4) Ca urmare a modificărilor propuse anterior privind obligativitatea medierii</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Medierea nu este o procedură prealabilă obligatorie. Este o procedură alternativă de soluționare a litigiilor.</p>
	<p>A.O. Centrul de analiă și prevenire a corupției</p>	145	<p>art.22 alin.(2)</p> <p>Expresia „<i>acta iure imperii</i>” este de fapt un termen în limba latină, iar utilizarea acestuia contravine cerințelor stabilite de art.19 din Legea 780/2001, în conformitate cu care: "c) se utilizează termeni adecvați, compatibili cu cei utilizați în legislația comunitară ori similari lor, și de o largă circulație; g) se evită folosirea regionalismelor, a cuvintelor și expresiilor nefuncționale, idiomatice, neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;"</p> <p>Coruptibilitate: Formulare ambiguă care admite interpretări abusive. Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă</p> <p>Recomandăm omiterea din textul legii a expresiei în limba latină "<i>acta iure imperii</i>".</p>	<p>Se acceptă</p>
		146	<p>art.22 alin.(4)</p> <p>Scopul proiectului de lege este instituirea medierii ca procedură voluntară, însă din textul normei art.22 alin.(4) din proiect se subînțelege că medierea, în unele cazuri prevăzute de lege, poate fi obligatorie. Caracterul obligatoriu al instituției medierii, însă poate aduce atingere normelor și principiilor consfințite în actele naționale cât și internaționale. Directiva nr. 52/2008/CE a</p>	<p>Se acceptă</p>

			<p>Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială, consacră caracterul alternativ al activității de mediere, stipulând în preambulul ei că: <i>„medierea prevăzută în prezenta directivă ar trebui să constituie o procedură voluntară în sensul că părțile sunt ele însele responsabile de procedură și o pot organiza după cum doresc și încheia în orice moment.”</i> Recomandarea Comitetului miniștrilor a Consiliului Europei nr. (98)1 privind medierea familială, prevede la organizarea medierii că: <i>„în principiu, medierea nu trebuie să fie obligatorie”</i>. Rezoluția Parlamentului European din 13 septembrie 2011 privind punerea în aplicare a Directivei privind medierea în statele membre, impactul acesteia asupra medierii și acceptarea sa de către instanțe, vorbește în tot cuprinsul său despre <i>„stimulente”, „sprijinire”, „promovare”, „încurajare”</i> etc., concepte care presupun păstrarea esenței facultative a medierii. Astfel, luând în considerație că nu în toate cazurile litigiile pot fi rezolvate pe cale amiabilă, din contra, acestea izvorînd din cauza incapacității persoanelor de a se înțelege de sine stătător, necesită intervenția instanțelor investite de către stat cu puterea de a le soluționa cauzele, ca urmare, medierea obligatorie nu va face decât să încetinească soluționarea litigiului, adăugînd și costuri suplimentare la cheluielile de judecată ulterioare, devenind astfel o unealtă în plus în mîna celor care sunt interesați în tergiversarea procesului de soluționare a litigiului.</p> <p>Coruptibilitate: Lacune de drept. Costuri exagerate de implementare a normei în raport cu beneficiul public. Norme care stabilesc derogări neîntemeiate.</p> <p>Propunem revizuirea acestor norme pentru a fi aduse în concordanță cu scopul și principiile instituției de mediere, ce se desfășoară în mod voluntar, dar nu obligatoriu.</p>	
<p>Articolul 23. Medierea în litigiile civile și comerciale</p>	<p>ADEPT Scrisoare</p>	<p>147</p>	<p>Art 23 alin (1) Subiect al medierii în litigii civile sau comerciale transfrontaliere</p>	<p>Se acceptă</p>

<p>transfrontaliere</p> <p>(1) În sensul prezentei legi, este transfrontalier un litigiu în care cel puțin una dintre părți își are domiciliul sau reședința obișnuită în afara Republicii Moldova la data la care:</p>	<p><i>din</i> 25.01.2013</p>		<p>pot fi nu doar persoanele fizice, dar și persoanele juridice. Reglementarea, în forma în care este în prezent, ia în calcul doar participarea persoanelor fizice în cadrul medierii (domiciliul sau reședința obișnuită sunt elemente caracteristice persoanei fizice). Conform art.1596 Cod Civil al RM, legea națională a persoanei juridice străine se consideră legea statului pe al cărui teritoriu persoana este constituită.</p>	
<p>a) părțile au încheiat o convenție de mediere în condițiile art. 24 alin. (2) sau au acceptat medierea după apariția litigiului în condițiile art.24 alin. (5);</p>	<p>AO „Liga Națională a Notarilor” <i>Scrisoare nr. 40 din 21.02.13</i></p>	148	<p>Nu este clară semnificația expresiei în art.23 din proiect “reședință obișnuită”, deoarece potrivit art.30 al Codului civil, există doar domiciliu și reședință.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>b) părțile au fost obligate de instanța de judecată să recurgă la mediere potrivit prevederilor legale.</p>	<p>Consiliul de mediere <i>Scrisoare din 01.03.2013</i></p>	149	<p>Noțiunea de “litigiu transfrontalier” se propune de a fi substituit cu sitagma “ litigiu cu element de extraneitate“.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>(2) Un litigiu civil sau comercial este în egală măsură transfrontalier dacă la data menționată la alineatul (1) lit. a) sau lit. b) părțile își au domiciliul sau reședința obișnuită în Republica Moldova, dar:</p> <p>a) procedurile judiciare pentru soluționarea litigiului urmează a fi inițiate într-un alt stat;</p> <p>b) medierea se referă la obligații ce urmează a fi executate într-un alt stat;</p>		150	<p>Nu este clară semnificația expresiei în art.23 din proiect “reședință obișnuită”, deoarece potrivit art.30 al Codului civil, există doar domiciliu și reședință. O altă noțiune cu ar fi “litigiu transfrontalier” se propune de a modifica în“ litigiu cu element de extraneitate“.</p>	<p>Se acceptă</p>

<p>c) locul principal de afaceri al uneia dintre părți se află într-un alt stat.</p>				
<p>Articolul 24. Convenția de mediere</p> <p>(1) Convenția de mediere reprezintă acordul părților prin care acestea se angajează să supună medierii, înainte sau după adresarea în judecată sau în arbitraj, toate litigiile sau anumite litigii existente sau care ar putea să apară între ele cu privire la un raport juridic contractual sau necontractual.</p> <p>(2) Convenția de mediere se încheie în scris, înainte sau după apariția litigiului, și poate să îmbrace una din următoarele forme:</p> <p>a) clauză de mediere inserată în contractul principal;</p> <p>b) acord de mediere de sine stătător;</p> <p>(3) Convenția de mediere întrunește condiția de formă scrisă dacă este încheiată prin întocmirea unui singur înscris, semnat de părți, cât și printr-un schimb de scrisori, telegrame, telefonograme, documente</p>	<p>Biroul individual al mediatorului i Victor Cojocari <i>Scrisoare nr. 3/13 din 20.01.2013</i></p>	<p>151</p>	<p>Art 24 alin(1) De înlocuit cuvintele <i>"sau după adresarea"</i> cu cuvintele <i>"de a se adresa"</i> Ca urmare a modificărilor propuse anterior privind obligativitatea medierii</p>	<p>Nu se acceptă Medierea nu este o procedură prealabilă obligatorie. Este o procedură alternativă de soluționare a litigiilor.</p>

<p>electronice și altele asemenea, semnate de partea care le-a expediat, inclusiv prin utilizarea semnăturii digitale.</p> <p>(4) Validitatea clauzei contractuale prin care părțile consimt de a supune medierii litigiile legate de validitatea, încheierea, interpretarea, executarea sau desfacerea contractului este independentă de validitatea contractului în care a fost înscrisă. Referința dintr-un contract la un alt înscris ce conține o clauză de mediere valorează ca o convenție de mediere scrisă dacă referința este suficientă de a face clauza parte din contract.</p> <p>(5) În absența unei convenții de mediere încheiate potrivit alin. (2), se consideră că părțile au încheiat convenția de mediere în momentul în care, după apariția litigiului, iau măsuri specifice prin care și manifestă acordul de a recurge la mediere și participă efectiv la sesiunile de mediere.</p> <p>(6) Nulitatea convenției de mediere nu afectează validitatea tranzacției rezultate</p>				
---	--	--	--	--

în urma procesului medierii.				
<p>Articolul 25. Medierea litigiului la faza prejudiciară sau prearbitrală</p> <p>(1) Convenția de mediere împiedică inițierea procesului judiciar sau arbitral pe parcursul termenului stabilit de părți pentru parcurgerea medierii sau până la survenirea unor evenimente sau circumstanțe cu privire la medierea litigiului la faza prejudiciară sau prearbitrală.</p> <p>(2) Medierea poate fi solicitată de către oricare dintre părțile litigiului. Partea care a propus inițierea procesului medierii este în drept să inițieze procesul judiciar sau arbitral în cazul în care cealaltă parte nu a acceptat medierea într-un termen de 15 zile după comunicarea în scris a invitației privind soluționarea litigiului prin mediere, dacă condițiile convenției de mediere nu prevăd un termen mai redus. În litigiile transfrontaliere acest termen este de 30 de zile.</p>	<p>Curtea de Arbitraj Comercial Internațional <i>Scrisoare nr. 02-32 din 23.01.13</i></p>	152	Precizări se cer și la redactarea art. 25, deoarece pare o contradicție între alin, 1, 2, și 3 ale acestui articol. Alin (6) face trimitere la Legea cu privire la arbitraj nr. 23 din 22.02.2008 nu și la Legea cu privire la arbitrajul comercial internațional nr. 24 din 22.02.2008, credem că alineatul trebuie completat.	Se acceptă
	<p>ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i></p>	153	Art 25 alin (2) Prima propoziției din alin.(2) repetă prevederile Art.19(1).	Se acceptă
		154	Art 25 alin (3) Nu este clar sensul acestei prevederi, avînd în vedere că medierea este benevolă, iar participarea la mediere nu exclude dreptul de a se adresa în instanța de judecată. Se propune excluderea acestui alineat.	Se acceptă parțial. Am specificat circumstanțele concrete cînd partea poate sa se adreseze direct in instanță
		155	Art 25 alin (5) Codul de Procedură Civilă, în versiunea disponibilă la zi, nu conține Capitolului XXXV ¹ . În cazul în care capitolul dat, cu un conținut necunoscut, urmează a fi introdus în Codul de Procedură Civilă, acest fapt urmează a fi menționat fie în dispozițiile finale și tranzitorii, fie în nota explicativă.	Se acceptă
		156	Art 25 alin (6) Alin.(6) repetă în esență prevederile art.16(2) din proiectul de lege.	Nu se acceptă Art 16 stabilește regulile generale referitor la incompatibilități. Art 25 stabilește specificul pentru medierea în litigiile civile la faza prejudiciară sau prearbitrală.
	Consiliul de	157	Deci, procedura încheierii tranzacției în cadrul procesului este	Se acceptă parțial.

<p>(3) Prevederile alin.(1) și alin. (2) nu se aplica în cazul când, în opinia părții, ea este îndreptățită să-și protejeze dreptul încălcat.</p> <p>(4) Partea în litigiu se poate adresa în judecată sau în arbitraj dacă procesul medierii inițiat de părți a încetat în condițiile art.21.</p> <p>(5) Dacă litigiul este soluționat la faza prejudiciară sau prearbitrală prin încheierea unei tranzacții, partea interesată poate solicita omologarea tranzacției în condițiile Capitolului XXXV¹ din Codul de procedură civilă.</p> <p>(6) În litigiile comerciale care, potrivit legii, pot fi supuse arbitrajului și care au fost soluționate prin procesul medierii cu participarea unui mediator din lista aprobată de o instituție de arbitraj instituționalizat care activează în condițiile art.6 alin. (2) din Legea cu privire la arbitraj Nr. 23 din 22.02.2008, la cererea scrisă a părților, mediatorul poate fi desemnat ca arbitru și este în drept să aprobe tranzacția părților prin</p>	<p>mediere <i>Scrisoare din</i> <i>01.03.2013</i></p>		<p>clară. Acum se pune problema în cazurile când litigiul nu a ajuns în instanță de judecată și părțile semnând o tranzacție de împăcare doresc o procedură de omologare mai simplificată sau dacă tranzacția de împăcare este autentificată notarial, atunci să nu necesite omologarea acesteia și se va executa ca orice contract prevăzut de legislație. La acordul părților, tranzacția de împăcare poate fi investită cu formulă executorie, ce ar simplifica accesul părții direct la executorul judecătoresc. Atribuirea formulei executorii ar descărca instanțele de judecată de dosare, ar simplifica procedura executării, ar reduce cheltuielile părților. Astfel de procedură este prevăzută în art. 33¹ din legea nr.142 din 26.06.2008 cu privire la ipotecă.</p> <p>Astfel art.25 alin.(5) urmează a fi expus în următoarea redacție: ”La solicitarea părților, tranzacția încheiată drept urmare a procesului de mediere extrajudiciară, poate fi investită cu formulă executorie, prin înserarea în conținutul tranzacției a clauzei privind acceptarea de către părți a investirii cu formula executorie a actului respectiv.</p> <p>(5¹) Investirea cu formulă executorie se efectuează concomitent cu semnarea de către părți și autentificarea de notar a tranzacției. În textul tranzacției se va efectua următoarea mențiune: „La solicitarea părților, prezenta tranzacție a fost investită cu formulă executorie”.</p>	<p>Textul a fost redactat</p>
<p>participarea unui mediator din lista aprobată de o instituție de arbitraj instituționalizat care activează în condițiile art.6 alin. (2) din Legea cu privire la arbitraj Nr. 23 din 22.02.2008, la cererea scrisă a părților, mediatorul poate fi desemnat ca arbitru și este în drept să aprobe tranzacția părților prin</p>	<p>Biroul individual al mediatorului i Victor Cojocari <i>Scrisoare nr. 3/13 din</i> <i>20.01.2013</i></p>	<p>158</p>	<p>Art 25 alin(2) De înlocuit fraza ” în cazul în care cealaltă parte nu a acceptat medierea într-un termen de 15 zile după comunicarea în scris a invitației privind soluționarea litigiului prin mediere, dacă condițiile convenției de mediere nu prevăd un termen mai redus” cu fraza ”numai după trecerea procedurii prelabile de mediere”. Iar propoziția ”În litigiile transfrontaliere acest termen este de 30 de zile” de exclus. Ca urmare a modificărilor propuse anterior privind obligativitatea medierii. Litigiile trasfrontaliere sunt la general</p>	<p>Nu se acceptă Medierea nu este o procedură prealabilă obligatorie. Este o procedură alternativă de soluționare a litigiilor.</p>

hotărâre arbitrală			descrise la art. 23 si depind foarte mult de ceia ce s-a scris in contract și este sau nu cerința obligativității medierii în țările părților litigiului.	
	A.O. Centrul de analiă și prevenire a corupției	159	art.25 alin.(3) Prevederea de la alin.(3) este o excepție de la regula generală de supunere medierii unui litigiu în cazul existenței convenției de mediere. Această excepție are ca bază „opinia părții”, care poate astfel să se adreseze direct instanței de judecată, chiar și în cazul existenței unei convenții de mediere. În acest sens, nu este clar pe ce se poate baza aceasta opinie, care ar fi argumentele probatoare, în caz contrar vom fi în prezența unei simple afirmații din partea unei persoane care va omite procedura de mediere. Coruptibilitate: Norme care stabilesc derogări neîntemeiate Este necesar de a stabili cu claritate cazurile și motivele exprese când o parte se poate adresa instanței de judecată fără a parcurge procedura de mediere.	Se acceptă
Articolul 26. Medierea litigiului în cadrul procesului judiciar sau arbitral (1) Acceptarea medierii suspendă, la cererea ambelor părți, examinarea cauzei civile în instanța judecătorească sau în arbitraj.	ADEPT <i>Scrisoare din</i> <i>25.01.2013</i>	160	Art 26 Formularea actuală a articolului dat nu prevede dreptul părții de a solicita restituirea taxei de stat, achitate la intentarea acțiunii, în cazul în care litigiul a fost soluționat prin mediere (a se vedea Art. 30(4) din Legea nr. 134/14.06.2007 cu privire la mediere). Restituirea taxei de stat poate reprezenta un stimulent suplimentar pentru a deferi un litigiu la mediere și a promova aplicarea mai pe larg a acestei instituții.	Se acceptă Propunerea a fost inclusă la art 43
(2) În cazul în care litigiul a fost soluționat prin mediere și părțile au încheiat o tranzacție în cadrul procesului judiciar, partea interesată poate solicita omologarea tranzacției în condițiile art. 212 din Codul de procedură civilă și încetarea procesului.	Biroul individual al mediatorului i Victor Cojocari <i>Scrisoare nr. 3/13 din</i> <i>20.01.2013</i>	161	Art 26 De introdus un nou aliniat (4): ” (4) În cazul în care litigiul dintr-un proces judiciar a fost soluționat prin mediere și părțile au încheiat o tranzacție, taxa de stat achitată, se restituie” Această cerință va facilita și ulterior procesului intentat de a reveni la mediere și soluționa mai rapid litigiul.	Se acceptă parțial Propunerile respective au fost incluse la art. 43

<p>(3) În cazul soluționării litigiului prin mediere în cadrul procesului arbitral, tranzacția părților poate fi aprobată prin hotărâre arbitrală în condițiile legii.</p>				
<p>Articolul 27. Tranzacția părților încheiată în procesul medierii</p> <p>(1) Dacă, în urma procesului de mediere, părțile ajung la o înțelegere, ele pot semna o tranzacție privind condițiile de soluționare a litigiului. Conținutul tranzacției trebuie să fie determinat de către părți și să fie exprimat clar și neechivoc.</p> <p>(2) Părțile sânt responsabile de conținutul tranzacției. Mediatorul nu are putere de decizie asupra condițiilor tranzacției de împăcare dar, la cererea părților, poate face propuneri privind modul de soluționare a litigiului.</p> <p>(3) Înainte ca tranzacția să fie semnată, părțile sunt în drept de a solicita o pauză pentru a consulta opinia unor experți și a face comentarii, astfel încât părțile să fie</p>	<p>AO „Liga Națională a Notarilor” Scrisoare nr. 40 din 21.02.13</p>	<p>162</p> <p>163</p>	<p>Deci, procedura încheierii tranzacției în cadrul unui proces este clară. Ar fi oportun de introdus o claritate și în procedura în cazul în care părțile, în scopul prevenirii unui proces fără a fi deferit instanței de judecată, încheie o tranzacție de împăcare. Astfel, în cazul executării silite a acesteia pentru simplificare s-ar putea omite procedura de omologare a tranzacției autentificată notarial, <u>fiind investită, la cererea părților, cu formulă executorie</u>, pentru a putea fi depusă direct la executorul judecătoresc. O procedură similară este prevăzută în art. 33¹ din Legea nr.142 din 26.06.2008 cu privire la ipotecă. Astfel, investirea cu formulă executorie ar despovăra instanțele de judecată de dosare și ar simplifica procedura executării, în consecință ar reduce cheltuielile părților.</p> <p>În aceeași ordine de idei, ține de menționat, că art.27 alin. (6) din proiect contravine cu prevederile legale, prin care s-a stabilit forma autentică a unor contracte ca condiție de valabilitate acestora, cum ar fi contractele ce au ca obiect terenuri (Legea nr.1308 din 25.07.1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului), contractele privind plata pensiei de întreținere (Codul Familiei), contractele de ipotecă (Legea cu privire la ipotecă), etc. Astfel, dacă tranzacțiile respective nu vor fi conformate cu prevederile legale și nu vor îmbrăca forma autentică, acestea riscă să fie sancționate prin nulitate, indiferent de faptul că părțile vor fi sau nu asistate de unul sau doi avocați.</p>	<p>Se acceptă parțial. În cazurile specificate în proiect, tranzacția va fi investită cu formulă executorie, fără a fi necesară omologarea ei ulterioară.</p> <p>Nu se acceptă. Să nu confundăm noțiunea de „tranzacție” ca act prin care părțile ajung la un numitor comun referitor la un conflict dintre ele, cu noțiunea de „tranzacție” care mai este utilizată ca sinonim pentru „contract”. Astfel, prin tranzacția de împăcare părțile stabilesc în ce condiții se impacă și ce obligații își asumă fiecare. Dacă, spre exemplu, o parte se obligă să vîndă celelalte</p>

<p>informate și să-și poată exprima consimțământul liber și în cunoștință de cauză.</p> <p>(4) Tranzacția încheiată de părți drept urmare a procesului de mediere este subordonată condițiilor de valabilitate prevăzute de normele Codului civil și alte prevederi legale privind actele juridice și tranzacția. Nu se admite includerea în tranzacție a clauzelor care:</p> <p>a) au drept obiect drepturi și obligații de care părțile nu pot dispune liber prin tranzacție;</p> <p>b) încalcă normele imperative ale legii, ordinea publică și bunele moravuri;</p> <p>c) sînt în mod evident inechitabile;</p> <p>d) sînt contrare interesului superior al copilului minor;</p> <p>e) încalcă drepturile unor terțe persoane neantrenate în procesul medierii.</p> <p>(5) Tranzacția se contrasemnează de către mediator. Mediatorul are obligația de a atenționa părțile în litigiu asupra faptului dacă tranzacția ce urmează a fi</p>				<p>casa cu un anumit preț, înseamnă că ulterior părțile vor încheia un contract de vânzare cumpărare a casei respective, conform prevederilor Codului Civil.</p> <p>Nu se acceptă. Mediatorul trebuie să semneze, deoarece medierea este un proces dirijat de acesta. Aplicarea semnăturii mediatorului constituie o confirmare a faptului că medierea a avut loc în prezența unui mediator și servește ca dovadă a faptului că acesta și-a asumat răspunderea pentru calitatea serviciilor de mediere prestate.</p> <p>Nu se acceptă. Mediatorul nu poate acorda consultații juridice părților. În cazul în care părțile nu pot ajunge la un consens, acestea au dreptul să se consulte cu mediatorul, care le-ar sugera un mod de atingere a numitorului comun, ceea ce nu constituie acordare de consultații juridice.</p>
	164		<p>La fel, considerăm să fie exclusă contrasemnarea de mediator a tranzacției de împăcare, așa cum prevede art.27 alin. (5) din proiect. În cazul în care părțile se adresează la instanță pentru omologarea tranzacției, va fi obligatorie participarea tuturor părților tranzacției, precum și a mediatorului în calitate de intervenient accesoriu. Excluderea acestor prevederi este justificată de faptul că contractul de tranzacție este „opera” părților, clauzele contractuale fiind negociate/stabilite de acestea, iar mediatorul nu este parte la contract.</p>	
	165		<p>Mediatorul nu poate consulta sau sugera soluții, respectiv prevederile art. 27 alin. (2) din proiect necesită a fi excluse.</p>	

<p>încheiată, în opinia mediatorului și având în vedere circumstanțele cauzei, încalcă normele imperative ale legii, ordinea publică sau bunele moravuri. În acest caz mediatorul este în drept să refuze contrasemnarea tranzacției și să se retragă din procesul medierii.</p> <p>(6) Tranzacția poate fi autentificată notarial. Autentificarea notarială este obligatorie în cazul în care părțile tranzacției - persoane fizice nu au fost asistate de avocați, iar tranzacția prevede dreptul uneia din părți sau a reprezentantului acesteia de a depune în instanța de judecată cererea de omologare a tranzacției. Nu este obligatorie autentificarea notarială a tranzacției care prevede dreptul uneia din părți sau a reprezentantului acesteia de a depune în instanța de judecată cererea de omologare a tranzacției în cazul în care părțile tranzacției - persoane fizice sau juridice au fost asistate de avocați.</p> <p>(7) Dacă tranzacția</p>		166	Au mai rămas totuși de clarificat anumite opțiuni în materie de organizare și procedură cu privire la unele aspecte importante cum ar fi procedura de rectificare a erorilor ce are o însemnătatea esențială și care nu este reflectată în art.27 alin (7).	Se acceptă
	Consiliul de mediere <i>Scrisoare din 01.03.2013</i>	167	Mediatorul nu poate consulta sau sugera soluții, respectiv prevederile art. 27 alin(2) din proiect necesită a fi excluse.	Nu se acceptă. Mediatorul nu poate acorda consultații juridice părților. În cazul în care părțile nu pot ajunge la un consens, acestea au dreptul să se consulte cu mediatorul, care le-ar sugera un mod de atingere a numitorului comun, ceea ce nu constituie acordare de consultații juridice.
	168	Art.27 alin(5) prevede că tranzacția de împăcare se contrasemnează de mediator, atunci când părțile se adresează la instanța de judecată pentru omologarea tranzacției va fi obligat să participe toate persoanele participante la tranzacție inclusiv și mediatorul de fiecare dată, ca intervenient accesoriu. Considerăm de exclus contrasemnarea deoarece acordul de împăcare este „opera” părților și clauzele contractuale le-au stabilit părțile și mediatorul nu este parte la contract.	Nu se acceptă. Să nu confundăm noțiunea de „tranzacție” ca act prin care părțile ajung la un numitor comun referitor la un conflict dintre ele, cu noțiunea de „tranzacție” care mai este utilizată ca sinonim pentru „contract”. Astfel, prin tranzacția de împăcare părțile stabilesc în ce condiții se impacă și ce obligații își asumă fiecare. Dacă, spre exemplu, o parte se obligă să vîndă celeilalte casa cu un anumit	

conține erori cu privire la nume, numere, erori de calcul sau de tipografie, acestea urmează a fi reparate.			preț, înseamnă că ulterior părțile vor încheia un contract de vânzare cumpărare a casei respective, conform prevederilor Codului Civil.
	169	Art.27 alin. (6) contravine sub sancțiunea nulității a tranzacției de împăcare, deoarece contravine prevederilor legale, care stabilesc expres condiția de valabilitate a contractului care are ca obiect terenul fiind în formă autentică (legea nr.1308 din 25.07.1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului) contractului privind plata pensiei de întreținere autentificat notarial (art.93 al CF), contractual matrimonial (art.27 CF) ect, și forma contractului depinde de normele imperative stipulate în diverse legi speciale. Respectiv, tranzacțiile care nu se vor conforma prevederilor legale indiferent că vor fi părțile asistate de unul sau doi avocați se vor considera nule de drept și vor afecta stabilitatea circuitului civil și nu dau nici o garanție părților.	Nu se acceptă. Să nu confundăm noțiunea de „tranzacție de împăcare” ca act prin care părțile ajung la un numitor comun referitor la un conflict dintre ele, cu noțiunea de „tranzacție” care mai este utilizată ca sinonim pentru „contract”. Astfel, prin tranzacția de împăcare părțile stabilesc în ce condiții se împacă și ce obligații își asumă fiecare. Dacă, spre exemplu, o parte se obligă să vîndă celeilalte casa cu un anumit preț, înseamnă că ulterior părțile vor încheia un contract de vânzare cumpărare a casei respective, conform prevederilor Codului Civil.
	170	Art.27 alin. (7) face trimitere la rectificarea erorilor ce are o însemnătate esențială, dar nu este specificat care este procedura ei.	Se acceptă
	Andrei Munteanu,	171	Nu este clară procedura de omologare/acreditare a acordului de împăcare.

	Președinte al Consiliului de mediere Scrisoare din 04.03.2013			
Articolul 28. Caracterul executoriu al tranzacției (1) Tranzacția încheiată drept urmare a procesului de mediere este opozabilă între părți și se execută de către acestea potrivit regimului juridic al executării obligațiilor contractuale, în modul și în termenele convenite de părți.	ADEPT Scrisoare din 25.01.2013	172	Art 28 alin (3) Codul de Procedură Civilă, în versiunea disponibilă la zi, nu conține Capitolului XXXV ¹	Se acceptă
(2) Dacă părțile nu au stabilit altfel, partea obligată la executare are la dispoziția sa un termen de 15 zile în care trebuie să execute benevol condițiile tranzacției. La expirarea termenului de executare benevolă creditorul este în drept să solicite omologarea tranzacției pentru a iniția procedurile de executare silită a acesteia în condițiile legii, dacă părțile nu au stabilit altfel.	Consiliul de mediere Scrisoare din 01.03.2013	173	Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21.05.2008, art.6 prevede: „ <i>Statele membre asigură părților, sau uneia dintre părți cu consimțământul expres al celorlalte, posibilitatea de a solicita dobândirea caracterului executoriu al conținutului acordului scris rezultat în urma medierii. Conținutul unui astfel de acord dobândește forță executorie, cu excepția cazului în care fie conținutul acordului este contrar dreptului statului membru în care este făcută solicitarea, fie dreptul acestui stat nu prevede posibilitatea conferirii acestuia un caracter executoriu. (2) Conținutul acordului poate dobândi caracter executoriu printr-o hotărâre, decizie sau act autentic emise de o instanța sau de o alta autoritate competentă în conformitate cu dreptul statului membru în care a fost făcută solicitarea</i> ”.	Se acceptă
(3) Tranzacția părților		174	Art.28 alin.(2) nu stabilește un mecanism concret de omologare a tranzacției în cazul neonorării de către o parte a obligațiilor sale.	Nu se acceptă. Procesul de conciliere

<p>încheiată drept urmare a procesului de mediere, inclusiv tranzacția în litigiile civile și comerciale transfrontaliere, care a fost omologată potrivit art. 212 sau Capitolul XXXV¹ din Codul de procedură civilă, are între părți autoritatea lucrului judecat și este pasibilă de executare silită în condițiile legii.</p>		<p>Astfel, partea care are de suferit este obligată iarăși să inițieze proceduri pentru a-și apăra dreptul său. Solicitarea omologării tranzacției de către creditor, prezumă numirea unei ședințe de conciliere a părților de către instanța de judecată. Și dacă o parte ignoră citațiile, atunci creditorul pierde iarăși timpul, banii, etc.</p>	<p>presupune și analiza aspectelor juridice ale litigiului.</p> <p>Omologarea tranzacției de către instanța de judecată presupune verificarea de către aceasta a corespunderii clauzelor cu ordinea publică, bunele moravuri, a faptului semnării în mod conștient și benevol a tranzacției, a neprejudicierii terților, copiilor.</p>
	175	<p>Art.28 alin.(3) iarăși face trimitere la Capitolului XXXV¹ din Codul de procedură civilă, care da fapt nu există.</p> <p>În cazul dat mai mult ca rezonabil este expunerea art.28 alin. (3) în următoarea redacție:</p> <p>”Tranzacția părților încheiată drept urmare a procesului de mediere, în litigiile civile și comerciale transfrontaliere, puse pe rol în instanța de judecată, care a fost omologată potrivit art.212, are între părți puterea lucrului judecat și este pasibilă de executarea silită în condițiile legii.</p> <p>Tranzacția părților, investită cu formulă executorie, încheiată drept urmare a procesului de mediere extrajudiciară, are putere de act executoriu și poate fi executată silit, prin adresarea către executorului judecătoresc”.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Art 6 alin (2) din Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială prevede: „<i>Conținutul acordului poate dobîndi caracter executoriu printr-o hotărîre, decizie sau act autentic emise de o instanță sau de o altă autoritate competentă în conformitate cu dreptul statului membru în care a fost făcută solicitarea.</i>”</p>
Areliia	176	Proiectul de lege nu prevede o procedură simplificată de	Se acceptă parțial

	<p>Irodoi, membru al Consiliului de mediere <i>Scrisoare</i> <i>din</i> <i>22.01.13</i></p>	<p>dobândire a caracterului executoriu a acordului de împăcare urmare unei medieri extrajudiciare.</p> <p>Medierea ca esență, fiind o cale alternativă de soluționare a conflictelor în afara instanței de judecată sau arbitraj, ar fi rezonabil să asigure eficient executarea acordurilor printr-un mecanism simplificat și adaptat la nevoile părților.</p> <p>Este bine dacă acordurile de împăcare (mediere) se respectă voluntar de părți, în caz contrar, în afară de cheltuieli suplimentare, timp pierdut, și evident nervi, părțile nu au de câștigat nimic.</p> <p>Problema procedurii simplificate de executare a acordului de împăcare (mediere) este recunoscută de o importanță majoră la nivel European.</p> <p>Astfel Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21.05.2008, art.6 prevede: <i>„Statele membre asigură părților, sau uneia dintre părți cu consimțământul expres al celorlalte, <u>posibilitatea de a solicita dobândirea caracterului executoriu al conținutului acordului scris rezultat în urma medierii. Conținutul unui astfel de acord dobândește forță executorie, cu excepția cazului în care fie conținutul acordului este contrar dreptului statului membru în care este făcută solicitarea, fie dreptul acestui stat nu prevede posibilitatea conferirii acestuia un caracter executoriu. (2) Conținutul acordului poate dobânde caracter executoriu printr-o hotărâre, decizie sau act autentic emise de o instanța sau de o alta autoritate competentă în conformitate cu dreptul statului membru în care a fost făcută solicitarea”</u></i>.</p> <p>Deci, pentru invocarea articolului 6 din Directiva, foarte important este sa fie respectate rigorile acestui text legal cu ocazia întocmirii si semnării acordului de mediere, in <u>sensul obținerii consimțământului expres al părților sau a uneia dintre acestea care justifică interes, in vederea solicitării si obținerii caracterului executoriu al conținutului acordului.</u></p>	<p>Pentru siguranța raporturilor juridice care se nasc din tranzacție, aceasta va fi omologată sau investită cu formulă executorie, în condițiile stabilite în proiect.</p>
--	---	---	---

		<p>Posibilitatea de investire cu formula executorie a acordului de mediere instituit între părți înainte de declanșarea procedurii judiciare – este un avantaj oferit de mediere, o modalitate concreta, eficientă și rapidă de punere în aplicare a dispozițiilor stabilite de către părți în acord.</p> <p>În Republica Moldova medierea comercială rămâne în practică o procedură puțin solicitată. La momentul dat, agenții economici, întreprinzătorii, nu văd un mecanism util și practic oferit de lege, care ar fi mai avantajos sau rezultativ, comparativ cu examinarea litigiului în arbitraj sau instanța de judecată.</p> <p>Consider că, cel puțin în litigiile civile și comerciale, părțile pot din start decide asupra puterii executorii a acordului de împăcare (mediere). <u>Acordul de împăcare (mediere) trebuie să le ofere părților dreptul de ași asuma responsabilitatea și de a suferi consecințele în cazul neonorării obligațiilor sale. Părțile decid despre puterea executorie a acordului de mediere, legea trebuie doar să le ofere această posibilitate.</u></p> <p>În cazul nesolicitării investirii acordului cu formulă executorie, și ulterior neonorarea obligațiilor sale de către una din părți, partea interesată se poate adresa instanței cu o cerere de omologare a acordului și inițierea procedurii de executare silită (potrivit art.28 alin.2, Proiectul de lege cu privire la mediere).</p> <p>În temeiul celor relatate, consider logic, relevant și necesar de a elabora un mecanism simplificat de investire a acordului de împăcare (mediere) extrajudiciar cu putere executorie prin efectuarea modificărilor la lege și anume:</p>	
	177	<p>Art.28 Caracterul executoriu al tranzacției, de completat cu următoarele aliniate:</p> <p>4) La solicitarea părților, tranzacția încheiată drept urmare a procesului de mediere extrajudiciară, poate fi investită cu formulă executorie, prin înserarea în conținutul tranzacției a clauzei privind acceptarea de către părți a investirii cu formula executorie a actului respectiv.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Art 6 alin (2) din Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în</p>

			<p>5) Investirea cu formulă executorie se efectuează concomitent cu semnarea de către părți și contrasemnarea de mediator a tranzacției. În textul tranzacției se va efectua următoarea mențiune: „La solicitarea părților, prezenta tranzacție a fost investită cu formulă executorie”.</p>	<p>materie civilă și comercială prevede: „<i>Conținutul acordului poate dobîndi caracter executoriu printr-o hotărîre, decizie sau act autentic emise de o instanță sau de o altă autoritate competentă în conformitate cu dreptul statului membru în care a fost făcută solicitarea.</i>”</p> <p>Astfel, în vederea excluderii prejudicierii părții de bună credință, tranzacția trebuie omologată de instanța de judecată sau investită cu formulă executorie de către notar pentru a deveni executorie.</p> <p>Modul de eliberare a titlului executoriu în baza tranzacției de împăcare va fi reglementat în proiectul de lege pentru modificarea și completarea cadrului juridic conex.</p>
		178	<p>Art.28¹ Executarea dreptului în temeiul tranzacției, investite cu formulă executorie</p> <p>1) Tranzacția, investită cu formulă executorie are putere de act executoriu și poate fi executată silit, prin adresarea în instanța de judecată a părții interesate cu o cerere de eliberare a titlului executoriu.</p> <p>2) Cererea de eliberare a titlului executoriu, în baza tranzacției investite cu formulă executorie, se depune în instanța de judecată care ar fi fost competentă să judece litigiul în fond în primă instanță.</p> <p>3) Procedura de eliberare a titlului executoriu este reglementată în Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.</p> <p>4) Tranzacția, investită cu formulă executorie, asupra căreia a fost eliberat titlu executoriu, se execută silit, similar modului de executare a unei hotărâri judecătorești.</p> <p>5) Debitorul, poate contesta încheierea de intentare a procedurii de executare silită, emisă în temeiul tranzacției investite cu formulă executorie, avînd dreptul să invoce apărări de procedură.</p> <p>Dacă condițiile tranzacției sînt formulate neclar, permit o dublă tractare, sau nu pot fi executate în mod silit, titlul executoriu nu se va elibera, partea interesată, fiind în drept să se adreseze instanței potrivit art.28 alin.2.</p>	
<p>Articolul 29. Particularitățile medierii în litigiile familiale (1) Pot fi supuse medierii neînțelegerile dintre soți</p>	<p>Biroul individual al mediatorului Victor</p>	179	<p>Art 29 alin (1) De înlocuit cuvintele ”Pot fi supuse” cu cuvintele ”Se supun” Ca urmare a modificărilor propuse anterior privind obligativitatea medierii</p>	<p>Nu se acceptă Considerăm că pentru RM este prematură instituirea medierii obligatorii, ea fiind reglementată în</p>

<p>privind continuarea căsătoriei, exercitarea drepturilor și obligațiilor părintești, stabilirea domiciliului copiilor, întreținerea copiilor și a altor membri ai familiei inapți de muncă, precum și orice alte neînțelegeri ce apar în raporturile familiale.</p> <p>(2) Dacă în cursul medierii sau la întocmirea tranzacției rezultate din mediere se stabilesc fapte care pun sau pot pune în pericol creșterea sau dezvoltarea normală a copilului sau prejudiciază grav interesul superior al copilului, mediatorul este obligat să sesizeze autoritatea tutelară competentă și este în drept să se retragă din procesul medierii.</p> <p>(3) Dispozițiile prezentei legi se aplică complementar la legislația specială care reglementează medierea în litigiile familiale.</p>	<p>Cojocari <i>Scrisoare nr. 3/13 din 20.01.2013</i></p>			<p>proiect ca o modalitate de soluționare alternativă a litigiilor. Actele internaționale, de asemenea recomandă instituirea medierii ca o procedură voluntară. (Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială).</p>
<p>Articolul 30. Suspendarea termenelor de prescripție pe durata medierii (1) Inițierea medierii în</p>	<p>ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i></p>	180	<p>Art 30 alin (3) Art. 274(1) Codul Civil, în versiunea disponibilă la zi, nu conține lit.g) sau h), la care se face referire în art.30 din proiectul de lege. În cazul în care aceste litere, cu un conținut necunoscut,</p>	<p>Se acceptă</p>

<p>condițiile prezentei Legi produce efectele de suspendare a termenelor de prescripție pentru ambele părți în condițiile art. 274 alin.(1) lit. h) Cod civil. Cursul termenelor de prescripție se suspendă pe durata desfășurării efective a procesului medierii:</p> <p>a) de la data la care o parte a comunicat în scris celeilalte părți invitația privind soluționarea litigiului prin mediere, sau</p> <p>b) de la data depunerii cererii comune de mediere la o instituție de mediere, sau</p> <p>c) de la data încheierii contractului cu mediatorul.</p> <p>(2) Dacă procesul medierii eșuează și/sau părțile nu ajung la o tranzacție, termenul de prescripție continuă de la data încetării medierii în condițiile art. 21. Perioada de timp care a curs de la inițierea procesului de mediere nu se include în termenul general al prescripției stabilite de lege dacă partea interesată depune acțiune în instanța de judecată sau arbitraj în termen de 30 de zile</p>	<p>Biroul individual al mediatorului i Victor Cojocari Scrisoare nr. 3/13 din 20.01.2013</p>	<p>181</p>	<p>urmează a fi introdus în Codul Civil, acest fapt urmează a fi menționat fie în dispozițiile finale și tranzitorii, fie în nota explicativă.</p> <p>Art 30 alin (3)</p> <p>La finele aliniatului de adăugat propoziția : <i>"Prezenta cerință este nulă din data intrării în vigoare a medierii obligatorie"</i> ca urmare a modificărilor propuse anterior privind obligativitatea medierii</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Considerăm că pentru RM este prematură instituirea medierii obligatorii, ea fiind reglementată în proiect ca o modalitate de soluționare alternativă a litigiilor. Actele internaționale, de asemenea recomandă instituirea medierii ca o procedură voluntară. (Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială).</p>
---	--	------------	--	--

<p>de la data încetării medierii în condițiile art.21.</p> <p>(3) Curgerea termenului de prescripție se suspendă în condițiile art. 274 alin.(1) lit. g) Cod civil pentru partea care a propus inițierea procesului medierii în cazul în care cealaltă parte nu acceptă medierea în termenul stabilit la art.25 alin. (2). Perioada de timp care a curs de la inițierea procesului de mediere nu se include în termenul general al prescripției stabilite de lege dacă partea care a propus medierea depune acțiune în instanța de judecată sau arbitraj în termen de 30 de zile de la expirarea termenului stabilit la art.25 alin. (2).</p>				
Capitolul VII. Dispoziții speciale privind medierea în cauzele penale				
<p>Articolul 31. Generalități privind medierea în cauzele penale</p> <p>(1) Cauzele penale și contravenționale pot fi supuse medierii în condițiile prevăzute de Codul penal, Codul de procedură penală și Codul cu privire la contravențiile administrative.</p> <p>(2) Părți la medierea în</p>	<p>ADEPT <i>Scrisoare din</i> <i>25.01.2013</i></p>	<p>182</p>	<p>Art 31 alin (1) Textul „Codul cu privire la contravențiile administrative” urmează a fi substituit prin textul „Codul Contravențional”.</p>	<p>Se acceptă</p>

<p>cauzele penale sânt victima infracțiunii și făptuitorul.</p> <p>(3) Dacă, la medierea în cauzele penale, una dintre părți este minor, participarea pedagogului sau psihologului este obligatorie.</p> <p>(4) Procesul de mediere nu substituie și nu suspendă procesul penal sau contravențional.</p> <p>(5) Faptul participării la mediere nu poate servi ca dovadă a recunoașterii vinovăției.</p> <p>(6) La medierea dintre partea civilă și partea civilmente responsabilă se aplică corespunzător prevederile capitolului VI privind medierea în litigiile civile.</p>				
<p>Articolul 32. Mediatorul în cauzele penale</p> <p>(1) La medierea în cauzele penale pot fi desemnați doar mediatorii înscriși în Tabelul mediatorilor atestați și mediatorii voluntari de pe listele aprobate potrivit art. 9 alin (7).</p> <p>(2) Nu poate fi admis în calitate de mediator în cauzele</p>	<p>ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i></p>	<p>183</p>	<p>Art 32 alin (1)</p> <p>Avînd în vedere implicațiile unei cauze penale și sensibilitatea relațiilor dintre victimă și făptuitor, se propune că medierea în cauzele penale să fie realizată doar de către mediatorii atestați.</p>	<p>Se acceptă</p>

<p>penale: ofițerul de urmărire penală, procurorul, judecătorul, avocatul uneia dintre părți, precum și persoana incompatibilă în baza unor legi speciale.</p> <p>(3) În cazurile prevăzute de art. 33 alin.(2) din Codul de procedură penală, mediatorul trebuie să renunțe la desemnarea sa în calitate de mediator.</p>				
<p>Articolul 33. Informația oferită mediatorului în cauzele penale</p> <p>(1) Organul de urmărire penală sau instanța judecătorească, în procedura cărora se află cauza penală supusă medierii, până la începerea procesului de mediere, cu acordul părților, pun la dispoziția mediatorului materialele necesare, fără a prejudicia desfășurarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.</p> <p>(2) Mediatorul poartă răspundere, în condițiile legii, pentru divulgarea informației puse la dispoziția sa la etapa de urmărire penală sau de judecare a cauzei penale.</p>				

<p>Articolul 34. Actul de împăcare în cauzele penale</p> <p>(1) Actul de împăcare rezultat din procesul medierii în cauza penală se consemnează în acordul părților întocmit potrivit modelului aprobat de Consiliul de mediere care se semnează de către mediator, părți și apărătorii acestora.</p> <p>(2) Actul de împăcare este prezentat organului de urmărire penală sau instanței judecătorești, în procedura cărora se află cauza penală spre examinare.</p> <p>(3) Tranzacția dintre partea civilă și partea civilmente responsabilă este reglementată prin dispozițiile art. 27 și art. 28.</p> <p>(4) Nesemnarea actului sau a tranzacției de împăcare nu poate prejudicia situația părților.</p>				
Capitolul VIII. Susținerea medierii de către stat				
<p>Articolul 35. Susținerea medierii de către stat</p> <p>(1) Statul susține promovarea și dezvoltarea medierii în scopul modernizării justiției, facilitării</p>	<p>Curtea de Arbitraj Comercial Internațional</p> <p>Scrisoare</p>	184	<p>Art. 35 Susținerea medierii de către stat este unul pur declarativ, fără nici o detaliere, concretizare, fără a fi indicate <u>mecanisme de implementare a acțiunilor concrete</u>, fără acoperire financiară corespunzătoare.</p>	<p>Se acceptă</p>

și îmbunătățirii actului justiției.	<i>nr. 02-32 din 23.01.13</i>			
(2) Organele centrale de specialitate ale administrației publice, organele sistemului judecătoresc și sistemul organelor de urmărire penală sînt responsabile de implementarea și promovarea politicilor în domeniul medierii, informarea publicului asupra avantajelor și efectelor juridice ale medierii.	Ministerul Finanțelor <i>Scrisoare nr. 09.04/83 din 20.02.2013</i>	185	Este de menționat faptul că, instituirea medierii în calitate de alternativă eficientă la procesul judiciar poate avea loc doar dacă statul (prin intermediul instrumentelor legale disponibile) va contribui la cointeresarea corespunzătoare a participanților. Printre cele mai eficiente instrumente de reglementare în acest sens pot fi luate în vedere: afît scutirile de taxe, cît și majorarea costurilor de punere a unei cauze pe rolul instanței. Soluția se impune și din perspectiva faptului că, atîta timp cît acțiunea în judecată este un instrument mult prea ieftin și mult prea accesibil (în comparație cu presupusele proceduri de mediere) nu va exista un interes de soluționare a litigiului pe această cale.	Se acceptă parțial. Promovarea instituției medierii ca procedură alternativă de soluționare a litigiilor nu trebuie să afecteze cuantumul taxei de stat, deoarece la stabilirea acesteia s-a ținut cont de mai multe criterii, care nu pot fi modificate pentru a promova o procedură alternativă. Reieșind din faptul că nu toate litigiile pot fi soluționate prin mediere, nu putem defavoriza cetățenii stabilindu-le o taxă de stat mai mare.
(3) La sediul sau în imediata apropiere a instanțelor judecătorești, curților de apel, organelor de urmărire penală și a autorităților tutelare se repartizează officii (spații) speciale destinate activităților de informare cu privire la soluționarea litigiilor prin mediere și organizarea sesiunilor de mediere în cazul în care serviciile mediatorului sînt oferite pe principii de voluntariat sau sînt asigurate gratuit de către stat.	Consiliul Superior al Magistraturii <i>Scrisoare nr. 278 din 15.03.13</i>	186	Medierea nu este justiție, ci o activitate benevolă care, în viziunea CSM, nu poate fi un impediment privind accesul la justiție. Ea poate fi susținută prin diferite metode, forme, ca, de exemplu, micșorarea taxei în caz de folosire a medierii pînă la adresarea în instanța de judecată sau în cadrul examinării pricinii.	Se acceptă
(4) Autoritățile administrației publice locale sînt responsabile de promovarea politicilor în	AO „Liga Națională a Notarilor” <i>Scrisoare nr. 40 din</i>	187	Dacă adoptarea noului proiect are drept scop fortificarea sistemului de mediere, atunci credem că statul trebuie să intervină cu contribuții financiare și organizatorice. În acest context remarcăm că în noul proiect nu sunt stabilite acțiunile pe care le va întreprinde statul pentru dezvoltarea și promovarea medierii, de	Se acceptă

domeniul medierii la nivel local și acordă suportul necesar în dezvoltarea activităților de mediere la nivel comunitar.	21.02.13		care facilități vor beneficia cei care vor face opțiunea pentru mediere. Poate este necesar de efectuat careva reduceri sau scutiri la taxa de stat, sau restituirea parțială a taxei dacă în cadrul procesului părțile, apelînd la mediere, s-au împăcat. La început de cale, credem că persoanele trebuie motivate de a apela la mediere și statul în acest sens să stimuleze medierea.	
	Consiliul de mediere <i>Scrisoare din 01.03.2013</i>	188	<p>Suntem extrem de îngrijorați de faptul că în noul proiect nu sunt stabilite ce acțiuni va face statul pentru dezvoltarea și promovarea medierii, de care facilități vor beneficia cei care vor face opțiunea pentru mediere. Poate este necesar de efectuat careva reduceri sau scutiri la taxa de stat, sau restituirea parțială a taxei dacă în cadrul procesului părțile apelînd la mediere s-au împăcat. La început de cale, credem că persoanele trebuie motivate de a apela la mediere și statul în acest sens să stimuleze medierea.</p> <p>Cu părere de rău, în noul proiect de lege nu și-a găsit oglindire art.30 alin.(4) din Legea nr.134 cu privire la mediere „, Medierea litigiului civil aflat pe rol în instanța judecătorească sau arbitrală. Odată cu pronunțarea încheierii de încetare a procesului, instanța judecătorească va dispune, la cererea părții interesate, restituirea taxei de stat achitate la intentarea acțiunii.”</p> <p>Considerăm necesar de a păstra articolul menționat în noul proiect de lege, drept un instrument eficace al medierii, venit să cointereneze părțile aflate într-un litigiu pe rol în instanță de a se adresa unui mediator pentru conciliere.</p>	Se acceptă parțial. În vederea instituirii facilităților, părțile vor beneficia de reduceri ale taxei de stat indiferent de existența unei cereri în acest sens.
		189	<p>Credem că obligarea părților de a urma o procedură de informare mai înainte de a se adresa instanței judecătorești (analogic prevederilor Legii 115/2012 cu privire la mediere România) ar fi un început de cale și este binevenit, în scopul familiarizării părților cu avantajele medierii, convingerea că medierea ar fi o soluție mult mai eficientă și avantajoasă pentru părți sub toate aspectele.</p>	Se acceptă parțial. Informarea părților reeferitor la esența și avantajele procesului de mediere trebuie să aibă loc la prima ședință comună cu mediatorul, pînă la încheierea Contractului de

				<p>mediere cu acesta. De asemenea informarea poate fi făcută de instanță sau organul de urmărire penală, în cazul în care se decide că soluționarea litigiului prin mediere este mai oportună.</p> <p>Din aceste considerente, nu este necesar de a institui „o procedură de informare mai înainte de a se adresa instanței judecătorești”.</p>
<p>Articolul 36. Fondul național de modernizare a justiției și dezvoltare a medierii</p> <p>(1) Pentru finanțarea proiectelor și a programelor orientate spre modernizarea justiției prin dezvoltarea medierii, în condițiile Titlului VI din Legea Nr. 847 din 24.05.1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar se constituie un fond cu destinație specială - Fondul național de modernizare a justiției și dezvoltare a medierii.</p> <p>(2) Fondul național de modernizare a justiției și dezvoltare a medierii se formează:</p> <p>a) din alocațiile anuale de la</p>	<p>Ministerul Finanțelor <i>Scrisoare nr. 09.04/83 din 20.02.2013</i></p>	190	<p>Inițiativa ce ține de instituirea fondului național de modernizare a justiției și dezvoltare a medierii stipulată în art 36, urmează a fi exclusă, deoarece reieșind din prevederile art. 13³ al Legii nr. 847 din 24 mai 1995 privind sistemul bugetar și procesul bugetar, unul din principiile bugetare consfințite este universalitatea bugetului. În conformitate cu acest principiu, toate veniturile bugetare sînt destinate finanțării tuturor cheltuielilor incluse în buget fără relații între anumite tipuri de venituri și cheltuieli.</p>	Se acceptă
	<p>ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i></p>	191	<p>Art 36 alin (4)</p> <p>Deși ideea în sine este binevenită, prevederile propuse în art.36 din proiectul de lege contravin prevederilor Art.49 din Legea nr. 847/24.05.1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar. De exemplu, conform Art. 49 fondurile speciale, detaliate pe venituri și cheltuieli, se aprobă ca anexă la legea bugetară anuală, dar nu se aprobă prin hotărîre de Parlament, așa precum este propus în proiectul de lege. Se propune revizuirea articolului, pentru a fi în concordanță cu legislația bugetară.</p>	Se acceptă
	<p>Consiliul de mediere <i>Scrisoare din</i></p>	192	<p>Nu este clară destinația taxelor expuse în art. 36 lit.b), dat fiind faptul că mediatorul este persoana care va ajuta părțile să soluționeze, aplaneze conflictul, care este justificarea achitării taxelor de 50 lei pentru persoane fizice și 300 lei pentru persoane</p>	Se acceptă

<p>bugetul de stat aprobate în bugetul Ministerului Justiției în mărime de 5% din veniturile acumulate din taxa de stat achitată pentru cauzele examinate în instanțele judecătorești;</p> <p>b) veniturile acumulate la bugetul de stat din taxa de mediere achitată de părți pentru examinarea cererilor depuse în instanțele judecătorești. Taxa de mediere constituie 50 de lei pentru persoanele fizice și 300 de lei pentru persoanele juridice;</p> <p>c) surse cu destinație specială din sectorul public și cel privat la nivel local, național și internațional, inclusiv și mijloace oferite prin programele de asistență ale Uniunii Europene și donatorilor străini.</p> <p>(3) Destinațiile de utilizare a mijloacelor din Fondul național de modernizare a justiției și dezvoltare a medierii se aprobă anual prin hotărâre a Parlamentului.</p> <p>(4) Fondul național de modernizare a justiției și</p>	<p>01.03.2013</p> <p>Biroul individual al mediatorului Victor Cojocari</p> <p>Scrisoare nr. 3/13 din 20.01.2013</p>	<p>193</p>	<p>juridice – instanței de judecată?</p> <p>Art 36 alin (2) lit b)</p> <p>Lit. b) al alin. (2) al art. 36 de exclus complet. Iar lit. c) va deveni b).</p> <p>Este nefondat de a solicita suplimentar o taxă de stat când părțile sunt deja în instanță și au achitat taxele corespunzătoare, iar mediere vine să ușureze soluționarea litigiului și termenului de soluționare. În plus medierea se face de altă parte, decât instanța și pentru ce să achite așa taxe ? Aceste taxe nu vor facilita mediere ci vor împiedica reluarea medierii din instanță. Statul și justiția numai câștigă dacă părțile ajung la concluzia de a încerca medierea fiind în instanță.</p>	<p>Se acceptă</p>
--	---	------------	---	--------------------------

dezvoltare a medierii se află în gestiunea Ministerului Justiției, care efectuează alocarea mijloacelor lui potrivit destinațiilor aprobate de Parlament în modul stabilit prin Regulamentul aprobat de Guvern				
<p>Articolul 37. Medierea garantată de stat</p> <p>Medierea este garantată de stat în cauzele civile și penale în condițiile stabilite prin Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat nr. Nr.198-XVI din 26.07.2007.</p>	<p>Ministerul Finanțelor <i>Scrisoare nr. 09.04/83 din 20.02.2013</i></p>	194	<p>Totodată, menționăm că medierea garantată de stat nu cade sub incidența Legii nr. 198- XVI din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat. Astfel, art. 37 al proiectului necesită a fi revizuit.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Vor fi elaborate modificările necesare la Legea nr. 198- XVI din 26 iulie 2007, în vederea reglementării modului de finanțare a medierii garantate de stat, ca modalitate de susținere a medierii de către stat.</p>
	<p>ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i></p>	195	<p>Art 37</p> <p>Deoarece metodele alternative de soluționare a litigiilor și sistemul justiției au obiective comune, este esențial ca asistența juridică să fie disponibilă pentru acestea astfel cum este și pentru procedurile judiciare standard. La fel, CEPEJ menționează că pentru cauze de egalitate în fața legii și de acces la justiție este inadmisibil ca unele categorii sociale să nu poată beneficia de un serviciu din motive de lipsă a resurselor financiare. Pentru solicitanții care dispun de mijloace economice limitate, statele membre ar trebui să fie încurajate să ofere asistență juridică părților la mediere, în același mod cum se asigură asistența juridică părților în proces.</p> <p>Conform raportului CEPEJ „European judicial systems. Edition 2012 (2010 data). Efficiency and quality of justice”, 34 de state sau entități acordă asistență juridică pentru mediere în</p>	<p>Se acceptă</p>

			<p>procedurile judiciare, iar tendința pare să fie în creștere (7 state noi în ultimii doi ani).</p> <p>Luând în calcul aceste recomandări și practici, decizia privind includerea medierii în schema de asistență juridică garantată de stat pare să fie rezonabilă. Totuși, proiectul de lege nu face decât să introducă o normă de trimitere, fără a reglementa conținutul suplimentar necesar. În același timp, nota informativă nu conține informații privind eventualul impact asupra sistemului de asistență juridică a introducerii medierii garantate de stat. Mai multe eventuale modificări necesită a fi luate în calcul: ajustarea cadrului normativ și instituțional, alocarea de resurse umane și financiare suplimentare. Pe de altă parte, propunerea din Art.38(2) de a introduce medierea garantată de stat începând cu cel târziu 1 ianuarie 2014 este prematură. Pilotarea acestei componente ar fi utilă.</p>	
Capitolul IX. Dispoziții finale				
	ADEPT <i>Scrisoare din 25.01.2013</i>	196	Dispoziții tranzitorii lipsesc, deși necesitatea acestora este evidentă. Pornind de la faptul că acest proiect de lege vine să modifice un cadru legal existent, respectiv un cadru instituțional și anumite efecte produse sub auspiciul legii în vigoare (inclusiv procese de mediere în desfășurare), trecerea de la vechea reglementare la noua reglementare va implica o anumită perioadă de tranziție, cu acțiuni corespunzătoare.	Se acceptă
<p>Articolul 38.</p> <p>(1) Prezenta lege intră în vigoare în 6 luni de la data publicării.</p> <p>(2) Prevederile art.37 vor fi aplicate în funcție de alocările bugetare pentru implementarea acestuia, dar nu mai târziu de 1 ianuarie 2014.</p> <p>(3) Până la intrarea în</p>	<p>Ministerul Muncii, Protecției sociale și Familiei</p> <p><i>Scrisoare nr. 01-239 din 01.02.2013</i></p>	197	Considerăm ca fiind neargumentată și lipsită de suport juridic abrogarea Legii nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale și a Legii nr. 134-XVI din 14 iunie 2007 cu privire la mediere.	Se acceptă parțial. Odată cu intrarea în vigoare a noii legi cu privire la mediere, legea actuală urmează a fi abrogată.
		198	Al doilea alineat (3) din art. 38 să fie expus în următoarea redacție: “(4) La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă Legea nr. 134-XVI din 14 iunie 2007 cu privire la mediere (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 188-191, art. 730).”	Se acceptă

<p>vigoare a prezentei legi, Guvernul:</p> <p>a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în conformitate cu prezenta lege;</p> <p>b) va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.</p> <p>(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă:</p> <p>a) Legea nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale autorităților ale administrației publice centrale și locale;</p> <p>b) Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative.</p>	<p>Ministerul Finanțelor <i>Scrisoare nr. 09.04/83 din 20.02.2013</i></p>	199	<p>La art. 38 se cere de exclus ultimul alin (3), ce se referă la abrogarea Legii nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale și a Legii nr.780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, deoarece în contextul dat este clară neglijența tehnică prin care la art dat au fost incluse două alineate cu numărul (3)</p>	Se acceptă
	<p>Biroul individual al mediatorului i Victor Cojocari <i>Scrisoare nr. 3/13 din 20.01.2013</i></p>	200	<p>Art 38</p> <p>După alin. (1) de introdus un aliniat nou (2): <i>"Prevederile alin. (2) al art. 1 se vor aplica după expirarea a 18 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi"</i> Iar aliniatele următoare for fi numerotate cu (3) și (4)</p> <p>Ca urmare a modificărilor propuse anterior privind obligativitatea medierii și necesității unui termen de 18 luni pentru implementarea obligatorie.</p>	Nu se acceptă. Termenul propus este reamare. Medierea nu este o procedură obligatorie. Ci o modalitate de soluționare alternativă a litigiilor.
		201	<p>Art 38 alin (3)</p> <p>Alin. (3) de jos de înlocuit lit. a) și b) cu fraza "Legea nr. 134 din 14.06.2007 cu privire la mediere"</p> <p>Este o eroare probabil automata de copiere din alt proiect</p>	Se acceptă
	<p>A.O. Centrul de analiă și prevenire a corupției</p>	202	<p>art.38 alin.(3)</p> <p>Nu este clar ce tangențe au Legea nr.317/2003 și Legea 780/2001 cu medierea, ca autorul să propună abrogarea acestora. Legile respective reglementează procedurile și cerințele la elaborarea actelor normative și legislative, iar medierea are ca scop reglementarea instituției medierii, ca metodă de soluționării pe cale amiabilă a litigiilor dintre părți.</p> <p>Coruptibilitate: Lacune de drept. Norme irealizabile.</p> <p>Recomandăm excluderea acestor prevederi din dispozițiile finale ale proiectului de lege.</p>	Se acceptă
Lipsă de obiecții și propuneri				
<p>Curtea Supremă de Justiție <i>Scrisoare nr. 6.118/13 din 05.02.13</i></p>	1.	Obiecții nu sînt		

Nu au prezentat avizul		
Baroul avocaților di RM	1.	Fără răspuns
Uniunea notarilor din RM	2.	Fără răspuns
Asociația notarilor din Moldova „NOTA”	3.	Fără răspuns
AO „Juriștii pentru drepturile omului”	4.	Fără răspuns
AO „Transparency International – Moldova”	5.	Fără răspuns
AO „Centrul de resurse juridice”	6.	Fără răspuns
AO „IDIS-Viitorul”	7.	Fără răspuns